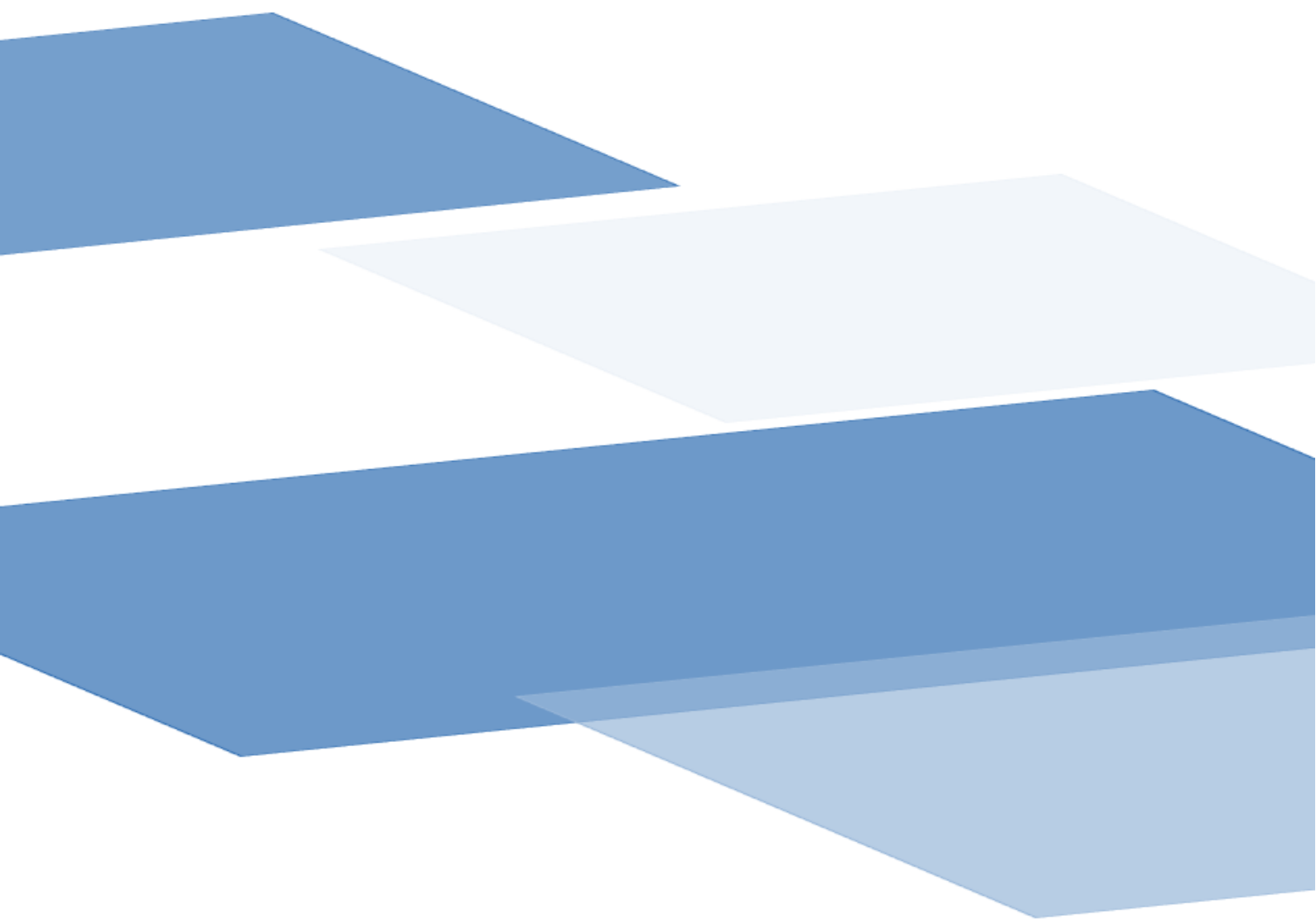

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY RABKA-ZDRÓJ

NA LATA 2022-2030

Kraków, Rabka-Zdrój, 2022 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	2
Przebieg procesu opracowania strategii, w tym sposoby włączenia partnerów w przygotowanie strategii.....	3
Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Rabka-Zdrój.....	5
Analiza strategiczna (SWOT) gminy Rabka-Zdrój	19
Wizja i misja rozwoju gminy Rabka-Zdrój.....	24
Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 oraz oczekiwane efekty jej realizacji.....	25
UZDROWISKO-GOSPODARKA-TURYSTYKA.....	27
INFRASTRUKTURA-ŚRODOWISKO	44
USŁUGI PUBLICZNE	59
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rabka-Zdrój wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	79
Kwestie wodne a Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030	79
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rabka-Zdrój	85
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	97
Obszary strategicznej interwencji	100
Spójność założeń Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 z celami i kierunkami rozwoju zawartymi w strategii rozwoju województwa oraz w innych dokumentach wyższego rzędu	105
System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030	110
System wdrażania.....	110
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	111
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu	116
Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030	120
Ramy finansowe	120
Potencjalne źródła finansowania	126
Spisy	134

WPROWADZENIE

Gmina miejsko-wiejska Rabka-Zdrój położona jest w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowotarskim, z licznymi powiązaniem komunikacyjnymi z otoczeniem oraz z największymi ośrodkami miejskimi w Małopolsce. Dzięki mikroklimatowi i zasobom wód mineralnych Rabka-Zdrój jest znanym w kraju uzdrowiskiem. Oferta Rabki-Zdroju jest ukierunkowana głównie na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, stąd określa się ją jako Miasto Dzieci Świata. W latach 60. do lokalnych sanatoriów przyjeżdżały dzieci i młodzież z całej Polski. Obecnie liczba osób odwiedzających znacznie spadła, zmieniła się również struktura wiekowa turystów, gości i kuracjuszków, wśród których coraz więcej jest osób w wieku emerytalnym. Podobnie zresztą kształtuje się populacja samej gminy. Gminę zamieszkuje blisko 17 tys. mieszkańców, a ich liczba w okresie ostatnich lat systematycznie malała, zarówno ze względu na odnotowywany rokrocznie ujemny przyrost naturalny, jak również ujemne saldo migracji. Zmienia się struktura demograficzna populacji gminy, w szczególności rośnie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, który już obecnie jest wyższy niż średnio w powiecie i województwie. Rabka-Zdrój staje więc przed nowym, dużym wyzwaniem rozwojowym, które dotyczy wzmacniania atrakcyjności osadniczej dla mieszkańców, a równocześnie atrakcyjności i konkurencyjności oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej i turystyczno-rekreacyjnej dla turystów, gości i kuracjuszy. Tym bardziej, że Ministerstwo Zdrowia planuje bardzo istotne zmiany w leczeniu uzdrowiskowym, z których najważniejsza ma polegać na tym, że to nie lekarz będzie wybierał miejsce, do którego jechać ma pacjent, a sam zainteresowany. Pacjenci będą wybierać te ośrodki, które gwarantują wysokie standardy. Wymusza to odpowiednią politykę inwestycyjną i rewitalizacyjną oraz w zakresie rozwoju oferty usług publicznych oraz komercyjnych.

W kontekście powyższego, Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój diagnozuje uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał gminy i na tej podstawie wskazuje obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju w ujęciu długofalowym. Pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz gminy, we współpracy z różnymi partnerami, w perspektywie do 2030 r. Koordynuje różne terytorialnie, sektorowo i technicznie plany oraz dokumenty strategiczne na szczeblu lokalnym. Integruje wysiłki wszystkich interesariuszy dla osiągnięcia wspólnie podzielanej wizji rozwoju. Kierunkuje i zabezpiecza w ten sposób ciągłość polityki rozwoju, aktywizuje i motywuje do działania, stanowiąc jednocześnie instrument pozyskiwania środków zewnętrznych na najważniejsze inwestycje i działania rozwojowe, w tym w ramach funduszy krajowych oraz środków europejskich.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój do 2030 roku została sporządzona w oparciu o model partycypacyjno-eksperycki. W prace nad dokumentem zaangażowali się przedstawiciele władz lokalnych, urzędnicy samorządowi, reprezentanci sfery oświaty, instytucji kultury, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, przedsiębiorcy i liderzy lokalni, którzy byli wspierani przez konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa. W ramach spotkań roboczych oraz warsztatów diagnostycznych i strategicznych wspólnie wypracowano diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, a następnie cele i kierunki działań na kolejne lata wraz z ich oczekiwanymi rezultatami. Założenie sprawnej i efektywnej współpracy będzie nadrzędne również na etapie wdrażania tych zapisów w życie, co pozwoli na osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Procedura dotycząca opracowania Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 uwzględniała wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,

ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dokument powstał zgodnie z przepisami art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii, w tym tryb konsultacji, określiła uchwała nr XLIX/394/22 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 30 marca 2022 r.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój sięga roku 2030, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 r.), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

PRZEBIEG PROCESU OPRACOWANIA STRATEGII, W TYM SPOSOBY WŁĄCZENIA PARTNERÓW W PRZYGOTOWANIE STRATEGII

Na proces opracowania Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 składały się następujące prace:

- Podjęcie uchwały nr XLIX/394/22 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.
- Opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, bazującej na danych statystycznych, w ujęciu dynamicznym i porównawczym, wraz z podsumowaniem i określeniem wniosków dla planowania strategicznego.
- Partycypacyjno-eksperckie wypracowanie założeń Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 – realizacja 3 spotkań z udziałem kluczowych interesariuszy lokalnych, których tematyka obejmowała: weryfikację i uzupełnienie wniosków z diagnozy statystycznej dotyczącej sytuacji gminy, przeprowadzenie analizy zasobów własnych i otoczenia gminy (analiza SWOT), ewaluację dotychczasowej strategii, identyfikację głównych aktualnych wyzwań i kierunków rozwoju gminy, budowę celów strategicznych (długofalowych) i celów operacyjnych (średniookresowych), określenie kierunków działań i zadań wraz z oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami ich osiągnięcia.
- Opracowanie projektu dokumentu strategii o zakresie i treści zgodnej z art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
- Realizacja konsultacji społecznych dotyczących strategii w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, wraz z ich podsumowaniem.
- Realizacja procedury opiniowania dokumentu strategii przez zarząd województwa (uzyskanie opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie).

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

- Przeprowadzenie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii.
- Opracowanie wersji strategii po zmianach wynikających z konsultacji, opiniowania i ewaluacji.
- Realizacja procedury w trybie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w tym uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.
- Opracowanie finalnej wersji Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 i poddanie pod głosowanie celem jej uchwalenia przez Radę Miejską w Rabce-Zdroju.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY RABKA-ZDRÓJ

Celem realizowanej diagnozy było rozpoznanie najważniejszych cech, zasobów, potencjałów, problemów gminy Rabka-Zdrój i jej otoczenia dla potrzeb planowania długofalowej polityki rozwoju. Prace obejmowały przeprowadzenie szeregu analiz statystycznych, zarówno w ujęciu dynamicznym (analizie zostały poddane dane i informacje z lat 2016-2020/2021), jak i porównawczym (dane dla gminy Rabka-Zdrój zestawiono z analogicznymi wskaźnikami dla wybranych 4 innych małopolskich gmin: Muszyna, Krynica-Zdrój, Piwniczna-Zdrój i Szczawnica; wszystkie te jednostki charakteryzują się podobnymi cechami właściwymi gminom uzdrowiskowym, ukształtowaniem terenu czy zbliżonym położeniem względem największych ośrodków administracyjnych i gospodarczych Małopolski; odniesiono się także do średniej powiatowej i regionalnej). Analizy zostały zrealizowane w kluczowych dla gminy obszarach (położenie i dostępność komunikacyjna, demografia, gospodarka i rynek pracy, środowisko naturalne i infrastruktura techniczna, polityka społeczna i bezpieczeństwo publiczne, kultura i zasoby dziedzictwa kulturowego, sport, rekreacja, turystyka, edukacja i wychowanie, kapitał społeczny, stan finansów samorządowych). Podstawowe źródło danych stanowiła statystyka publiczna (przede wszystkim materiały i dane Głównego Urzędu Statystycznego, zgromadzone w ramach Banku Danych Lokalnych) oraz różne opracowania dotyczące gminy. Powstał kompleksowy raport diagnostyczny, który otworzył dyskusję na temat sytuacji gminy oraz stojących przed nią kluczowych wyzwań i oczekiwanych kierunków rozwoju. W strategii, zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami, zamieszczono jedynie – uzgodnioną wspólnie przez ekspertów i przedstawicieli gminy – syntezę wniosków z diagnozy, które posłużyły jako baza do podejmowania decyzji dotyczących wizji rozwoju, celów i zadań strategii.

Obraz gminy

Rabka-Zdrój to jedna z małopolskich gmin uzdrowiskowych. Jej charakterystyka w obszarze kultury, gospodarki, dostępnych usług publicznych czy oferty spędzania czasu wolnego jest silnie związana z sięgającą połowy XIX wieku, a nadal kontynuowaną historią tutejszego uzdrowiska, powstałego na bazie unikatowych na skalę europejską zdrowotnych solanek.

Uzdrowiskowy charakter gminy wspierany jest przez walory przyrodnicze, uwidaczniające się w kompleksach leśnych i górzystym, malowniczym ukształtowaniu terenu, a także w łatwym dostępie do takich pasm górskich takich, jak Gorce i Beskid Wyspowy. To wszystko buduje potencjał gminy, zdolnej do przyciągają zwiedzających, poszukujących oferty leczniczej, spokoju i relaksu, ale i możliwości aktywnego spędzania czasu na wędrowniach pieszych czy przy uprawianiu sportów zimowych. Jednostka dysponuje bową infrastrukturą i podmiotami, wspierającymi rozwój oferty rekreacyjnej i rozrywkowej w gminie – ważne staje się utrzymywanie ich dobrego poziomu, czuwanie nad odpowiednią atrakcyjnością dla współczesnego odbiorcy, jak i dalszy rozwój oraz modernizacja, w celu podnoszenia konkurencyjności względem podobnych jednostek w Małopolsce i nie tylko. Wsparciem dla podmiotów publicznych w tym obszarze są podmioty biznesowe, jak i organizacje pozarządowe, zaangażowane m.in. w rozwijanie potencjału turystycznego gminy oraz promowanie lokalnej oferty, w tym w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji.

Atutem gminy jest położenie w sieci ważnych szlaków komunikacyjnych, które ułatwiają dojazd do niej. Są to droga ekspresowa S7 oraz drogi krajowe – nr 7, nr 28 i nr 47, które zapewniają połączenie z najważniejszymi miastami regionu – Krakowem, Zakopanem, Nowym Sączem i Nowy Targiem. Ta mocna strona stanowi jednocześnie wyzwanie, jakim jest konieczność mierzenia się ze wzmożonym

ruchem pojazdów, zwłaszcza w okresie wakacji i ferii, gdy pojazdy z różnych części kraju kierują się w stronę Tatr. To stwarza ryzyko większej liczby zagrożeń na drodze oraz negatywnego wpływu na otoczenie. Wskazać należy także na plany rozwoju sieci drogowej i kolejowej w otoczeniu gminy, które wpłyną na jej dostępność komunikacyjną.

Jednym z najważniejszych wyzwań dla gminy Rabka-Zdrój są przemiany demograficzne, skoncentrowane głównie na procesie starzenia się społeczeństwa. Jak w większości polskich gmin obserwowany jest tutaj wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy spadającej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym. Niesie to ze sobą szereg wyzwań w obszarze dostosowania polityki społecznej, rynku pracy, edukacji, oferty spędzania czasu wolnego oraz oferty uzdrowiskowej i usług ochrony zdrowia do zwiększającej się populacji seniorów o specyficznych potrzebach i ograniczeniach.

Duża praca przed samorządem gminnym uwidacznia się w obszarze poprawy jakości życia mieszkańców, szczególnie w obszarze dostępu do wysokiej jakości usług, w tym komunalnych (wodociągi, kanalizacja), zwłaszcza na terenach wiejskich, jak i konieczności wspierania zmian w kierunku polepszania jakości powietrza, zapobiegania zagrożeniom naturalnym, zapewniania odpowiedniego gospodarowania odpadami czy poprawy jakości planowania i zagospodarowania przestrzennego. Część z tych kwestii wpływa nie tylko na jakość życia w jednostce, ale i na zabezpieczenie walorów środowiskowych gminy, tak istotnych dla jednostki o profilu uzdrowiskowym. Realizacja przedsięwzięć rozwojowych warunkowana jest stanem finansów samorządowych. Wyzwaniem jest zwiększenie dochodów budżetu lokalnego, umiejętne wykorzystanie dostępnych możliwości finansowania przedsięwzięć z funduszy UE, ale również rozwój współpracy z sektorem prywatnym.

Innymi atutami gminy są relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości i stosunkowo dobre uwarunkowania lokalnego rynku pracy. I w tym obszarze odnotowuje się jednak sporo wyzwań, związanych ze wsparciem na rynku pracy osób dopiero na niego wchodzących (utrzymanie dobrej jakości edukacji, także na poziomie ponadpodstawowym), osób długotrwale bezrobotnych czy osób z wykształceniem zawodowym. Dodatkowymi trudnościami, które wpływają na obszar gospodarki, ale i życia społecznego jest niepewność co do dalszej sytuacji w zakresie pandemii koronawirusa, jak i konfliktu na Ukrainie, który wiąże się z napływem dużej liczby migrantów i uchodźców.

W ujęciu bardziej szczegółowym, dla gminy Rabka-Zdrój za najważniejsze, bezpośrednio wpływające na jej rozwój, można uznać następujące uwarunkowania, wynikające z:

a) położenia gminy

Gmina Rabka-Zdrój leży w północnej części powiatu nowotarskiego. Składają się na nią miasto Rabka-Zdrój oraz 3 sołectwa – Chabówka, Ponice i Rdzawka. Obszar gminy przypada na mezoregiony Kotlina Rabczańska i Gorce. Samo miasto Rabka-Zdrój położone jest w Kotlinie Rabczańskiej u ujścia potoków Poniczanki, Słonki i Skomielnianki do Raby. Stosunkowo równy teren Kotliny sprawia, że jest ona dość gęsto zaludniona. Lokalizacja gminy powoduje, że jest ona dobrym miejscem wypadowym na wędrowki górskie w Gorce i w Beskid Wyspowy. Ukształtowanie terenu sprzyja także rozwojowi sportów zimowych.

U podstaw rozwoju gminy leży lokalizacja na jej terenach cennych zasobów – solanek o wyjątkowych na skalę europejską właściwościach wpływających leczniczo m.in. na drogi oddechowe, niedokrwistość, choroby alergiczne, choroby przemiany materii czy układu krążenia. Na bazie tego ważnego zasobu zbudował się potencjał uzdrowiskowy gminy, sięgający historii połowy XIX wieku.

Od tego czasu w Rabce-Zdroju rozwija się infrastruktura uzdrowiskowo-lecznicza, a także atrakcje, skierowane przede wszystkim do dzieci, skąd miano „Miasta Dzieci Świata”. Tym samym historia gminy, jej położenie i zasoby przekładają się bezpośrednio na kierunki rozwoju w obszarze turystycznym i gospodarczym.

Gmina Rabka-Zdrój leży w sieci ważnych szlaków komunikacyjnych, łączących jej tereny z dużymi miastami Małopolski – Krakowem, Nowym Targiem, Nowym Sączem i Zakopanem. Najważniejszą drogą przecinającą gminę jest droga ekspresowa S7, pozostająca w budowie. Przez gminę przebiegają także drogi krajowe nr 7 i 47 w stronę granicy ze Słowacją oraz nr 28 w stronę Nowego Sącza. Sieć dróg krajowych uzupełnia droga wojewódzka nr 958, a także sieć kolejowa, zapewniająca połączenie z Krakowem, Zakopanem i Nowym Sączem. Ta ostatnia niewykorzystywana jest obecnie w regularnym ruchu pasażerskim – planowana jest jej modernizacji. Kwestia dostępności komunikacyjnej to ważny atut gminy Rabka-Zdrój, ale jednocześnie obszar sprzyjający większej liczbie wypadków drogowych i zatłoczeniu tras. Wskazuje się ponadto, że planowane i realizowane inwestycje w infrastrukturę drogową i kolejową mogą wpłynąć negatywnie na dostępność komunikacyjną gminy – np. budowa łącznicy mająca na celu zapewnienie bezpośredniego połączenia kolejowego z Krakowa do Zakopanego, pomijając Chabówkę.

Konsekwencje i wyzwania:

- Dostępność komunikacyjna gminy jest zadowalająca nie tylko w przypadku dojazdów lokalnych, ale przede wszystkim w wymiarze regionalnym (Kraków, Nowy Sącz, Zakopane);
- Sieć komunikacyjna złożona z silnie uczęszczanych dróg może wpływać na zatłoczenie i zwiększanie się liczby zdarzeń drogowych;
- Istotny staje się dalszy rozwój i uatrakcyjnianie oferty bazującej na zasobie w postaci solanek – wobec konkurencji ze strony innych, położonych w województwie małopolskim (i nie tylko) uzdrowisk konieczne jest zapewnienie i wypromowanie wysokiej jakości oferty uzdrowiskowo-leczniczej, jak również nowoczesnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego;
- W kontekście wyzwań związanych z lokalizacją warto wspomnieć o optymalnym wykorzystaniu położenia w niedalekiej odległości atrakcyjnych pasm górskich – Gorców i Beskidu Wyspowego;
- Część realizowanych inwestycji w sieć drogową i kolejową może negatywnie odbić się na dostępności komunikacyjnej gminy – istotne staje się monitorowanie planów nowych przedsięwzięć, analizowanie ich pod kątem ich wpływu na gminę i odpowiednie reagowanie.

b) sytuacji demograficznej

Na koniec 2020 r. gmina Rabka-Zdrój była zamieszkiwana przez – w zależności od źródła – 16 987 (GUS) lub 16 794 (UM) osoby. Niezależnie od źródła, w roku 2020 w stosunku do roku 2016 nastąpił spadek liczby mieszkańców i to w znacznie większym zakresie niż w przypadku większości innych jednostek porównywanych. W skali gminy liczba mieszkańców w latach 2017-2020 zmniejszyła się najznaczniej w Rabce-Zdroju i Chabówce, Ponice straciły niewiele populacji, jednocześnie od 2018 r. notując trend wzrostowy, a Rdzawka odnotowała generalny wzrost populacji.

Gminę Rabka-Zdrój cechuje wysoka na tle jednostek porównywanych gęstość zaludnienia – i to nie tylko miasta, ale i terenów wiejskich gminy. Według danych GUS gęstość zaludnienia gminy na koniec 2020 r. wynosiła 246 osób/km². W ogóle powiatu nowotarskiego było to 130 osób/km², a zatem mniej nawet niż na terenach wiejskich gminy Rabka-Zdrój (132 osoby/km²). Gęstość zaludnienia w mieście Rabka-Zdrój wynosiła 349 osób/km².

Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku gminy Rabka-Zdrój w 2020 r. prezentuje się niekorzystnie na tle porównawczym, z jednym z niższych odsetków mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i jednocześnie dość wysokim odsetkiem osób najstarszych. Zauważalne są procesy wskazujące na starzenie się społeczeństwa – w okresie 2016-2020 odsetek ludności gminy w wieku przedprodukcyjnym spadł (z 17,6% do 17,0%), przy jednoczesnym wzroście udziału grupy najstarszej (z 20,5% do 22,3%). Uzupełnienie obrazu sytuacji demograficznej na terenie gminy stanowi wskaźnik starości, prezentujący odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności. Ten w gminie Rabka-Zdrój na koniec 2020 r. wynosił 19,0% i jest drugim najwyższym wynikiem na tle grupy porównawczej. Nie sposób pominąć ciągłego wzrostu jego wartości w okresie 2016-2020 z poziomu 17,3% (+1,7 p.p.), co stanowi potwierdzenie zmieniających się uwarunkowań demograficznych.

Spadek liczby mieszkańców gminy Rabka-Zdrój w okresie 2016-2020 był wynikiem przewagi zgonów nad urodzeniami oraz wymeldowań nad zameldowaniami. Wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w analizowanym pięcioleciu były rokrocznie ujemne i to na poziomie niższym od wyników większości gmin grupy porównawczej. Ujemne co roku w badanym okresie było także saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, choć tutaj sytuacja na tle grupy porównywanych gmin była jedną z korzystniejszych.

W perspektywie do 2030 r. GUS prognozuje dalszy spadek liczby mieszkańców gminy, do poziomu 16 470 osób. Stosunek mieszkańców pod względem ekonomicznych grup wieku ma się kształtować na poziomie 17,3% – 56,0% – 26,7%, co wskazuje na sukcesywny wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Prognozy te nie przewidują wydarzeń globalnych z ostatnich lat (m.in. pandemia, przesiedlercy w związku z wojną w Ukrainie).

Konsekwencje i wyzwania:

- Wskaźniki demograficzne dla gminy Rabka-Zdrój są niekorzystne – społeczeństwo jednostki się starzeje, liczba zgonów przekracza poziom urodzeń, a liczba wymeldowań – liczbę zameldowań. Można przypuszczać, że te trendy będą się utrzymywać się w najbliższych latach, także w obliczu tego, że Rabka-Zdrój nie należy do gmin powiatu nowotarskiego o największej liczbie pozwoleń na budowę nowych obiektów mieszkalnych (w tym ze względu na już dużą gęstość zaludnienia);
- Najdynamичniej wyludniającą się miejscowością gminy jest miasto Rabka-Zdrój – z kolei południowe krańce gminy (sołectwa Rdzawka, Ponice) notują nawet wzrosty swojej relatywnie niewielkiej populacji, co częściowo wskazuje miejsca, w jakich potencjał osadniczy gminy może rozbudowywany;
- Społeczeństwo gminy Rabka-Zdrój jest coraz starsze. Reorientacja polityki gminy na potrzeby osób starszych (a co za tym idzie często zagrożonych wykluczeniem i posiadających dodatkowe wymogi w zakresie dostępności czy usług zdrowotnych i opiekuńczych) jest zatem jednym z ważniejszych zadań w perspektywie najbliższych lat;
- Wobec zmiany struktury wiekowej ludności korzystna może być także reorientacja profilu promocyjnego gminy – uzupełnienie marki „miasta dzieci świata” ofertą dla seniorów, wobec których jednostka może także wykazywać bogatą ofertę sanatoryjną;
- Statystyki gminne wydają się wskazywać na zawyżoną liczbę mieszkańców – faktycznie gminę Rabka-Zdrój zamieszkuje mniejsza liczba osób. Fakt ten także należy mieć na uwadze programując politykę rozwoju gminy na najbliższą dekadę;
- Rabka-Zdrój charakteryzuje się wysoką gęstością zaludnienia, co może powodować trudności z pozyskaniem nowych terenów na rozwój zasobów mieszkaniowych czy rozwój oferty inwestycyjnej jednostki wobec silnego skoncentrowania osadnictwa.

c) potencjału gospodarczego

Według statystyk GUS na koniec 2021 r. w gminie Rabka-Zdrój działały 2 102 podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON. Od 2017 r. ich liczba wzrosła o 382 (+22,2%). Wzrost ten w ujęciu procentowym był najwyższy spośród gmin tła porównawczego. Zdecydowaną większość, bo nieco ponad 96,1% stanowiły podmioty nie zatrudniające więcej niż 9 osób. Warto jednak wskazać, że na tle innych gmin grupy porównawczej gmina Rabka-Zdrój cechuje się obecnością przedsiębiorstw zatrudniających nawet ponad 250 osób, a funkcjonowanie większych przedsiębiorstw to rzadkość na tle podobnych gmin uzdrowiskowych, co najpewniej ma wpływ na lokalny rynek pracy. Wśród największych lokalnych pracodawców należy wymienić Uzdrowisko Rabka-Zdrój, a także przedsiębiorstwo Blachotrapez Sp. z o.o. – producenta blachy trapezowej, blachodachówki i blachy z zakładami w Rabce-Zdroju i Ponicach.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na koniec 2020 r. wyniosła 1 181, co stanowiło rezultat z środka stawki wśród gmin tła porównawczego, niższy od średniej wojewódzkiej (1 250), ale wyższy od powiatowej (974). W strukturze gospodarczej gminy w 2021 r. dominowały podmioty zgrupowane w sekcjach G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów – 19,9%) i F (Budownictwo – 17,4% ogółu). Podobną strukturę, z dominującymi przedsiębiorstwami branży budowlanej oraz handlowej posiadają cały powiat oraz województwo. Zwraca uwagę znaczący odsetek przypadający na sekcję I (zakwaterowanie i usługi gastronomiczne – 7,4%, przy 6,8% takich firm w powiecie i 4,1% w Małopolsce), co potwierdza turystyczny charakter gminy.

Rolnictwo w gminie Rabka-Zdrój jest bardzo rozdrobnione – gospodarstwa do 5 ha to ok. 98,0% wszystkich gospodarstw, nie notuje się gospodarstw większych niż 10 ha.

Okres 2017-2019 odznaczał się ciągłym spadkiem liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Rabka-Zdrój, z kolei rok 2020 przyniósł wzrost, do poziomu 522 osób, co może stanowić potwierdzenie, że lokalny rynek pracy odczuł skutki pandemii koronawirusa. Spadek liczby bezrobotnych nastąpił już w kolejnym (2021) roku, gdy w gminie Rabka-Zdrój było ich 436 osób. Statystyki udostępniane przez PUP Nowy Targ wskazują, że największy problem na lokalnym rynku pracy mają osoby w potencjalnie najbardziej atrakcyjnym wieku 25-44 lat – w 2020 r. stanowili oni łącznie 51,1% ogółu bezrobotnych. Podobna część bezrobotnych – 49,3% - legitymowała się wykształceniem zawodowym, średnim zawodowym oraz policealnym. W 2021 r. znacznie wzrósł udział bezrobotnych długotrwale, powyżej 12 miesięcy w strukturze bezrobotnych – w 2016 r. stanowili oni 44,0% ogółu bezrobotnych, w 2021 r. – 54,4%, a jeszcze rok wcześniej – 39,5%. Może to świadczyć o trudnościach ze znalezieniem pracy wśród osób, które utraciły ją wskutek pandemii koronawirusa w 2020 roku i pozostały w rejestrach PUP na kolejny rok.

Na tle gmin grupy porównawczej gmina Rabka-Zdrój charakteryzowała się najniższym poziomem bezrobocia w 2020 r. – osoby zarejestrowane jako bezrobotne stanowiły 5,1% ludności w wieku produkcyjnym – to mniej niż w innych jednostkach porównywanych, województwie i powiecie. W gminie Rabka-Zdrój najznaczniej też spadła wartość tego wskaźnika w relacji z rokiem 2016 (o 1,2 p.p.).

Konsekwencje i wyzwania:

- W strukturze gospodarki lokalnej dominują głównie małe przedsiębiorstwa do 9 pracowników, jednak jednostka na tle innych małopolskich gmin uzdrowiskowych wyróżnia się obecnością kilku także dużych podmiotów w strukturze, co wpływa pozytywnie na kondycję lokalnego rynku pracy;
- Struktura przedsiębiorstw w gminie podobna jest do struktury w powiecie i województwie. Wyróżnikiem lokalnego rynku jest obecność podmiotów ochrony zdrowia, związanych z działalnością uzdrowiskową, a także podmiotów z zakresu zakwaterowania i usług gastronomicznych, obsługujących kuracjuszy, turystów i gości;
- Lokalny rynek pracy jest w relatywnie dobrej kondycji, choć ostatnie wyzwania związane z pandemią koronawirusa, a aktualnie napływem uchodźców do Polski uwidaczniają się w statystykach rynku pracy – istotne staje się przygotowanie i uodpornienie lokalnego rynku pracy na te zmiany;
- Współpraca z powiatem nowotarskim i jego jednostkami odpowiedzialnymi za lokalny rynek pracy powinna być nastawiona w dużej mierze na rozwiązanie problemu bezrobocia wśród osób z wykształceniem zawodowym, osób młodych i osób długotrwale bezrobotnych.

d) stanu i potencjału środowiska naturalnego

Według statystyk GUS ponad połowa powierzchni gminy Rabka-Zdrój (60,2%) to obszary prawnie chronione – przede wszystkim jako obszary chronionego krajobrazu. Gmina może pochwalić się zatem walorami przyrodniczymi, które wspierają jej uzdrowiskowy charakter. Warto jednak wskazać, że na tle innych jednostek udział powierzchni prawnie chronionej w ogóle powierzchni gminy Rabka-Zdrój jest jednak relatywnie niski – w pozostałych porównywanych gminach o charakterze uzdrowiskowym ten odsetek sięga 100%. Z jednej strony mniejszy zakres zabezpieczenia ochroną prawną terenów gminy może utrudniać właściwie utrzymanie jej korzystnego przyrodniczo charakteru. Z drugiej strony istnienie terenów bez ochrony prawnej ułatwia rozwój przedsiębiorczości i mieszkalnictwa.

Do rangi najpoważniejszego problemu w zakresie stanu środowiska naturalnego w gminie Rabka-Zdrój urasta kwestia czystości powietrza. Chociaż gmina Rabka-Zdrój nie posiada na swoim terenie dużej liczby zakładów przemysłowych, będących znaczącym emitentem zanieczyszczeń do atmosfery, a tereny zielone z racji swojej lesistości można uznać za „płuca” tego obszaru, problemem – zwłaszcza w okresie jesiennym i zimowym – jest tzw. „niska emisja”, związana z ogrzewaniem budynków mieszkalnych paliwami stałymi (głównie węgiel, nierzadko niskiej jakości), ale i ukształtowaniem terenu (ulożenie siedzib ludzkich w trudnych do „przewietrzania się” dolinach). Jest to problem bardzo wielu małopolskich gmin. Samorząd prowadzi aktywne działania własne i wspiera mieszkańców w zakresie likwidacji nieekologicznych kotłowni. Zabiegi skierowane na poprawę jakości powietrza są szczególnie istotne w kontekście uzdrowiskowego charakteru gminy. W tym samym kontekście korzystnym wskaźnikiem jest relatywnie wysoki udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów zebranych, choć też istotne, by ulegał on poprawie w kierunku nieco wyższej aktualnie średniej wojewódzkiej.

Statystyka za rok 2020 (najnowsza, jaką udostępnia GUS na moment tworzenia raportu) wskazuje na dostęp do wodociągu 50,0% mieszkańców gminy Rabka-Zdrój. Rezultat gminy Rabka-Zdrój jest zbliżony do powiatowego (49,2%), ale znacznie odstający wyniku dla województwa (81,9%). Na tle gmin grupy porównawczej wynik gminy Rabka-Zdrój jest drugi od końca. Sytuacja jest zróżnicowana w obrębie samej gminy - 66,2% mieszkańców miasta Rabka-Zdrój ma dostęp do wodociągu, z kolei jedynie 2,7% mieszkańców terenów wiejskich gminy. Trzeba jednak wspomnieć, że w gminie funkcjonują również

rozwiązania nieewidencjonowane przez GUS, więc odsetek mieszkańców z faktycznym dostępem do wody jest wyższy. Niemniej, rozbudowa sieci wodociągowej pozostaje jednym z wyzwań na najbliższe lata, jest istotna ze względu na komfort życia i podniesienie atrakcyjności osadniczej, ale również z uwagi na coraz częściej zdarzające się okresy suszy.

Gmina Rabka-Zdrój zajmuje także drugie miejsce od końca w grupie porównawczej jeśli chodzi o poziom dostępu do kanalizacji, który na poziomie 54,6% mieszkańców jest niższy niż w województwie (64,6%) i powiecie (61,7%). 68,4% mieszkańców miasta Rabka-Zdrój ma dostęp do kanalizacji, z kolei na terenach wiejskich jest to jedynie 14,3% mieszkańców. To kolejne wyzwanie, w tym w kontekście zabezpieczenia wyjątkowych walorów przyrodniczych gminy, wspierających jej uzdrowiskowy charakter.

Najkorzystniej wygląda dostęp do sieci gazowej na terenie gminy. 69,0% mieszkańców gminy Rabka-Zdrój ma dostęp do tej sieci. Na tle województwa (64,8%), powiatu (16,1%) i innych gmin grupy porównawczej to relatywnie dobry wynik. Ponownie widoczne jest zróżnicowanie wartości tego wskaźnika w obrębie gminy - w mieście Rabka-Zdrój 91,0% mieszkańców korzysta z sieci gazowej, na terenach wiejskich jest to jedynie 4,6%.

Konsekwencje i wyzwania:

- Znajdowanie się w granicach obszaru chronionego krajobrazu jest znaczącym potencjałem rozwojowym gminy Rabka-Zdrój. Wyeksponowanie funkcji turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej w oparciu o posiadane zasoby środowiskowe wydaje się być ważne w kontekście promocji gminy jako obszaru wspierającego zdrowie i zapewniającego wysokiej jakości ofertę spędzania czasu wolnego w korzystnym, uzdrowiskowym otoczeniu;
- Ważnym problemem środowiskowym w gminie Rabka-Zdrój jest kwestia niedostatecznej jakości powietrza, w szczególności jesienią i zimą, co jest dużym wyzwaniem ogółu gmin w Małopolsce. Wobec specyficznego ukształtowania terenu (miejscowości położone w dolinach) i nadal dużej części domów ogrzewanych paliwami stałymi, normy dla jakości powietrza są przekraczane. Potrzebne jest sprzężenie wielu elementów, które mogą wspierać korzystne zmiany – zachęty do wymiany przestarzałych kotłów na instalacje przyjazne środowisku, upowszechnianie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, dalsza gazyfikacja gminy, szczególnie na terenach wiejskich, poszukiwanie rozwiązań alternatywnych (np. geotermia niskotemperaturowa) i edukacja ekologiczna mieszkańców;
- Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest kolejnym z wyzwań, stojących przed samorządem gminy Rabka-Zdrój. Dostęp do wodociągu i kanalizacji ma bezpośrednie przełożenie na atrakcyjność osadniczą gminy i bezpieczeństwo ekologiczne. Wielu prywatnych inwestorów uzależnia decyzję zakupu działki (np. pod budowę domu jednorodzinnego) dostępem do mediów. Inwestycje w sieć wodociągową i kanalizacyjną są więc o tyle ważne, że wpływają na wzrost potencjału osadniczego i ekonomicznego, jednocześnie zapewniając ochronę walorów przyrodniczych;
- Trudnością w rozwoju sieci komunalnych jest m.in. górzyste ukształtowanie terenu, które utrudnia sprawne prowadzenie prac i zwiększa ich koszt.

e) zasobów dziedzictwa kulturowego i oferty spędzania wolnego czasu

Gmina Rabka-Zdrój może się pochwalić szeregiem instytucji kultury. Podmiotem koordynującym życie kulturalne w gminie jest Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju. Wspieranie rozwoju czytelnictwa realizowane jest przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Rabce-Zdroju. Wyjątkowym miejscem na mapie kulturalnej gminy Rabka-Zdrój jest Teatr Lalek „Rabcio” – jeden z 3 podmiotów tego typu funkcjonujących w Małopolsce. Historia teatru sięga 1949 r., kiedy to powstał jako teatr

amatorski dla dzieci przebywających w sanatoriach w Rabce. W Rabce-Zdroju funkcjonuje także kino „Śnieżka”, które według statystyk GUS rokrocznie realizuje blisko 2 tys. seansów z kilkudziesięcioma tysiącami widzów. To także obiekt o długoletniej historii, sięgającej czasów międzywojennych. Kulturowanie lokalnej kultury i tradycji wspiera także Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju. Muzeum znajduje się w zabytkowym kościele Św. Marii Magdaleny z pierwszej połowy XVII w. Świątynia jest jednym z najcenniejszych zabytków drewnianej architektury sakralnej w Małopolsce. Według statystyk GUS muzeum rokrocznie odwiedza ok. 10 tys. osób.

Na terenie gminy znajduje się szereg obiektów zabytkowych, takich jak obiekty sakralne (m.in. wspomniany kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Rabce-Zdroju, kościół p.w. św. Krzyża na Obidowej w Chabówce), zabytkowe zabudowania miejskie czy zabytkowe budynki użytkowe (m.in. zespół dworca kolejowego w Rabce-Zdroju).

Oferta turystyczno-rekreacyjna Rabki-Zdroju jest ukierunkowana głównie na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Funkcjonuje tu choćby Rodzinny Park Rozrywki „Rabkoland” z Muzeum Orderu Uśmiechu z informacjami na temat zasług Kawalerów i Dam tego wyróżnienia. Rozwija się jednak oferta także dla dorosłych, w tym dla seniorów. Odwiedzający miasto chętnie zwiedzają rabczański Park Zdrojowy, będący jednym z największych parków w Małopolsce (ok. 30 ha). Oferta tego miejsca do spacerów, spędzania czasu wolnego i rekreacji została niedawno rozszerzona o Bulwary nad Poniczanką i Dom Solanki, planuje się dalszą rozbudowę oferty.

Poza miastem atrakcją przyciągającą zwiedzających jest Skansen Taboru Kolejowego w Chabówce z kilkudziesięcioma zabytkowymi parowozami, lokomotywami, wagonami i innymi elementami taboru kolejowego. Jest to jedna z zaledwie trzech tego typu placówek w kraju i jedna z najbardziej cenionych w Europie. W sezonie letnim dodatkowo funkcjonującą atrakcją jest przejażdżka pociągiem retro.

Działalność sportowa w gminie koncentruje się głównie na takich dyscyplinach jak: piłka nożna, lekkoatletyka, sporty zimowe, ale także sztuki walki, tenis, pływanie czy sporty ekstremalne. Rozwój sportu wspierany jest przez obecność na terenie gminy bazy sportowej, m.in. Stadion Miejski w Rabce-Zdroju, różne boiska i hale sportowe, w tym Orlik, basen, korty tenisowe, skate park, siłownię zewnętrzne, miejsca do trenowania street workout, rowerowe trasy zjazdowe, lodowisko oraz infrastruktura sportów zimowych. Gmina Rabka-Zdrój jest dobrym miejscem wypadowym w Gorce i Beskid Wyspowy. Umożliwiają to szlaki turystyczne, przebiegające przez tereny gminy. Wytchnienie w górskich wędrownkach zapewniają schroniska – schronisko PTTK na Maciejowej czy schronisko PTTK na Luboniu Wielkim. Ponadto na turystów czekają hotele, pensjonaty, ośrodki sanatoryjno-wypoczynkowe, domy wczasowe i kwatery prywatne. W tym przypadku ofert jest zróżnicowana, również pod względem jakości oferowanych usług, więc rekomenduje się standaryzację i certyfikację.

Konsekwencje i wyzwania:

- W gminie Rabka-Zdrój funkcjonuje szereg instytucji kultury, które dbają o jakość i różnorodność oferty spędzania czasu wolnego, a są wśród nich Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju, Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce-Zdroju, Teatr Lalkowy „Rabcio”, kino „Śnieżka” czy Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju. Wyzwaniem staje się koordynacja działalności wszystkich tych podmiotów, zapewnienie dobrego poziomu współpracy między nimi i rozwijanie oferty atrakcyjnej dla różnych grup odbiorców;
- Gmina może pochwalić się szeregiem obiektów zabytkowych, które dodatkowo wzbogacają ofertę dla zwiedzających jednostkę przy okazji korzystania z jej potencjału uzdrowskiego – istotne staje się zadbanie o dobry stan i zabezpieczenie tych obiektów, a także odpowiednią promocję;

- Atrakcyjność dla zwiedzających wypływa z potencjału uzdrowskiego Rabki-Zdroju i on nadaje charakter tutejszej ofercie czasu wolnego, skierowanej w stronę tworzenia przestrzeni dla relaksu (np. Park Zdrojowy i jego dodatkowe atrakcje), ale i rozrywki dla dzieci (np. Rodzinny Park Rozrywki „Rabkoland”). Korzystnym może być wykorzystywanie w rozwijaniu oferty spędzania czasu wolnego i promocji miana „Miasta Dzieci Świata”, jakie nadano Rabce-Zdrój, ale także poszukiwanie nowych możliwości rozwoju i sposobów promocji;
- Rabka-Zdrój jest dobrym miejscem do rozwoju turystyki pieszej z uwagi na dostępność atrakcyjnych pasm górskich – Górców i Beskidu Wyspowego, w które z terenów gminy poprowadzone są szlaki turystyczne. Warto w promocji gminy uwzględnić także element świetnych walorów dla uprawiania sportów związanych z górami, w tym narciarstwa i innych sportów zimowych, dla których warunki – szkoleniowe i infrastrukturalne – bazowo istnieją na terenie gminy i powinny być rozwijane;
- Ważne jest dbanie o dalszy rozwój oferty sportowej, która aktualnie koncentruje się na piłce nożnej, lekkoatletyce czy sportach zimowych. Korzystne jest zapewnienie wygodnego dostępu do infrastruktury sportowej dla mieszkańców i odwiedzających;
- Instytucje kulturalne w gminie koncentrują się w mieście Rabka-Zdrój – działalność kulturalna w sołectwach opiera się w większej mierze na lokalnych inicjatywach – formalnych i nieformalnych, jak np. OSP czy KGW.

f) zagospodarowania przestrzennego

Według stanu zaraportowanego przez GUS na koniec 2020 r., zaledwie 2,5% powierzchni gminy Rabka-Zdrój było objęte planami zagospodarowania przestrzennego. Dla porównania w powiecie nowotarskim to 70,4%, w ogóle województwa małopolskiego – 68,4%. Trwają prace nad aktualizacją dokumentów i poszerzeniem powierzchni, które obejmują. Docelowo, mając na względzie walory środowiskowe i kulturowe oraz uzdrowski charakter gminy, rekomenduje się objęcie nimi całej powierzchni gminy. Ważną trudności w zakresie zagospodarowania przestrzennego są spory własnościowe dotyczące obszarów w mieście, w tym w centrum, które mają wpływ na długofalową politykę gminy w tym zakresie.

Konsekwencje i wyzwania:

- Zdynamizowanie działań w zakresie przygotowywania i wdrażania planów zagospodarowania przestrzennego wydaje się być jednym z kluczowych wyzwań, stojących w perspektywie najbliższych lat przed samorządem gminnym. Ma ono bowiem bezpośrednie przełożenie na wiele kwestii, na czele z atrakcyjnością osadniczą i inwestycyjną gminy oraz zapewnieniem w niej ładu przestrzennego;
- Szybkie uporządkowanie kwestii planistycznych jest także istotne w kontekście wysokiej gęstości zaludnienia w gminie tak, by zagospodarować dostępną przestrzeń na nowe inwestycje mieszkaniowe i biznesowe, a jednocześnie uniknąć błędów, odbijających się na tak istotnej dla gmin uzdrowskich estetyce otoczenia.

g) poziomu bezpieczeństwa publicznego

Dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w gminie funkcjonuje Komisariat Policji w Rabce-Zdroju, działający w strukturach Komendy Powiatowej Policji w Nowym Targu. W Rabce-Zdroju działa ponadto Straż Miejska, a także stacjonuje zespół ratownictwa medycznego, obejmujący swoim działaniem poza gminą Rabka-Zdrój także miejscowość Skomielna Biała w gminie Lubień. Na terenie gminy funkcjonuje ponadto Grupa Regionalna Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego – Grupa Podhalańska

z Centralną Stacją Ratunkową w Rabce-Zdroju, a w każdej miejscowości gminy - Ochotnicza Straż Pożarna, z czego jedna – OSP Rdzawka – włączona jest w struktury Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego KSR-G.

Według danych Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej (SOPO) Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy Rabka-Zdrój występuje 313 osuwisk i 18 terenów zagrożonych. Osuwiska odnotowywane są zarówno na terenie miasta Rabka-Zdrój, jak i na terenach wiejskich gminy. Trudno wskazać wyraźną koncentrację zagrożenia osuwiskowego w gminie.

Serwis Informatyczny System Osłony Kraju (ISOK) prowadzony przez PGW Wody Polskie jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%, wskazuje przede wszystkim tereny położone wzdłuż rzek i potoków przepływających przez gminę, w szczególności przez Chabówkę i Rabkę-Zdrój. Zagrożenie niesie w największym stopniu rzeka Raba, a w mniejszym - także takie potoki jak Poniczanka, Rdzawianka czy Słonka.

Zagrożenia w ruchu drogowym w gminie Rabka-Zdrój potęgowane mogą być przez zlokalizowanie gminy w sieci ruchliwych, ważnych szlaków komunikacyjnych w stronę rejonu Tatr. Mimo znacznego natężenia ruchu pojazdów, na rabczańskich drogach ginie nie więcej niż średnio 1 osoba rocznie, a liczba rannych w wypadkach drogowych to kilkanaście rocznie. Lata 2020 i 2021 przyniosły relatywnie niższą liczbę nietrzeźwych kierowców niż w poprzednich latach.

Konsekwencje i wyzwania:

- Zagrożenia naturalne w gminie Rabka-Zdrój w dużej mierze warunkowane są pogodą (podtopienia, zalania, uaktywnienie się osuwisk). Sporej części z nich można zapobiec – tym bardziej, że wiele rozwiązań (jak chociażby utrzymywanie drożności rowów i przepustów, egzekwowanie zakazów dotyczących koryt rzecznych czy utrzymywanie magazynów ze sprzętem przeciwpowodziowym) jest relatywnie niskonakładowych;
- Niezbędne jest współdziałanie z GDDKiA oraz innymi właścicielami i zarządcami dróg w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach przechodzących przez gminę o dużym natężeniu pojazdów, w szczególności w okresie wakacji i ferii, kiedy obserwowany jest duży ruch w rejon Tatr;
- Jednostki OSP, niezależnie od ich kulturowej roli, stanowią ważne ogniwo w systemie zabezpieczenia mieszkańców gminy oraz ich mienia. Z racji zdiagnozowanych zagrożeń konieczne jest utrzymywanie wysokiej sprawności bojowej tych jednostek, rozumianej zarówno poprzez doposażenie sprzętowe, jak i udział drużyn w szkoleniach i ćwiczeniach;
- Korzystnym jest umiejscowienie w gminie innych podmiotów, zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców (komisariat Policji, straż miejska, zespół ratownictwa medycznego, grupa GOPR), co usprawnia reakcję na notowane negatywne zjawiska, a dotarcie nawet w odległe zakątki gminy jest stosunkowo szybkie.

h) polityki społecznej

Liczba korzystających z pomocy społecznej ulegała wahaniom na przestrzeni lat 2017-2021. Do 2017 roku odnotowywano tendencję wzrostową, w 2020 roku liczba korzystających spadła, by znów wzrosnąć w 2021 r. W ostatnim roku ze świadczeń korzystało o 89 osób, ale o 13 rodzin więcej niż w roku 2017. Wyliczana przez GUS liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na koniec 2020 r. w gminie Rabka-Zdrój wyniosła 223 osoby - mniej niż w przypadku całego powiatu (319) i regionu (371). Była jednocześnie najniższą odnotowaną wśród gmin porównywanych.

Najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w gminie Rabka-Zdrój – zarówno w 2017, jak i w 2021 roku – była długotrwała lub ciężka choroba, przy czym wzrósł udział tego powodu w strukturze z 17,2% do 21,8%. Na drugim miejscu w 2021 r. było ubóstwo – 18,9% - inaczej niż w roku 2017, gdy drugim najczęstszym powodem udzielania wsparcia była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W ostatnim roku był to jeden z mniej znaczących powodów wsparcia społecznego. Trzecie miejsce w 2021 r. przypadło na niepełnosprawność (14,8%). Obserwuje się zatem nieznaczne zmiany w polityce społecznej w kierunku wspierania części osób z problemami niepełnosprawności, choroby i wieku niż na rzecz rodzin z dziećmi, aktualnie wspieranych często materialnie przez wprowadzone programy rządowe.

Dostęp do usług medycznych dla mieszkańców gminy jest dobry, choć na pewno negatywnym aspektem jest brak dostępu do przychodni na terenach wiejskich gminy, a także problemy obserwowane w skali całego kraju (braki kadrowe i sprzętowe, kolejki do specjalistów, niedostatki wsparcia dla osób z niepełnosprawnością). Podstawowe usługi medyczne w gminie Rabka-Zdrój uzupełnia rozbudowana oferta szpitalna i uzdrowiskowa, szczególnie dla osób o schorzeniach układu oddechowego czy kardiologicznych oraz dla dzieci.

Konsekwencje i wyzwania:

- Zmienia się zarówno skala (w kierunku zmniejszania się) udzielania pomocy społecznej, jak i profil osób, którym jest udzielana – coraz częściej są to osoby chore i niepełnosprawne, rzadziej rodziny z dziećmi. Nadal istotnym powodem udzielania wsparcia społecznego jest także ubóstwo. Obserwowane zmiany wymuszają odpowiednie dopasowanie instrumentów pomocy społecznej do nowych wyzwań, także związanych ze skutkami pandemii koronawirusa, jak i napływem migrantów i uchodźców z Ukrainy;
- Należy utrzymywać odpowiedni poziom opieki zdrowotnej w gminie, pamiętając jednocześnie o dostosowaniu usług do zapotrzebowania oraz o ich dostępności. Jest to szczególnie ważne w kontekście wyszczególnionych wcześniej zmian w strukturze demograficznej gminy Rabka-Zdrój, jak i jej profilu uzdrowiskowego;
- Warto wziąć pod uwagę możliwość szerszego włączenia do promocji aspektów związanych z ochroną zdrowia i szerokim wachlarzem często unikatowych usług, oferowanych na terenie gminy nie tylko dla mieszkańców, ale i dla przyjezdnych.

i) edukacji i wychowania

W gminie funkcjonuje wiele placówek wychowania przedszkolnego – zarówno samodzielnych przedszkoli (i samorządowych, i prywatnych), jak i w formie oddziałów i punktów przedszkolnych w szkołach. Wśród nich są także placówki dostosowane do opieki nad dziećmi z niepełnosprawnością. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, oddziałów przedszkolnych i punktów przedszkolnych na terenie gminy według danych UM Rabka-Zdrój w okresie 2017-2021 utrzymywała się na zbliżonym rocznym poziomie ok. 700 dzieci. W podziale na miejscowości gminy najwięcej dzieci uczęszcza do przedszkoli w Rabce-Zdroju (ponad 500 w 2021 r. – 72,5% wszystkich dzieci przedszkolnych w gminie), a następnie w Chabówce (nieco ponad 90).

Szkolnictwo podstawowe funkcjonuje w oparciu o 8 szkół podstawowych, z czego 7 prowadzonych przez samorząd gminny, a 1 to Katolicka SP im. Najświętszej Rodziny z Nazaretu, prowadzona przez Centrum Edukacyjne Archidiecezji Krajowskiej. W rabczańskich szkołach podstawowych uczy się ok. 1,4 tys. uczniów. W podziale na miejscowości gminy najwięcej dzieci uczęszcza do szkół podstawowych w Rabce-Zdroju (ponad 970 w 2021 roku – 71,4% wszystkich uczniów szkół

podstawowych w gminie), a następnie w Chabówce (nieco ponad 160, 12,2% wszystkich uczniów szkół podstawowych).

Na terenie miasta dostępna jest oferta szkolnictwa na poziomie ponadpodstawowym w liceach, technikach i szkołach branżowych I stopnia, a także w szkołach dla dorosłych. W Rabce-Zdroju znajduje miejsce oferta szkół specjalnych na poziomie ponadpodstawowym.

Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty uczniów szkół podstawowych w gminie Rabka-Zdrój wskazuje, że poziom nauczania w jednostce można ocenić jako relatywnie wysoki. Gmina wynikami swoich uczniów rokrocznie przewyższa wszystkie gminy grupy porównawczej z języka angielskiego, niemal rokrocznie – z matematyki i osiąga także jedno z lepszych wyników na tle gmin porównywanych z języka polskiego. Z drugiej strony jednak wyniki rabczańskich uczniów są rokrocznie niższe od średniej wojewódzkiej, zwykle o 1-4 punkty procentowe. Największe różnice od średniej wojewódzkiej gmina notuje z matematyki. Dbłość o odpowiednią jakość i efektywność nauczania pozostaje jednym z priorytetów gminy na najbliższe lata.

Konsekwencje i wyzwania:

- Dostęp do edukacji na poziomie przedszkolnym i szkolnym jest jednym z ważniejszych czynników, przesądzających o atrakcyjności osadniczej danej jednostki. W przypadku gminy Rabka-Zdrój dostęp ten jest dobry, uwzględniający także dzieci ze specjalnymi potrzebami, z niepełnosprawnością. Dla podniesienia potencjału w tym zakresie konieczna jest współpraca pomiędzy placówkami, budowa spójnej oferty edukacyjnej, ścieżek kształcenia kierunkowego itd.;
- Ważną kwestią jest poziom nauczania – ten, co sugerują wyniki z egzaminu ósmoklasisty, na tle gmin grupy porównawczej w gminie Rabka-Zdrój jest na dobrym poziomie. Wyzwaniem staje się wyrównanie do średniej wojewódzkiej, szczególne w nauczaniu matematyki;
- Atutem gminy jest zapewnianie dostępu do edukacji na poziomie ponadpodstawowym, także edukacji specjalnej i skierowanej do dorosłych.
- Zmiany w strukturze demograficznej gminy Rabka-Zdrój w przyszłości mogą rzutować na funkcjonowanie szkół wobec ryzyka zmniejszania się liczby uczniów;
- Konieczne jest także ponoszenie nakładów na utrzymanie infrastruktury szkolnej w odpowiednim stanie – dotyczy to zarówno samych budynków szkół i ich wyposażenia, jak również infrastruktury okołoszkolnej, ułatwiającej codzienne funkcjonowanie

j) kapitału społecznego

Według gminnego wykazu w gminie Rabka-Zdrój działają 73 organizacje społeczne. Wśród nich są organizacje działające na rzecz sportu, kultywowania lokalnej kultury, wspierania osób z niepełnosprawnością i seniorów czy rozwoju różnych zainteresowań, a także Ochotnicze Straże Pożarne. Według danych GUS, liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiła w 2020 r. 49 podmiotów. To powyżej średniej dla powiatu (33), jak i średniej dla regionu (40). Jednocześnie to jedna z wyższych wartości, odnotowanych wśród wszystkich gmin tła porównawczego.

Jeśli frekwencję wyborczą przyjąć za jeden ze wskaźników poziomu partycypacji społecznej należy stwierdzić, że poziom zainteresowania wyborami wśród mieszkańców gminy Rabka-Zdrój rośnie, choć nie jest to wzrost ciągły. W dużej mierze frekwencja kształtuje się w sposób zbliżony do obserwowanej w regionie i jest każdorazowo wyższa niż wynik dla powiatu nowotarskiego. Dopełnia to obraz społeczeństwa gminy Rabka-Zdrój jako relatywnie aktywnego społecznie.

Konsekwencje i wyzwania:

- Poziom partycypacji społecznej w gminie Rabka-Zdrój jest zadowalający – świadczy o tym liczba stowarzyszeń i innych organizacji społecznych oraz skala ich działalności. W dużej mierze są to działania nakierowane na promocję sportu, kultywowanie lokalnej kultury, wspieranie osób z niepełnosprawnością i seniorów oraz rozwijanie różnych zainteresowań;
- Zaangażowanie w życie społeczne, mierzone frekwencją wyborczą, jest na relatywnie dobrym poziomie w gminie Rabka-Zdrój, a tendencja jest bliska rosnącej. Aktywność mieszkańców w uczestnictwie w wyborach jest wyraźnie wyższa niż w ogóle powiatu nowotarskiego;
- Wyzwaniem dla samorządu gminnego jest zbudowanie korzystnej dla obu stron współpracy między gminnymi podmiotami publicznymi a trzecim sektorem. Skoncentrowany w organizacjach pozarządowych kapitał społeczny ma szansę wspomóc gminę w odpowiedzi na szereg wyzwań rozwojowych, np. w obszarze wsparcia społecznego dla osób zagrożonych wykluczeniem czy rozwoju atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.

k) stanu finansów samorządowych

Dochody gminy Rabka-Zdrój w 2020 r. wyniosły 88,6 mln zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca gmina Rabka-Zdrój osiągnęła w tym samym roku dochód na poziomie 5 194,03 zł – co wśród gmin tła porównawczego stanowiło najniższy rezultat, niższy od średniej w regionie (6 390,90 zł) i powiecie (5 688,97 zł). Struktura dochodów gminy Rabka-Zdrój w 2020 r. wskazuje na wiodący udział transferów z budżetu centralnego, obejmujący dotacje (35,0%) oraz subwencje (25,2%). Zwraca natomiast uwagę nieznacznie, ale rosnący w przedziale czasowym 2016-2020 udział dochodów własnych – w 2020 r. stanowiły one 39,8% ogółu dochodów, o 1,7 p.p. więcej niż w roku 2016. 15,5 mln zł zostało pozyskane przez gminę Rabka-Zdrój z UE w okresie 2016-2020, co jest rezultatem zbliżonym do osiągniętego przez większość jednostek tła porównawczego.

Wydatki budżetu gminy Rabka-Zdrój w 2020 r. sięgnęły poziomu 83,4 mln zł – co oznaczało nadwyżkę dochodów. W przeliczeniu na mieszkańca w 2020 r. gmina wydatkowała 4 892,16 zł. W porównaniu do innych jednostek jest to jeden z niższych rezultatów, niższy od średniej dla powiatu (5 316,65 zł) oraz regionu (6 383,70 zł). Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej kwocie wydatków w okresie 2017-2020 był w miarę stały, oscylujący wokół 15-16%. Dla porównania w 2016 r. wynosił 20,0%.

Na strukturę budżetu gminy, według podziału zgodnie z działami klasyfikacji budżetowej, znaczący wpływ miały transfery związane z programem socjalnym „Rodzina 500+”, stąd wiodąca pozycja działu „Rodzina” zarówno po stronie dochodowej, jak i wydatkowej. W tym drugim przypadku blisko 30% ogółu w 2020 r. przypadało na dział „Oświata i wychowanie”, głównie w zakresie funkcjonowania przedszkoli i szkół na terenie gminy. Powyżej 10% wydatków w 2020 r. przypadało na „Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska”. Udziały przypadające na kolejne największe pod względem wartości działy klasyfikacji budżetowej to „Administracja publiczna” (8,1%) i „Transport i łączność” (7,0%). Zbadano zadłużenie gmin grupy porównawczej, mierzone wielkością zobowiązań ogółem do dochodów. Gmina Rabka-Zdrój z zadłużeniem na poziomie 27,5% dochodów w 2020 r. znajduje się wśród gmin grupy porównawczej o najmniejszym zadłużeniu – obok gminy Muszyna (26,7%).

Konsekwencje i wyzwania:

- Gospodarka finansowa gminy Rabka-Zdrój jest dość uporządkowana – zwraca uwagę rosnący odsetek dochodów własnych w strukturze dochodów oraz nadwyżka dochodów nad wydatkami, wypracowana w 2020 r., a także relatywnie niskie zadłużenie. Konieczna jest kontynuacja zrównoważonej polityki finansowej;
- W porównaniu z innymi małopolskimi gminami uzdrowiskowymi gmina Rabka-Zdrój ma relatywnie niskie dochody na mieszkańca – korzystne może być poszukiwanie nowych źródeł dochodów dla zbudowania lepszej bazy do podejmowania gminnych inwestycji;
- Pomijając dział „Rodzina”, związany z transferami w ramach programu „Rodzina 500+”, największym obciążeniem dla budżetu gminnego jest funkcjonowanie placówek oświatowych – szkół i przedszkoli. Kwestia ta winna być przedmiotem szczególnej uwagi, z działaniami optymalizacyjnymi włącznie;
- Konieczne jest utrzymanie dużej sprawności w pozyskiwaniu środków unijnych w nowej perspektywie finansowej UE (2021-2027), z jednoczesnym racjonalnym doбором inwestycji;
- Dla wykorzystania potencjału płynącego z zaangażowania społecznego można rozważyć uruchomienie mechanizmów partycypacyjnych w wydatkowaniu części środków – np. w ramach mechanizmu budżetu obywatelskiego.

ANALIZA STRATEGICZNA (SWOT) GMINY RABKA-ZDRÓJ

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu informacji, dokonywaniu oceny zasobów i czynników zewnętrznych, ułatwia też identyfikację wyzwań i określenie priorytetów rozwoju. W najbardziej podstawowym ujęciu, polega na grupowaniu czynników odnoszących się do polityki rozwoju na cztery kategorie, nazwane z j. ang.: strengths – mocne strony, weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse i threats – zagrożenia.

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla gminy Rabka-Zdrój

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE, KOMUNIKACYJNE, PRZESTRZENNE I KWESTIE POWIĄZANE	
- Położenie w Małopolsce, w obrębie subregionu podhalańskiego – tereny o dużej atrakcyjności turystycznej i rozpoznawalności na skalę krajową. - Bogactwo atrakcyjnych turystycznie zasobów środowiska naturalnego – m.in. bliskość czterech parków narodowych (Gorczański PN, Tatrzański PN, Pieniński PN, Babiogórski PN) oraz pasm górskich (m.in. Gorce, Beskid Wyspowy, Tatry, Pieniny). - Niewielka odległość do Krakowa oraz kilku mniejszych ośrodków miejskich o oddziaływaniu ponadlokalnym (Zakopane, Nowy Targ, Myślenice, Sucha Beskidzka, Maków Podhalański) – dostęp do tamtejszego rynku pracy i usług publicznych. - Sąsiedztwo ośrodków miejskich o oddziaływaniu na skalę lokalną – Mszana Dolna, Jordanów – potencjał do współpracy międzysamorządowej. - Przygraniczne położenie z dobrą dostępnością transportową Słowacji, wpływające na kontakty handlowe, kulturalne, samorządowe oraz dostępność funduszy zewnętrznych na współpracę transgraniczną. - Zadowalająca dostępność komunikacyjna za sprawą dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych (m.in. położenie na ciągu komunikacyjnym Kraków – Podhale). - Potencjał osadniczy wynikający z walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych.	- Utrudnienia transportowe związane ze złym stanem technicznym niektórych dróg, niewystarczającą liczbą miejsc parkingowych oraz brakiem chodników przy drogach o największym natężeniu ruchu. - Duże natężenie ruchu, w szczególności na drogach przechodzących przez największe skupiska zabudowy mieszkalnej, mające negatywny wpływ na otoczenie (hałas, spaliny, korki, ryzyko uszkodzenia budynków, w tym zabytkowych itp.) oraz bezpieczeństwo uczestników ruchu. - Niewykorzystany potencjał lokalnego transportu zbiorowego przejawiający się brakiem skoordynowania przewozów w skali gminy i subregionu, niedostosowaniem taboru do osób o dodatkowych potrzebach (starsi, niepełnosprawni itd.) oraz znikomym wykorzystaniem linii kolejowych do transportu pasażerskiego. - Słabo rozwinięta infrastruktura rowerowa, zarówno o charakterze komunikacyjnym, jak i rekreacyjnym. - Mała ilość gminnych terenów publicznych i jednocześnie nieregulowany stan prawny wielu działek na terenie miasta. - Rozproszenie zabudowy w połączeniu z niedostatecznym oznakowaniem poszczególnych części miejscowości, skutkujące trudnościami w orientacji dla służ ratowniczych oraz turystów. - Braki w zasięgu sieci internetowej i komórkowej na niektórych obszarach gminy. - Bardzo niewielki udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem.

	• Zagrożenia naturalne (powodzie, podtopienia, osuwiska) – czynnik ryzyka dla życia i zdrowia mieszkańców oraz bezpieczeństwa ich mienia. • Rzeźba terenu utrudniająca prowadzenie prac inwestycyjnych (np. w zakresie infrastruktury transportowej oraz sieciowej) a następnie jej utrzymanie i eksploatację.
FUNKCJE UZDROWISKOWE I TURYSTYCZNE	
• Uzdrowski charakter oraz status gminy – wody lecznicze (solanki), liczne sanatoria i szpitale uzdrowskie, rozwinięta infrastruktura uzdrowska oraz tradycja, rozpoznawalność w skali kraju i na arenie międzynarodowej jako uzdrowsko dziecięce. • Bogactwo zasobów materialnego (np. zabudowa centrum Rabki-Zdroju) i niematerialnego dziedzictwa kulturowego (m.in. folklor i tradycja, kulinaria, sztuka ludowa) oraz przyrodniczo-krajobrazowego, przekładające się na rozpoznawalność gminy w skali ponadregionalnej oraz rozwój turystyki. • Rozwinięta infrastruktura szeroko pojętej obsługi ruchu turystycznego – baza noclegowa i gastronomiczna, Punkt Informacji Turystycznej. • Obecność Skansenu Taboru Kolejowego w Chabówce i oferta placówki (m.in. przejazdy retro, udział w plenerach filmowych) podnosząca rozpoznawalność gminy.	• Dostrzegalny spadek zainteresowania lokalną ofertą sanatoriów i szpitali uzdrowskich, wynikający m.in. z niedoinwestowania bazy sanatoryjno-uzdrowskiej oraz niedopasowania oferty do potrzeb. • Zanikanie uzdrowsko-wypoczynkowego charakteru zabudowy Rabki-Zdroju za sprawą chaosu i bałaganu przestrzennego, lokowania obiektów wielkopowierzchniowych o nieprzystającej do roli uzdrowska architekturze w centralnych częściach miasta, złego stanu zabytkowych obiektów oraz zanikania detali architektonicznych, typowych dla tego miejsca; • Niewystarczający stopień zagospodarowania miejsc i przestrzeni publicznych na cele turystyczne i rekreacyjne oraz braki w ofercie aktywnego wypoczynku dla kuracjuszy, turystów i gości (m.in. trasy piesze, biegowe, rowerowe, narciarskie), szczególnie w kontekście dużej konkurencji w tym zakresie ze strony innych beskidzkich i podhalańskich gmin. • Zróżnicowana jakość bazy noclegowej, brak standardów i certyfikacji obiektów, brak bazy konferencyjnej. • Braki w zakresie systemu wizualizacji i orientacji turystycznej. • Niedostateczna, nieodpowiadająca współczesnym wyzwaniom promocja walorów uzdrowskich i turystycznych gminy.
USŁUGI PUBLICZNE I KAPITAŁ SPOŁECZNY	
• Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego. • Spadek liczby bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej. • Znacząca liczba (w tym w porównaniu ze średnią dla powiatu i regionu) oraz poziom aktywności organizacji pozarządowych rozumianych jako partnerów przy realizacji polityki rozwoju gminy (kluby i organizacje sportowe, OSP, KGW, fundacje	• Występowanie niekorzystnych procesów demograficznych - nieznaczny spadek liczby ludności (z ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji) oraz zjawisko starzenia się społeczeństwa, prowadzące do przemodelowania struktury demograficznej gminy; • Ubóstwo jako jeden z wiodących problemów społecznych w gminie oraz rosnący udział osób

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

i stowarzyszenia), w tym w ramach deinstytucjonalizacji usług. • Bogata oferta spędzania czasu wolnego (kultura, rozrywka, sport, rekreacja), realizowana m.in. przez Centrum Kultury, Sportu i Promocji, Teatr Lalkowy „Rabcio”, kino „Śnieżka”, Muzeum im. Władysława Orkana oraz podmioty prywatne. • Duża liczba wydarzeń, w tym rozpoznawalnych w skali ponadlokalnej. • Dobra dostępność do placówek oświatowych, wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych (w porównaniu np. do innych gmin powiatu) oraz możliwość kontynuowania nauki na poziomie ponadpodstawowym.	korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. • Duży odsetek korzystających z pomocy społecznej długotrwale – ryzyko uzależnienia się od tej formy wsparcia, niechęć do samodzielnego podejmowania aktywności zawodowej. • Niski stopień zaszczepienia społeczności lokalnej (zagrożenie zdrowotne i dla lokalnej gospodarki). • Niski poziom profesjonalizacji lokalnych organizacji pozarządowych (mierzony np. wysokością pozyskanych środków zewnętrznych). • Duże obciążenie budżetu wydatkami na oświatę i wychowanie.
GOSPODARKA I RYNEK PRACY	
• Dynamiczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach. • Specjalizacja gospodarki lokalnej - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (potwierdzająca profil turystyczny gminy), budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa samochodów. • Rola Raki-Zdroju jako ośrodka koncentrującego usługi (leczniczo-sanatoryjne, turystyczne i tzw. dnia codziennego), z oddziaływaniem na skalę ponadlokalną.	• Brak obszarów zorganizowanej i skoncentrowanej aktywności gospodarczej i usługowej. • Problem szarej strefy i pracy na czarno. • Ograniczenia w produkcji rolniczej – krótszy okres wegetacji, słaba urodzajność gleb, rozdrobnienie gruntów. • Znaczący odsetek bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym (przekraczający średnią powiatową i regionalną). • Zjawisko emigracji zarobkowej i naukowej, przekładające się na odpływ kadr oraz szereg innych negatywnych konsekwencji z nim związanych. • Pogorszenie kondycji lokalnego rynku pracy związane z wystąpieniem pandemii COVID-19.
ŚRODOWISKO I USŁUGI KOMUNALNE	
• Uporządkowana gospodarka odpadami z rosnącym odsetkiem odpadów zebranych selektywnie. • Brak zakładów przemysłowych o dużej uciążliwości dla środowiska naturalnego. • Znaczący potencjał przyrodniczy gminy – duża atrakcyjność krajobrazowa, bogato rozwinięta sieć rzeczna, obecność lasów, terenów zielonych i obszarów chronionych (ponad połowa gminy objęta formami ochrony przyrody - Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu, otulina Gorczańskiego Parku Narodowego, Natura 2000).	• Przeciętna dostępność do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazociągu, co ma wpływ na atrakcyjność osadniczą i inwestycyjną gminy. • Niska świadomość społeczna w zakresie ekologii skutkująca m.in. zanieczyszczeniem powietrza „niską emisją” w sezonie jesienno-zimowym. • Duża presja inwestycyjna na obszary o wybitnych walorach kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych.

• Dobrze rozwinięty mechanizm działań własnych samorządu w zakresie poprawy stanu środowiska, m.in. poprzez termomodernizację i wymiany źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej, instalacji odnawialnych źródeł energii. • Ekodoradztwo w Urzędzie Miejskim w Rabce-Zdroju oraz programy wsparcia dla prywatnych inwestycji proekologicznych.	
ZARZĄDZANIE I FINANSE SAMORZĄDOWE	
• Funkcjonowanie gminy w szerszych partnerstwach lokalnych i ponadlokalnych (MOF Podhala, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy) oraz współpraca zagraniczna (Związek Euroregion „Tatry”). • Sprawność w pozyskiwaniu i wydawaniu środków europejskich. • Relatywnie niewielki poziom zadłużenia.	• Niskie dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca. • Brak określonej długofalowej wizji rozwoju miasta i gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Pogłębianie się współpracy międzygminnej w ramach MOF Podhala oraz innych partnerstw lokalnych i ponadlokalnych, a także współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. • Polityka krajowa i regionalna wspierająca rozwój gmin uzdrowiskowych (planowane zmiany prawne, programy pilotażowe, wsparcie finansowe, wsparcie jako obszary strategicznej interwencji). • Rozszerzenie profilu pacjenta leczącego się w uzdrowisku (coraz większa liczba osób starszych, a nie tylko dzieci i rodzin z dziećmi). • Zainteresowanie zdrowym i aktywnym trybem życia oraz trend rosnącej popularności turystyki rekreacyjnej i wypoczynkowej, zdrowotnej i uzdrowiskowej. • Promowanie Małopolski jako regionu z dominującym przemysłem czasu wolnego wraz z przeznaczaniem środków na jego wsparcie. • Podniesienie dostępności komunikacyjnej gminy za sprawą inwestycji w infrastrukturę drogową (m.in. nowa „zakopianka” – droga S7) oraz kolejową (linia Podłęże – Piekietko z odnogą w kierunku Zakopanego). • Dostępność funduszy unijnych, międzynarodowych i krajowych oraz nowych instrumentów finansowania na realizację szerokiego, zintegrowanego wachlarza kosztochłonnych projektów. • Programy rządowe i systemy finansowe ukierunkowane na zwiększenie dzietności,	• Ryzyko załamania w branży turystycznej (np. wskutek epidemii, niestabilnej sytuacji politycznej lub gospodarczej, inflacji, zubożenia społeczeństwa) – utrata głównego bądź dodatkowego źródła zarobkowania dla mieszkańców gminy. • Niewystarczające nakłady rządowe na lecnictwo uzdrowiskowe. • Długotrwałość procesu zmiany przyzwyczajeń komunikacyjnych (zastąpienie dojazdów samochodem przez kolej, rower, autobusy itp.); • Postępujące negatywne procesy demograficzne w skali całego kraju. • Wzmocnienie się tendencji migracji do większych ośrodków miejskich i zagranicznych, oraz przechwytywanie powracających z migracji zarobkowej przez gminy o wyższej atrakcyjności osadniczej – w konsekwencji odpływ kapitału ludzkiego, ubożenie kapitału społecznego i odpływ płatników podatków stanowiących o budżecie lokalnym oraz możliwościach rozwojowych. • Budowa łącznicy kolejowej omijającej stację w Chabówce, skutkująca omijaniem gminy przez pociągi dalekobieżne, a w konsekwencji jej marginalizację transportową - ryzyko zmniejszenia się ruchu turystycznego. • Rosnące wydatki bieżące, w tym koszty utrzymania i eksploatacji infrastruktury sieciowej oraz usług komunalnych (w tym

wspierające rodzinę na różnych etapach funkcjonowania i rozwoju. • Nowe kierunki polityki państwa w odniesieniu do osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz całych rodzin – dedykowane programy i systemy finansowe, w tym dla samorządów i organizacji pozarządowych. • Polityczny i społeczny priorytet związany z ochroną środowiska oraz ograniczaniem zmian klimatu i adaptacją do nich, dostęp do wiedzy i sprawdzonych rozwiązań, dostępność środków finansowych. • Dynamiczny rozwój technologii informacyjnych, skutkujący wzrostem partycypacji społecznej oraz możliwościami pracy zdalnej, wpływającymi na zacieranie się różnic w atrakcyjności rynku pracy pomiędzy dużymi miastami a oddalonymi od takich ośrodków gminami miejsko-wiejskimi.	przedszkoli i szkół podstawowych), skorelowane z ubytkiem liczby ludności, skutkujące zmniejszeniem możliwości inwestycyjnych gminy. • Niska jakość polityki centralnej i stanowionego prawa oraz utrwalająca się biurokracja – brak wzorca prowadzenia długofalowej i profesjonalnej polityki rozwoju, nieporządek prawny oraz rosnące koszty realizacji zadań publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego przy jednoczesnym braku rekompensat. • Ryzyko wyhamowania poziomu inwestycji oraz rozwoju gminy ze względu na kryzys gospodarczy, inflację i skalę zmian w systemie finansów publicznych w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego. • Problemy finansowe publicznej służby zdrowia, problemy z dostępnością usług i specjalistów, obnażone dodatkowo przez pandemię koronawirusa. • Luki w systemie pomocy społecznej powodujące udzielanie wsparcia osobom i rodzinom, które tego nie potrzebują. • Skomplikowane i często zmieniające się przepisy prawa oświatowego, w tym utrudniające sprawne i efektywne zarządzanie tą sferą na poziomie gminy. • Konsumpcyjny styl życia, pracoholizm, „atomizacja” życia, rozpad więzi społecznych i rodzinnych, bierność. • Problemy społeczne i zdrowia psychicznego, potęgowane sytuacją związaną z pandemią koronawirusa. • Ryzyka związane ze zmianami klimatu – występowanie gwałtownych zjawisk pogodowych (np. deszcze nawalne, długookresowe susze) oraz konieczność ponoszenia kosztów przeciwdziałania ich skutkom. • Niepewna sytuacja na lokalnych rynkach pracy wskutek społeczno-gospodarczych skutków pandemii koronawirusa, kwestii migracyjnych oraz regulacji prawnych wprowadzanych na szczeblu centralnym. • Utrata walorów historycznych przez linię kolejową nr 104 wskutek jej głębokiej modernizacji – brak przestrzeni do odbywania przejazdów retro zabytkowym taborem;
--	--

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie wniosków z diagnozy oraz dyskusji z interesariuszami lokalnymi

WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY RABKA-ZDRÓJ

WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu gminy Rabka-Zdrój w perspektywie roku 2030. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

Rabka-Zdrój 2030:

- nowoczesne, znane i chętnie odwiedzane uzdrowisko, z wysokiej jakości ofertą sanatoryjno-uzdrowiskową i leczniczo-zabiegową, kierowaną szczególnie do dzieci, rodzin z dziećmi i osób starszych, a także atrakcyjną i zróżnicowaną ofertą turystyczno-rekreacyjną dla różnych grup odbiorców, bazującymi na lokalnych zasobach kulturowych i przyrodniczych oraz wieloletnich tradycjach i przedsiębiorczości mieszkańców,*
- samorząd dbający o trwałą i zrównoważony rozwój, gdzie zasoby kulturowe, przyrodnicze i krajobrazowe są czynnie chronione, waloryzowane i jednocześnie efektywnie wykorzystywane w procesach społeczno-gospodarczych, z pożytkiem dla obecnych i przyszłych pokoleń,*
- gmina atrakcyjna do życia, bezpieczna, dobrze skomunikowana, zapewniająca mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług publicznych i komercyjnych, rozwijającej oferty spędzania czasu wolnego i innych współczesnych udogodnień cywilizacyjnych, nowoczesnie, efektywnie i partnersko zarządzana, proinnowacyjna i gotowa na nowe wyzwania.*

MISJA

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Rabka-Zdrój, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym.

Chcemy wspólnie kreować trwałą i zrównoważony rozwój, odpowiedzialnie i efektywnie wykorzystując lokalne zasoby kulturowe, przyrodnicze i krajobrazowe oraz wielowiekowe tradycje i dziedzictwo, dla wzmocnienia atrakcyjności uzdrowiskowo-turystycznej oraz osadniczej naszej gminy.

OBSZARY, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY RABKA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030 ORAZ OCZEKIWANE EFEKTY JEJ REALIZACJI

Wieloaspektowość zmian zachodzących w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030, której podstawę stanowią **3 obszary rozwojowe**, które wzajemnie się przenikają i uzupełniają. W ramach tych obszarów dokonano koncentracji różnych działań wokół wyznaczonych celów.

Schemat 1. Obszary strategicznego rozwoju Gminy Rabka-Zdrój do 2030 roku

W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cele rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. **Cele strategiczne** mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. **Cele operacyjne** dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Następnie określono kierunki działań, które wskazują przyjętą strategię postępowania, służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. **Kierunki działań** oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Część z nich to **konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty), najczęściej o charakterze inwestycyjnym**, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju gminy w perspektywie roku 2030. Strategia określa również **oczekiwane rezultaty** planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz **wskaźniki** ich osiągnięcia. Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie są rozłączne, lecz silnie zintegrowane, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia. **Jednocześnie katalog zadań pozostaje przykładowy i otwarty, tzn. możliwa jest realizacja innych zadań zgodnych z danym kierunkiem działań.**

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Schemat 2. Cele strategiczne i operacyjne w ramach Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

UZDROWISKO-GOSPODARKA-TURYSTYKA	INFRASTRUKTURA-ŚRODOWISKO	USŁUGI PUBLICZNE
Cel strategiczny 1: Wykorzystanie strategicznych potencjałów sanatoryjno-uzdrowiskowych i turystyczno-rekreacyjnych gminy do rozwoju gospodarczego.	Cel strategiczny 2: Rozwój infrastruktury sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej, wzrostowi gospodarczemu oraz ochronie środowiska.	Cel strategiczny 3: Zapewnienie komfortu, bezpieczeństwa i wysokiej jakości życia oraz możliwości rozwoju mieszkańców.
Cele operacyjne: 1.1. Rozwój infrastruktury i oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej. 1.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystyczno-rekreacyjnej. 1.3. Kreowanie klimatu dla inwestycji oraz wsparcie i promocja przedsiębiorczości lokalnej.	Cele operacyjne: 2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacja do jego zmian. 2.2. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego. 2.3. Efektywny system komunikacyjny, zrównoważona mobilność i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu.	Cele operacyjne: 3.1. Zapewnienie efektywnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej. 3.2. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz atrakcyjności gminy w oparciu o kulturę, sport i rekreację. 3.3. Wdrożenie kompleksowej i perspektywicznej polityki społecznej. 3.4. Doskonalenie administracji i zarządzania oraz rozwój procesów współpracy.

Źródło: Opracowanie własne

OBSZAR STRATEGICZNY 1.

UZDROWISKO-GOSPODARKA- TURYSTYKA

Cel strategiczny 1.

**Wykorzystanie strategicznych potencjałów sanatoryjno-
uzdrowiskowych i turystyczno-rekreacyjnych gminy
do rozwoju gospodarczego.**

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania w ramach obszaru:

Rabka-Zdrój jest ośrodkiem o wyróżniających potencjałach sanatoryjno-uzdrowiskowych i turystyczno-rekreacyjnych. Jej główne atuty stanowią m.in. klimat, zasoby wód mineralnych, zasoby dziedzictwa kulturowego i walory przyrodniczo-krajobrazowe. Problemy dotyczą z kolei negatywnych przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, procesów degradacji starej, zabytkowej substancji uzdrowiskowej, widocznych szczególnie w centrum miasta wraz z otaczającymi go terenami, w wielu przypadkach będących następstwem ciągnących się latami sporów własnościowych, co miało i ma znaczący wpływ na utratę atrakcyjności i rozmycie tożsamości Rabki-Zdroju. Baza sanatoryjna, noclegowa i gastronomiczna często nie odpowiada potrzebom coraz bardziej wymagającego kuracjusza, turysty czy gościa. Odrębną kwestią jest wciąż niewystarczająca ilość atrakcji – szczególnie dostarczanych przez sektor turystyczno-rekreacyjny. Gmina realizowała w ostatnich latach m.in. szereg działań inwestycyjnych i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aby wzmocnić swoją konkurencyjność względem innych ośrodków o podobnym charakterze, które wymagają jednak kontynuacji, w tym we współpracy z innymi partnerami (biznesowymi, leczniczymi itp.). Kluczowe wyzwanie rozwojowe przed którym stoi samorząd dotyczy zatem odpowiedzialnego i efektywnego wykorzystania lokalnych zasobów i tradycji dla wzmocnienia marki uzdrowiskowo-turystycznej Rabki-Zdroju, co z kolei przyczyniać się będzie do stałego wzrostu poziomu i jakości życia mieszkańców. Wydaje się, że zarówno wskazane możliwości własne gminy, jak również obserwowane i prognozowane trendy, sprzyjają temu kierunkowi rozwoju. Ludzie na świecie i w Polsce coraz większe znaczenie przykładają do zdrowego, aktywnego trybu życia oraz profilaktyki zdrowotnej, dysponując jednocześnie istotnymi środkami na te cele. Zapotrzebowanie na związane z tym usługi wydaje się też następstwem pandemii COVID-19, która przyniosła wiele strat gminie i jej mieszkańcom, ale w najbliższej przyszłości może stanowić element szansy rozwojowej, ponieważ ludzie będą szukali sposobów na wzmocnienie zdrowia oraz na jego odzyskanie po przebyciu choroby. Podobnym powodem jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa, który powoduje z jednej strony zwiększenie liczby pacjentów w systemie, a z drugiej konieczność dostosowania oferty do nowych potrzeb społecznych. Czynnikiem mobilizującym są ponadto zmiany planowane przez Ministerstwo Zdrowia. Najważniejsza z nich ma polegać na tym, że to nie lekarz będzie wybierał miejsce, do którego jechać ma pacjent, lecz sam zainteresowany. W zamierzeniu autorów reformy ma to poprawić dostępność i jakość leczenia uzdrowiskowego. Pacjenci będą wybierali te ośrodki, które gwarantują wysokie standardy. Oznacza to konieczność inwestycji oraz doskonalenia oferty, w tym w kierunku jej uatrakcyjnienia i zróżnicowania, a także wdrożenia nowych instrumentów informacji i promocji, dedykowanych konkretnym grupom odbiorców (dzieci, rodzice z dziećmi, osoby starsze itd.). Podsumowując, na wybór miejsca i formy wypoczynku będą wpływały: wzrost świadomości zdrowotnej w społeczeństwie, rosnąca potrzeba dbałości o zdrowie, kondycję fizyczną i wygląd, a także zakres i poziom oferty, a ostateczną decyzję podejmie sam konsument, który – co należy dodać - w wielu przypadkach jest coraz zamożniejszy i jednocześnie bardziej wymagający. Rabka-Zdrój winna zatem nastawić się na przygotowanie atrakcyjnej, innowacyjnej i konkurencyjnej oferty obejmującej usługi leczniczo-profilaktyczno-rehabilitacyjne, turystyczno-wypoczynkowe, sportowo-rekreacyjne, kulturalne i inne, które pozwolą jej na efektywny rozwój. Temu właśnie zasadniczo poświęcony jest pierwszy obszar niniejszej strategii. W jego ramach określono 3 cele operacyjne.

Pierwszy z celów operacyjnych (1.1.) obejmuje działania z zakresu rozwoju i unowocześnienia infrastruktury sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej oraz doskonalenia oferty i standardów obsługi klientów. Oferta ta będzie się koncentrowała na obecnych i perspektywicznych

potrzebach zdrowotnych pacjentów i kuracjuszy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, ale samorząd będzie też kreował dogodne warunki dla rozwoju usług opiekuńczo-leczniczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych, odpowiadając w ten sposób na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Dla podniesienia konkurencyjności oraz uzupełniania oferty zakłada się budowę nowych atrakcji i urządzeń uzdrowiskowych, a także zagospodarowanie przestrzeni i rozwój infrastruktury dla aktywnego spędzania czasu wolnego – jako wsparcie rehabilitacji leczonych w uzdrowisku schorzeń. W dużej mierze oferta dedykowana najmłodszym i wykorzystanie w promocji wypracowanej przez lata marki uzdrowiska dziecięcego będzie decydować o sukcesie Rabki-Zdroju, ale strategia postępowania uwzględnia też dostosowanie do zmian demograficznych i akcent na najstarszych klientów. Kontynuowana będzie rewitalizacja strefy A w uzdrowisku, dążąca do ożywienia społecznego i gospodarczego tej reprezentacyjnej przestrzeni miasta. Nie mniej ważnym kierunkiem działania będą wszelkie przedsięwzięcia ukierunkowane na wypromowanie i upowszechnienie lokalnej oferty sanatoryjnej i towarzyszącej wśród kuracjuszy, turystów i gości wraz z poprawą ich orientacji przestrzennej w kontekście samodzielnego poruszania się po mieście i odnalezienia właściwej drogi do atrakcji.

Kolejny cel operacyjny (1.2.) obejmuje działania wychodzące poza świadczenie usług związanych tylko z lecznictwem uzdrowiskowym i profilaktyką a dotyczące poszerzenia, uatrakcyjnienia i zróżnicowania oferty związanej z wypoczynkiem turystycznym opartym o walory przyrodnicze i rozwijające się propozycje kulturalne. Rabka-Zdrój tylko jako taki wielofunkcyjny ośrodek z odpowiednio przygotowaną ofertą uzdrowiskowo-turystyczną będzie mogła w pełni zaistnieć i aktywnie konkurować na rynku, stając się w dłuższej perspektywie stymulatorem regionalnego rozwoju społeczno-gospodarczego (miejscowości uzdrowiskowe stanowią jeden z obszarów strategicznej interwencji przewidzianych w strategii rozwoju województwa). W związku z tym, strategia postępowania obejmuje rozwój i unowocześnienie publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych, zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele aktywnego spędzania czasu wolnego, w tym dzięki instalacji odpowiedniej infrastruktury oraz udostępnieniu miejsca dla rozwoju oferty biznesowej, a także stały rozwój i kreowanie nowych produktów i usług kierowanych do kuracjuszy, turystów i gości. Oferta turystyczno-rekreacyjna będzie bazowała m.in. na wykorzystaniu obszarów górskich, rzek i potoków, obszarów wiejskich, innych atrakcyjnych pod względem przyrodniczym lub kulturowym wraz z ich bezpośrednim otoczeniem, w tym poprzez tworzenie i oznakowanie oraz promocję i animację tras pieszych, biegowych, wyjazdowo-zjazdowych, narciarskich z bazą towarzyszącą, stref rekreacyjno-wypoczynkowych i podobnych, budowę wież i punktów widokowych, a jednym z priorytetów pozostaje stworzenie kompleksowego systemu tras rowerowych łączących kluczowe atrakcje gminy oraz obszarów sąsiednich. Bardzo ważnym zadaniem będzie ponadto kompleksowa inwentaryzacja obiektów noclegowych (także agroturystycznych) i gastronomicznych na terenie gminy wraz z oceną świadczonych przez nie usług oraz z wdrożeniem systemu certyfikującego, a także wsparciem dla doskonalenia tychże usług. Rozwijany będzie zintegrowany system promocji, informacji i obsługi turystycznej, połączony z możliwością rezerwacji miejsc w turystyce (spełniających określone wcześniej kryteria). Stale podejmowane będą wysiłki na rzecz rozwoju współpracy w zakresie turystyki i promocji, zarówno w środowisku lokalnym, jak również z partnerami zewnętrznymi (innymi samorządami, podmiotami prywatnymi i zagranicznymi, np. ze Słowacji).

Trzeci cel (1.3.) ma charakter horyzontalny i uzupełniający względem poprzednich, a dotyczy kreowania klimatu dla inwestycji oraz wsparcia i promocji przedsiębiorczości lokalnej. Działania obejmują tworzenie przestrzeni i miejsc dla rozwoju aktywności gospodarczej, turystyczno-

uzdrowiskowej, handlowej i usługowej, w tym również udostępnianie lokali dla osób kooperujących i pracujących zdalnie, pozyskiwanie nowych inwestorów z założeniem stałego podnoszenia jakości ich obsługi, rozwój systemu wsparcia i promocji MMŚP, a także rolnictwa oraz drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego, aktywizację zawodową i przedsiębiorczą mieszkańców, wreszcie kształtowanie postaw przedsiębiorczych, kreatywnych i innowacyjnych wśród mieszkańców. Będzie to możliwe dzięki pogłębianiu współpracy gminy z kluczowymi przedsiębiorcami lokalnymi, podmiotami zajmującymi się lecznictwem uzdrowiskowym oraz organizacją czasu wolnego, instytucjami otoczenia biznesu, ośrodkami doradztwa rolniczego, instytucjami rynku pracy i innymi wyspecjalizowanymi podmiotami.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Tabela 2. Kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia, podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru strategicznego 1. UZDROWISKO-GOSPODARKA-TURYSTYKA

Cel operacyjny 1.1 Rozwój infrastruktury i oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.1.1.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej w kierunku podnoszenia standardów, komfortu wypoczynku i leczenia, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci w różnym przedziale wiekowym i całych rodzin.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej Poprawa efektywności energetycznej, dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Zwiększenie atrakcyjności sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób ↗ Liczba łóżek w sanatoriach i szpitalach uzdrowiskowych oraz odsetek łóżek zajętych ↗ Poziom zadowolenia osób korzystających z bazy sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej ↗	Sanatoria i szpitale uzdrowiskowe, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Przedsiębiorcy, inwestorzy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

1.1.2.	Przebudowa, remont i modernizacja oraz budowa nowych atrakcji i urządzeń uzdrowiskowych (m.in. solankowo-wodny plac zabaw, baseny solankowe).	Rozwój urządzeń uzdrowiskowych i wykreowanie nowych atrakcji Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej oraz towarzyszącej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i rodzin z dziećmi Zwiększenie atrakcyjności sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych urządzeń uzdrowiskowych oraz liczba korzystających osób 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, inwestorzy, Sanatoria i szpitale uzdrowiskowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.1.3.	Zagospodarowanie przestrzeni i rozwój infrastruktury dla aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci w różnym przedziale wiekowym i całych rodzin (strefy rekreacji i sportu, place zabaw, skateparki, siłownie na wolnym powietrzu, boiska wielofunkcyjne, korty tenisowe, infrastruktura do uprawiania sportów i ruchu również w okresie zimowym itp.) – jako wsparcie rehabilitacji leczonych w uzdrowisku schorzeń.	Rozwój infrastruktury dla aktywnego spędzania czasu Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań dzieci i rodzin z dziećmi Zwiększenie atrakcyjności sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, inwestorzy, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

1.1.4.	Rozwój oferty, w tym skupienie się w leczeniu uzdrowiskowym na obecnych i perspektywicznych potrzebach zdrowotnych społeczeństwa (np. diabetologia dla dzieci, kardiologia dla dzieci i dorosłych, psychiatria dziecięca i psychologia, rehabilitacja dziecięca po różnych schorzeniach, leczenie pocovidowe).	Dostosowanie oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej i leczniczo-zabiegowej do obecnych i perspektywicznych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa Zwiększenie zainteresowania i docelowo liczby korzystających z lokalnej oferty	Liczba osób na turnusach, w tym dzieci i młodzieży szkolnej 	Sanatoria i szpitale uzdrowiskowe, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFZ, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Placówki ochrony zdrowia
1.1.5.	Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju usług opiekuńczo-leczniczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Dostosowanie oferty usług opiekuńczo-leczniczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych Zwiększenie zainteresowania i docelowo liczby korzystających z lokalnej oferty Rozwój srebrnej gospodarki	Liczba osób na turnusach, w tym osób starszych Liczba podmiotów świadczących komercyjne usługi dedykowane osobom starszym 	Sanatoria i szpitale uzdrowiskowe, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFZ, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju, Placówki ochrony zdrowia, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe
1.1.6.	Działania mające na celu lepsze zorientowanie kuracjuszy, turystów i gości odnośnie lokalnej oferty sanatoryjnej i towarzyszącej wraz z poprawą ich orientacji przestrzennej w kontekście poruszania się po mieście i odnalezienia właściwej drogi do atrakcji (tablice kierunkowe, dedykowane oznaczenia itp.).	Wypromowanie i upowszechnienie oferty sanatoryjnej oraz innych atrakcji turystycznych gminy Profesjonalizacja obsługi kuracjuszy, turystów i gości, poprawa ich orientacji przestrzennej (ułatwienie poruszania się po mieście i odnalezienia właściwej drogi do miejsc i atrakcji)	Liczba wdrożonych rozwiązań służących poprawie orientacji przestrzennej kuracjuszy, turystów i gości 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, Sanatoria i szpitale uzdrowiskowe

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Zwiększenie atrakcyjności sanatoryjno-uzdrowskiej i leczniczo-zabiegowej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej			
1.1.7.	Kontynuacja rewitalizacji strefy A w uzdrowisku, stanowiącej reprezentacyjną część miasta.	Kompleksowa odnowa fizyczna i społeczna uzdrowiska Poprawa atrakcyjności, estetyki, dostępności i funkcjonalności przestrzeni, podwyższenie standardu budynków i pozostałej infrastruktury Ożywienie społeczno-gospodarcze Poprawa atrakcyjności sanatoryjno-uzdrowskiej i turystyczno-rekreacyjnej gminy	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz liczba mieszkańców, którzy z nich skorzystali ↗ Powierzchnia przestrzeni poddanych rewitalizacji oraz jej odsetek w ogóle powierzchni strefy A ↗ Liczba przedsięwzięć (prywatnych, publicznych) zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, inwestorzy, Sanatoria i szpitale uzdrowskie
1.1.8.	Budowa drogi rowerowej o przeznaczeniu komunikacyjnym, odciążającej Park Zdrojowy.	Rozwój infrastruktury rowerowej Uspokojenie ruchu w Parku Zdrojowym Podniesienie komfortu i bezpieczeństwa osób korzystających z Parku Zdrojowego	Długość nowo powstałej ścieżki rowerowej ↗ Poziom zadowolenia osób korzystających z Parku Zdrojowego ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne

Cel operacyjny 1.2 Rozwój infrastruktury i oferty turystyczno-rekreacyjnej.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.2.1.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja publicznych oraz komercyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych, służących przede wszystkim turystom, kuracjom i gościom, w tym rozbudowa basenu na centrum rekreacji wodnej.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej Rozwój oferty wypoczynku, sportu i rekreacji wodnej Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, inwestorzy, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.2.2.	Rewitalizacja przestrzeni publicznych pod funkcje rekreacyjne (w tym m.in. zagospodarowanie terenów nad Poniczanką – kontynuacja w kierunku sołectw, Krzywonia, Maciejowej, Lubonia Wielkiego i innych).	Poprawa atrakcyjności, estetyki, dostępności i funkcjonalności przestrzeni, wykreowanie nowych atrakcji turystyczno-rekreacyjnych Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz liczba mieszkańców, którzy z nich skorzystali ↗ Liczba przedsięwzięć (prywatnych, publicznych) zlokalizowanych na zrewitalizowanych i zagospodarowanych obszarach ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej			
1.2.3.	Wykorzystanie rzek i potoków (m.in. Raby, Poniczanki, Słonki) do budowania zintegrowanego produktu turystyczno-rekreacyjnego z elementami zabezpieczenia przeciwpowodziowego.	Rozwój oferty wypoczynku, sportu i rekreacji wodnej Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej Poprawa bezpieczeństwa powodziowego	Liczba stref turystyczno-rekreacyjnych na bazie lokalnych rzek i potoków Liczba wydarzeń w strefach na bazie lokalnych rzek i potoków oraz liczba uczestników	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	PGW Wody Polskie, Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Kluby i organizacje sportowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.2.4.	Wyznaczenie miejsc i budowa infrastruktury dla paralotni/wiatrakowców.	Rozwój infrastruktury dla paralotni/wiatrakowców Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej	Liczba miejsc przygotowanych do obsługi osób uprawiających latanie oraz liczba korzystających	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Kluby i organizacje sportowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

1.2.5.	Budowa oferty turystyczno-rekreacyjnej poprzez m.in. wyznaczenie, budowę i utrzymanie nowych tras pieszych, biegowych, wyjazdowo-zjazdowych (rowerowych, np. na Luboń Wielki), narciarskich z bazą towarzyszącą (w tym tras narciarstwa biegowego w okolicach i z wykorzystaniem Maciejowej, Starych Wierchów i Turbacza, ośrodek narciarski Maciejowa), budowę wież i punktów widokowych, kolei gondolowej na Luboń Wielki, wyznaczenie i zagospodarowanie infrastruktury „wejścia” na szlaki, wyznaczenie i opisanie ścieżek przyrodniczych.	Rozwój infrastruktury i wykreowanie nowych atrakcji turystyczno-rekreacyjnych Zapewnienie atrakcyjnej i różnicowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy oraz docelowo liczby korzystających z oferty lokalnej	Długość tras pieszych i/lub biegowych i/lub wyjazdowo-zjazdowych i/lub narciarskich na terenie gminy Liczba wydarzeń zorganizowanych z wykorzystaniem tras oraz liczba uczestników	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, inwestorzy, Firmy i organizacje turystyczne, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy, PTTK
1.2.6.	Budowa oferty turystyczno-rekreacyjnej o zasięgu ponadgminnym (w tym m.in. stworzenie produktu turystycznego „Kolei Chabówka – Nowy Sącz”, współpraca na rzecz unowocześnienia i wypromowania Skansenu w Chabówce).	Zapewnienie atrakcyjnej i różnicowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców, zintegrowanej ponadlokalnie Wzmocnienie marki turystycznej gminy Zwiększenie zainteresowania i docelowo liczby korzystających z lokalnej oferty turystycznej	Liczba zintegrowanych ponadlokalnie produktów turystycznych Liczba turystów odwiedzających poszczególne atrakcje turystyczne gminy, w tym Skansen w Chabówce Liczba osób przewiezionych w pociągach retro, uruchamianych przez Skansen w Chabówce	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	PKP Cargo, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, Firmy i organizacje turystyczne, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.2.7.	Stworzenie kompleksowego systemu tras rowerowych, w tym wzdłuż Raby w kierunku Mszany Dolnej oraz wzdłuż Poniczanki w kierunku Poniec wraz z niezbędnymi instalacjami, infrastrukturą towarzyszącą oraz	Rozwój infrastruktury rowerowej Zapewnienie atrakcyjnej i różnicowanej oferty	Długość ścieżek rowerowych na terenie gminy	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminy ościennie i inne JST, Przedsiębiorcy,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	przestrzenią dla rozwoju drobnych usług, integracja wewnętrzna i zewnętrzna tras, oznakowanie, bieżące utrzymanie, promocja i animacja.	turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy oraz liczby korzystających z oferty lokalnej	Liczba wydarzeń (wyścigów, rajdów itp.) zorganizowanych na ścieżkach rowerowych i liczba uczestników 		Kluby i organizacje sportowe, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.2.8.	Rozwój systemu wsparcia i promocji agroturystyki i turystyki wiejskiej (np. pomoc w przekształcaniu w specjalistyczne gospodarstwa agroturystyczne, zagrody edukacyjne, zagrody tematyczne, miejsca wypoczynku i odzyskiwania zdrowia).	Zapewnienie warunków dla rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej na terenie gminy Zapewnienie atrakcyjnej i różnicowanej oferty noclegowej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Wzrost rozpoznawalności i zainteresowania ofertą z zakresu agroturystyki i turystyki wiejskiej	Liczba gospodarstw agroturystycznych, w tym specjalistycznych, na terenie gminy i/lub liczba miejsc noclegowych w tych gospodarstwach Liczba turystów korzystających z oferty gospodarstw agroturystycznych 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Ośrodki doradztwa rolniczego, Przedsiębiorcy, Firmy i organizacje turystyczne, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.2.9.	Kompleksowa inwentaryzacja obiektów noclegowych i gastronomicznych na terenie gminy wraz z oceną świadczonych przez nie usług, wsparcie dla budowy, przebudowy, remontu i modernizacji infrastruktury oraz doskonalenia obsługi, z priorytetem na powstanie również nowoczesnej bazy konferencyjnej (tworzenie warunków i zachęt), wdrożenie standardów i systemów certyfikujących.	Zapewnienie warunków dla rozwoju branży noclegowej i gastronomicznej Zapewnienie atrakcyjnej i różnicowanej oferty noclegowej i gastronomicznej, w tym bazy konferencyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców	Liczba skatalogowanych obiektów noclegowych i/lub gastronomicznych na terenie gminy Liczba turystów korzystających z oferty noclegowej i/lub gastronomicznej 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Firmy i organizacje turystyczne, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Wzrost rozpoznawalności i zainteresowania ofertą obiektów noclegowych i gastronomicznych Standaryzacja oraz certyfikacja usług turystycznych Wzmocnienie marki turystycznej gminy	Poziom zadowolenia turystów z oferty noclegowej i/lub gastronomicznej ↗		
1.2.10.	Rozwój zintegrowanego systemu promocji, informacji i obsługi turystycznej (np. skatalogowanie i promocja miejsc spełniających odpowiednie standardy jakości usług, możliwość podglądu dostępności i rezerwacji miejsc w infopunktach na terenie gminy, elektroniczne forum wzmacniające współpracę pomiędzy różnymi podmiotami świadczącymi usługi turystyczne).	Wypromowanie i upowszechnienie atrakcji turystycznych gminy Profesjonalizacja obsługi ruchu turystycznego Wzmocnienie marki turystycznej gminy Zwiększenie zainteresowania i liczby korzystających z lokalnej oferty turystycznej	Liczba działań promocyjnych i ich zasięg ↗ Liczba odwiedzin strony turystycznej gminy ↗ Liczba osób korzystających z informacji turystycznej w ciągu roku oraz poziom ich zadowolenia ↗ Liczba turystów odwiedzających poszczególne atrakcje turystyczne gminy ↗ Liczba udzielonych noclegów ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, Firmy i organizacje turystyczne, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.2.11.	Wykorzystanie mechanizmów PPP w rozwoju i podnoszeniu jakości bazy sanatoryjno-uzdrowiskowej i turystycznej (stare wille i inne obiekty na cele SPA, medycyny estetycznej, baza kongresowa dla medycyny i turystyki, współpraca w tym zakresie z konserwatorem zabytków itp.).	Zwiększenie skali i efektywności inwestycji w bazę sanatoryjno-uzdrowiskową i turystyczną, w kontekście ograniczonych środków publicznych	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w formule PPP ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Przedsiębiorcy, inwestorzy, Firmy i organizacje turystyczne, Instytucje otoczenia biznesu

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

1.2.12.	Wykorzystanie współpracy transgranicznej ze Słowacją dla rozwoju i promocji wspólnej oferty turystycznej.	Rozwój procesów współpracy transgranicznej w sferze turystyki i promocji oraz osiągnięcie efektu synergii (wzajemnego napędzania się efektów działań) Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty turystycznej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Wypromowanie i upowszechnienie atrakcji turystycznych gminy Wzmocnienie marki turystycznej gminy Zwiększenie zainteresowania i liczby korzystających z lokalnej oferty turystycznej	Liczba projektów w zakresie turystyki i promocji we współpracy gminy i co najmniej jednego partnera ze Słowacji ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Partnerzy zagraniczni, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, Firmy i organizacje turystyczne, Organizacje pozarządowe
Cel operacyjny 1.3. Kreowanie klimatu dla inwestycji oraz wsparcie i promocja przedsiębiorczości lokalnej.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.3.1.	Tworzenie przestrzeni aktywności gospodarczej, turystyczno-uzdrowiskowej, handlowej i usługowej, z uwzględnieniem naczelnej zasady braku uciążliwości dla środowiska i otoczenia (opracowywanie i aktualizowanie miejscowych planów przestrzennych, współpraca z właścicielami i zarządcami gruntów, uzbrajanie	Wsparcie i promocja przedsiębiorczości lokalnej Zapewnienie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, turystyczno-uzdrowiskowej, handlowej i usługowej	Liczba i powierzchnia działek o przeznaczeniu gospodarczym na terenie gminy (w podziale na zagospodarowane i niezagospodarowane) ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR, Właściciele i zarządcy nieruchomości, Przedsiębiorcy, inwestorzy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	i komunikacja terenów itp.), w tym opracowanie koncepcji i budowa promenady w Rabce-Zdroju.	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy Poprawa atrakcyjności turystyczno-uzdrowskiej miasta	Liczba podmiotów gospodarczych działających na w obszarze promenady ↗		
1.3.2.	Pozyskiwanie na działalność gospodarczą lokali i obiektów (np. starych i zabytkowych willi) poprzez zmianę ich dotychczasowych funkcji i zagospodarowanie na cele gospodarcze, turystyczno-uzdrowskie, handlowe i usługowe, w tym na przestrzenie dla osób kooperujących i pracujących zdalnie. Współpraca w tym zakresie z właścicielami i zarządcami obiektów, inwestorami oraz konserwatorem zabytków.	Wsparcie i promocja przedsiębiorczości lokalnej Zapewnienie warunków rozwoju dla osób kooperujących i pracujących zdalnie Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Nowe powierzchnie udostępnione przez gminę na cele gospodarcze, turystyczno-uzdrowskie, usługowe ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR, Właściciele i zarządcy nieruchomości, Przedsiębiorcy, inwestorzy, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie
1.3.3.	Stworzenie oferty gospodarczej (inwestycyjnej) oraz jej promocja w oparciu o tradycyjne i nowoczesne narzędzia marketingowe. Współpraca z właścicielami i zarządcami gruntów oraz obiektów pod inwestycje. Kooperacja z instytucjami na poziomie wojewódzkim i krajowym w zakresie pozyskiwania i obsługi inwestorów.	Stworzenie gminnej oferty inwestycyjnej Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą gminy Poprawa jakości obsługi i współpracy z inwestorami Pozyskanie nowych inwestorów, zwiększenie bazy podatników i dochodów własnych	Liczba opublikowanych ofert inwestycyjnych gminy ↗ Poziom zadowolenia inwestorów z obsługi ↗ Liczba średnich i dużych przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON ↗ Dochody gminy z tytułu podatku PIT i/lub CIT ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR, Właściciele i zarządcy nieruchomości, Przedsiębiorcy, inwestorzy
1.3.4.	Rozwój instytucjonalnego systemu wsparcia i promocji MMŚP, w tym w szczególności w ramach działalności FRRR (wsparcie zakładania działalności gospodarczej oraz pomoc w rozwoju istniejących firm - pożyczki,	Zapewnienie warunków dla rozwoju biznesu	Liczba podmiotów zarejestrowanych i/lub nowo zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	poręczenia, dotacje, doradztwo, szkolenia itp.).	Poprawa konkurencyjności biznesu i wzrost przedsiębiorczości lokalnej Zwiększenie bazy podatników i dochodów własnych	Stosunek liczby nowych działalności gospodarczych zarejestrowanych w REGON na terenie gminy do podmiotów wyrejestrowywanych ↗ Dochody gminy z tytułu podatku PIT i/lub CIT ↗		Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR, Przedsiębiorcy i ich zrzeszenia, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
1.3.5.	Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz integracji lokalnego środowiska gospodarczego, w szczególności turystycznego, wsparcie i promocja oraz rozwój współpracy samorządu z tymże środowiskiem.	Wzrost integracji i aktywności lokalnego środowiska gospodarczego, w tym turystycznego Wzmocnienie relacji i rozwój współpracy pomiędzy samorządem i środowiskiem gospodarczym	Liczba wzajemnych konsultacji i/lub projektów samorządu ze środowiskiem gospodarczym ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Przedsiębiorcy i ich zrzeszenia, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR
1.3.6.	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, kreatywnych i innowacyjnych wśród mieszkańców (głównie młodzieży szkolnej), we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami (np. wprowadzanie autorskich programów nauczania, aktywizujące lekcje przedsiębiorczości, w tym symulacyjne, z wykorzystaniem ekonomicznych gier komputerowych i planszowych, organizowanie konkursów i wydarzeń, realizacja dedykowanych projektów, praktyki, staże i wizyty w lokalnych przedsiębiorstwach).	Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty edukacyjnej w zakresie przedsiębiorczości Zwiększenie kreatywności, zaradności, i przedsiębiorczości mieszkańców, szczególnie osób młodych Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczej mieszkańców, szczególnie osób młodych	Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach uczestniczyły w zajęciach z zakresu przedsiębiorczości ↗ Liczba działalności gospodarczych założonych przez osoby fizyczne do 30 roku życia ↗	Placówki oświatowe	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Przedsiębiorcy i ich zrzeszenia, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

1.3.7.	Współpraca z instytucjami rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczej mieszkańców, szczególnie z grup o najtrudniejszej sytuacji zatrudnieniowej.	Zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla osób bezrobotnych, zmieniających pracę, chcących rozpocząć lub rozwinąć własną działalność gospodarczą Wzrost i poprawa jakości zatrudnienia Spadek bezrobocia, w szczególności długotrwałego Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczej mieszkańców	Pracujący w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców ↗ Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy, w tym długotrwale ↘	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Instytucje otoczenia biznesu, w tym FRRR, Przedsiębiorcy i ich zrzeszenia, Osoby bezrobotne, Organizacje pozarządowe
1.3.8.	Rozwój systemu wsparcia i promocji rolnictwa oraz drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego ukierunkowanego na wytwarzanie ekologicznych produktów żywnościowych wysokiej jakości, w tym dzięki współpracy z ODR (m.in. szkolenia, doradztwo, informacja, animowanie współpracy wewnątrzbranżowej, a także sektora gastronomicznego, noclegowego i turystyczno-uzdrowiskowego z producentami), w tym organizacja placu handlowego.	Zapewnienie warunków dla rozwoju rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego i handlu Poprawa konkurencyjności rynkowej lokalnych rolników i producentów oraz wzrost całej branży	Liczba gospodarstw (ekologicznych, specjalistycznych itp.) na terenie gminy ↗ Liczba miejsc oraz podmiotów handlujących na placu ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Ośrodki doradztwa rolniczego, Rolnicy, producenci, przedsiębiorcy i inwestorzy, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

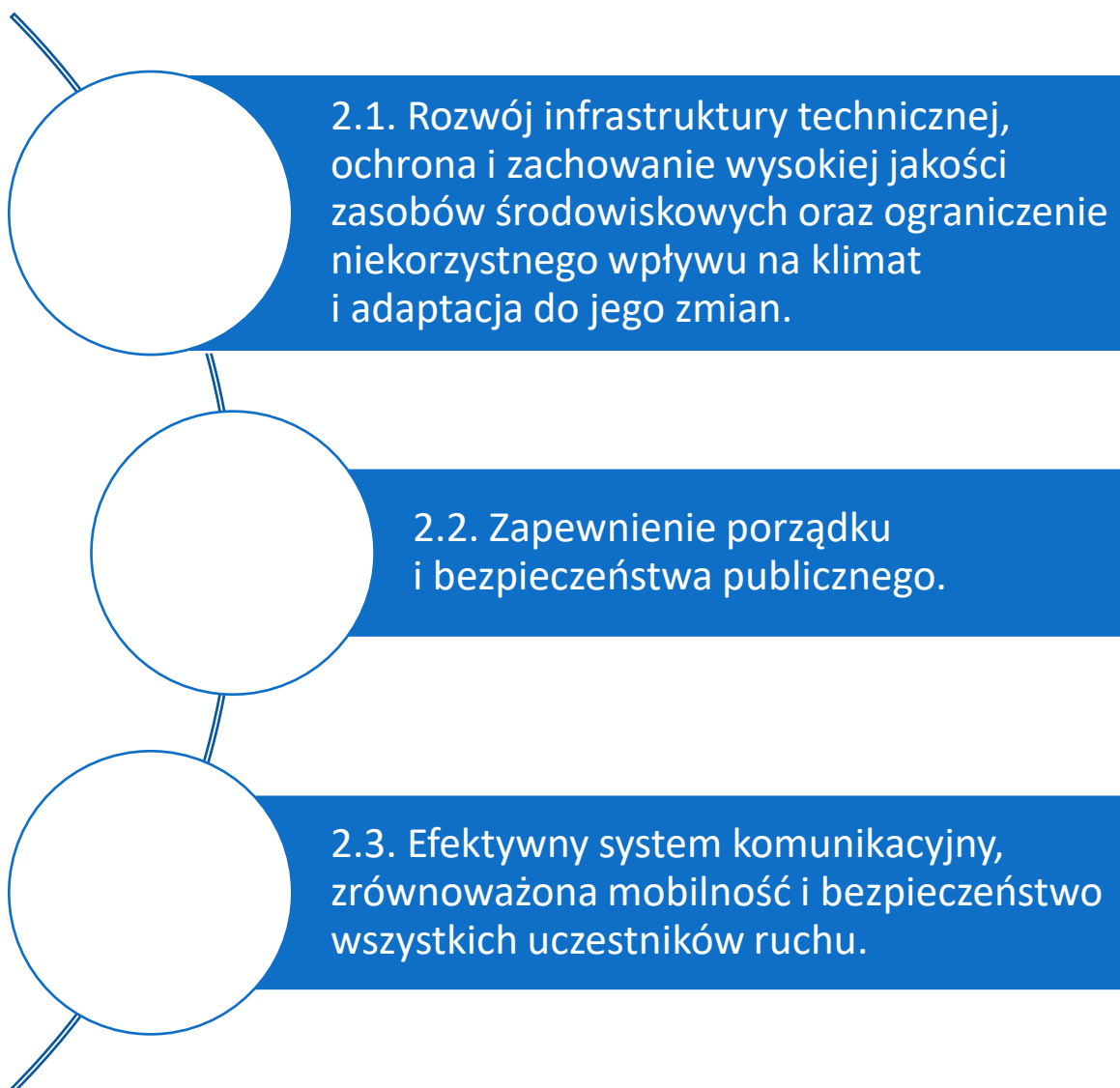
OBSZAR STRATEGICZNY 2.

INFRASTRUKTURA-ŚRODOWISKO

Cel strategiczny 2.

Rozwój infrastruktury sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej, wzrostowi gospodarczemu oraz ochronie środowiska.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania w ramach obszaru:

Drugi obszar strategiczny dotyczy rozwoju i modernizacji infrastruktury sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej, wzrostowi gospodarczemu oraz ochronie środowiska. Budowanie atrakcyjności osadniczej, jak również sanatoryjno-turystycznej, wymaga szczególnej dbałości o walory krajobrazowe i kondycję środowiska, porządek i bezpieczeństwo publiczne, a także dobrego skomunikowania wewnętrznego i zewnętrznego gminy. Zobowiązanie to jest szczególnie ważne dla gminy w kontekście jej statusu uzdrowiskowego, gwarantowanego przez lokalny mikroklimat i występowanie solanek chlorkowo-sodkowo-jodkowo-bromowych, a także bogatego systemu wód oraz obecności lasów, terenów zielonych i obszarów chronionych w postaci m.in. Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, otuliny Gorczańskiego Parku Narodowego, a także Natura 2000, wreszcie lokalnych zasobów kultury i dziedzictwa historyczno-kulturowego tej ziemi. Samorząd lokalny dysponuje do tego odpowiednimi narzędziami, np. w postaci odpowiedzialnej polityki ekologicznej, inwestycyjnej i komunikacyjnej. Najważniejsze obecnie wyzwania dotyczą zatem ochrony i podwyższania wartości przyrodniczych i kulturowych, w tym rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, walki o czyste powietrze oraz ograniczenia niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacji do jego zmian, a także odpowiedniego skomunikowania gminy i zapewnienia zrównoważonych i zintegrowanych możliwości transportowych.

Pierwszy cel operacyjny (2.1.) poświęcony jest właśnie polityce środowiskowej, w ramach której przyjęto takie gospodarowanie zasobami, które zakłada możliwość ich użytkowania również przez przyszłe pokolenia. Wyzwaniem będzie zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych. Strategia postępowania zakłada więc rozwój infrastruktury sieciowej wraz z zapewnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych tam, gdzie takie inwestycje napotykają trudności realizacyjne. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym i cywilizacyjnym, zakłada się także kontynuację i intensyfikację aktywności na rzecz ochrony i poprawy jakości środowiska, szczególnie powietrza i zasobów wodnych, w tym m.in. poprzez wymianę starych pieców, termomodernizację i szersze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, wspieranie rozwoju sieci gazowej, wraz z odpowiednią polityką budowania korzystnego wizerunku środowiskowego gminy wśród opinii publicznej, a także rozwój retencji publicznej, prywatnej i naturalnej, zgodnie z ideą „gminy gąbki”, czy różnego rodzaju projekty odtwarzania bioróżnorodności i regeneracji ekosystemów. Gmina będzie realizowała własne działania, ale przede wszystkim będzie wspierała prywatne inwestycje proekologiczne. Poza tym, stałe jest zobowiązanie dotyczące doskonalenia systemu gospodarki odpadami w kierunku zmniejszenia masy produkowanych odpadów, większego stopnia segregacji i recyklingu, także w odniesieniu do odpadów zielonych. Działaniem horyzontalnym będzie edukacja i wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, a także kuracjuszy, turystów i gości odwiedzających gminę. Poza tym, strategia postępowania zakłada rozpoznanie możliwości i wykorzystanie geotermii niskotemperaturowej do ogrzewania domów i budynków użyteczności publicznej, bez szkody dla środowiska i bez zanieczyszczania podziemnych wód mineralnych.

Zadania w ramach kolejnego celu operacyjnego (2.2.) służą utrzymaniu oraz podnoszeniu poziomu bezpieczeństwa publicznego. Dotyczą zarówno sfery infrastrukturalnej (w tym rozwoju systemu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwwalewowej i przeciwoświsiskowej, doskonalenia bazy i wyposażenia sprzętowego służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo, a także rozwoju monitoringu wizyjnego) oraz organizacyjno-zarządczej i odnoszącej się do procesów współpracy w ramach systemu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, jak też

profilaktyki i edukacji określonych grup społecznych. Jest to szczególnie ważne w kontekście zagrożeń naturalnych występujących na terenie gminy, a także nowych specyficznych wyzwań związanych np. z zagrożeniem epidemicznym.

Ostatni cel operacyjny (2.3.) zakłada rozwój dostępności komunikacyjnej oraz mobilności mieszkańców. Kompleksowe podejście do tego zagadnienia, poza inicjatywą własną gminy, będzie wymagało współpracy samorządu lokalnego z innymi właścicielami i zarządcami infrastruktury drogowej i towarzyszącej na terenie gminy, a także działań na rzecz zwiększenia dostępności i jakości usług transportowych. Poza budową, modernizacją i przebudową dróg, drogowych obiektów inżynierskich oraz ciągów pieszych i pieszo-rowerowych, zakłada się tworzenie miejsc parkingowych, w szczególności w okolicach miejsc uczęszczanych oraz zmiany organizacji ruchu, szczególnie w obszarach uzdrowiskowych. Powiązany priorytet stanowi wsparcie rozwoju i promocja zintegrowanego (samochód, autobus, pociąg, rower itp.) i niskoemisyjnego transportu zbiorowego, dostosowanego do potrzeb mieszkańców, a także kuracjuszy, turystów i gości. Towarzyszyć temu będą wieloaspektowe działania z zakresu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności prewencyjne, organizacyjne i edukacyjne. Strategia postępowania zakłada także budowę i modernizację oświetlenia ulicznego z naciskiem na wdrażanie rozwiązań energooszczędnych i proekologicznych. Osobnym kierunkiem działania jest bieżący monitoring zapotrzebowania oraz wsparcie dla rozwoju sieci infrastruktury transportu elektromobilnego.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Tabela 3. Kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia, podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru strategicznego 2. INFRASTRUKTURA-ŚRODOWISKO

Cel operacyjny 2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacja do jego zmian.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.1.1.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja urządzeń kanalizacyjnych (budowa sieci na terenach wiejskich, modernizacja istniejących i budowa nowych odcinków sieci na terenie miasta, modernizacja urządzeń - pompownie i oczyszczalnie ścieków itp.).	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług kanalizacyjnych Poprawa warunków mieszkalnych i prowadzenia działalności gospodarczej Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności wód	Długość sieci kanalizacyjnej ↗ Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych korzystających z kanalizacji ↗ Liczba awarii sieci kanalizacyjnej ↘	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, inwestorzy
2.1.2.	Wsparcie budowy systemów alternatywnych/indywidualnych dla gromadzenia ścieków oraz kontrola właściwego ich utrzymania.	Zapewnienie alternatywnych dla kanalizacji sieciowej rozwiązań na terenach trudnych i wykluczonych Optymalizacja gospodarki ściekowej na terenie gminy Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności wód	Liczba bezodpływowych zbiorników na ścieki w ramach gminnej ewidencji zbiorników bezodpływowych Liczba przeprowadzonych kontroli ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, w tym Straż Miejska	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy
2.1.3.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja urządzeń wodociągowych (budowa sieci na terenach wiejskich, modernizacja istniejących i budowa nowych odcinków sieci na terenie miasta, modernizacja urządzeń – ujęcia, stacje uzdatniania, zestawy hydroforowe itp.).	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zaopatrzenia w wodę Zapewnienie odpowiednich dostaw wody i wydajności całego systemu	Długość sieci wodociągowej ↗ Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych korzystających z wodociągu ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, inwestorzy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Poprawa warunków mieszkalnych i prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba awarii sieci wodociągowej		
2.1.4.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, wymiana nieekologicznych źródeł grzewczych, instalacja odnawialnych źródeł energii oraz magazynów energii.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy Wzrost udziału energii z OZE w bilansie energetycznym gminy Ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza	Liczba i/lub odsetek budynków użyteczności publicznej, które korzystają z nieekologicznych źródeł grzewczych Liczba i/lub odsetek budynków użyteczności publicznej, które zostały poddane termomodernizacji Liczba i/lub odsetek budynków użyteczności publicznej, które zostały wyposażone i korzystają z energii z OZE Zużycie energii w budynkach użyteczności publicznej w celach grzewczych Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Rabce-Zdroju
2.1.5.	Działania edukacyjne i prewencyjne oraz promocja i wspieranie prywatnych rozwiązań poprawiających jakość powietrza, w tym m.in. monitoring jakości powietrza, ekodoradztwo, programy termomodernizacji budynków i mieszkań, wymiany nieekologicznych źródeł ciepła, instalacji odnawialnych źródeł energii.	Poprawa efektywności energetycznej budynków prywatnych Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy	Liczba gospodarstw domowych korzystających z nieekologicznych źródeł ciepła Liczba budynków prywatnych, które zostały poddane	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Placówki oświatowe, Mieszkańcy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Zwiększenie wykorzystania energii z OZE przez mieszkańców Ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza	termomodernizacji przy dofinansowaniu publicznym ↗ Liczba budynków prywatnych, które zostały wyposażone i wykorzystują energię z OZE dzięki dofinansowaniu publicznemu ↗ Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↘		
2.1.6.	Wdrażanie i promowanie idei Rabki-Zdroju jako „gminy gąbki”, w tym rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (działania z zakresu zwiększania retencji publicznej, prywatnej i naturalnej, w tym wsparcie dla inwestycji służących gromadzeniu i wykorzystywaniu wody opadowej w indywidualnych gospodarstwach, rozwój terenów zielonych i zadrzewionych, łąk kwietnych, ogrodów deszczowych, zielonych ścian i dachów, dachów retencyjnych zbierających deszczówkę, stosowanie specjalnych nawierzchni pozwalających na lepszą przepuszczalność wody itp.) wraz z działaniami edukacyjnymi dotyczącymi racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.	Poprawa retencji, bardziej racjonalna gospodarka zasobami wodnymi Zmniejszenie zagrożenia suszą hydrologiczną Podniesienie bezpieczeństwa przed powodzią i osuwiskami, ograniczenie szkód wynikłych wskutek deszczy nawaalnych itp. Poprawa warunków aerosanitarnych powietrza Łagodzenie skutków zmian klimatu	Liczba projektów rozwoju zielonej i błękitnej infrastruktury zrealizowanych przez gminę ↗ Objętość wody obejmowanej zorganizowaną retencją ↗ Liczba gospodarstw domowych, które zrealizowały instalacje wykorzystania wody opadowej przy dofinansowaniu publicznym ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Zakłady Komunalne Sp. z o.o. w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Mieszkańcy
2.1.7.	Rozwój zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, w tym modernizacja Sortowni Surowców Wtórnych oraz rozbudowa PSZOK dla osiągnięcia cyklu gospodarki o obiegu zamkniętym.	Wzrost poziomu selektywnej zbiórki odpadów	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów ↗	Zakłady Komunalne Sp. z o.o. w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Mieszkańcy,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Zwiększenie poziomu odpadów podatnych do dalszego wykorzystania Zmniejszenie ilości odpadów składowanych Ochrona i poprawa stanu środowiska	Odpady poddane recyklingowi 		Przedsiębiorcy
2.1.8.	Efektywne zarządzanie odpadami zielonymi w skali całej gminy.	Zmniejszenie tonażu odpadów zielonych trafiających do utylizacji	Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały przydomowe kompostowniki dzięki dofinansowaniu publicznemu Ilość odpadów zielonych zagospodarowanych w gospodarstwach indywidualnych 	Zakłady Komunalne Sp. z o.o. w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Inne JST, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy
2.1.9.	Edukacja ekologiczna i promocja właściwych postaw wobec środowiska dla różnych grup społecznych (mieszkańców, turystów, kuracjuszy i gości w różnym wieku) – m.in. w zakresie kompostowania bioodpadów, segregacji odpadów, zakazu spalania odpadów, zakazu tworzenia dzikich wysypisk i usuwania odpadów zielonych w przypadkowych miejscach itp.	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wykształcenie zachowań prośrodowiskowych	Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach uczestniczyły w zajęciach z zakresu edukacji ekologicznej Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów Ilość odpadów zielonych zagospodarowanych w gospodarstwach indywidualnych 	Placówki oświatowe, Zakłady Komunalne Sp. z o.o. w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, w tym Straż Miejska, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

			Liczba nowopowstałych dzikich wysypisk śmieci ↓ Liczba potwierdzonych przypadków spalania śmieci w gospodarstwach domowych ↓		
2.1.10.	Wspieranie rozwoju sieci gazowej na terenie gminy	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług zaopatrzenia w gaz Poprawa warunków mieszkalnych i prowadzenia działalności gospodarczej Ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza	Długość sieci gazowej ↗ Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych korzystających z gazociągu ↗ Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↓	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, PGNiG, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, inwestorzy
2.1.11.	Kreowanie korzystnego wizerunku w mediach społecznościowych i innych pod kątem dobrych warunków środowiskowych w Rabce-Zdroju.	Zmiana fałszywego obrazu gminy jako miejsca o ponadprzeciętnym zanieczyszczeniu powietrza Budowa i wzmocnienie pozytywnego wizerunku gminy, zgodnego z jej uzdrowiskowym statusem	Wyniki badania opinii publicznej – wizerunek Rabki-Zdroju pod kątem środowiska	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Mieszkańcy, Kuracjusze, turyści i goście, Media
2.1.12.	Rozpoznanie możliwości i wykorzystanie geotermii niskotemperaturowej w celach grzewczych, w tym poprzez udział w projekcie pilotażowym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	Wykorzystanie ciepła z wnętrza ziemi do ogrzewania domów i budynków użyteczności publicznej, bez szkody dla środowiska i bez zanieczyszczania	Liczba gospodarstw domowych korzystających z geotermii w celach grzewczych ↗ Liczba budynków użyteczności publicznej korzystających	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Mieszkańcy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		podziemnych wód mineralnych Ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza Budowa i wzmocnienie marki uzdrowskiej gminy	z geotermii w celach grzewczych 		
2.1.13.	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie monitoringu i poprawy jakości wód i gleb na terenie gminy.	Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności wód i gleb	Liczba potwierdzonych przypadków skażenia wód / gleb na terenie gminy 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	PWG Wody Polskie, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe
2.1.14.	Projekty na rzecz ochrony i odtwarzania bioróżnorodności i regeneracji ekosystemów.	Wzmocnienie kondycji i bioróżnorodności środowiska naturalnego	Liczba projektów na rzecz ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, zrealizowanych przez gminę 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	PGW Wody Polskie, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Inne JST, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
2.1.15.	Współpraca w zakresie rozwoju przedsięwzięć energetycznych wspierających lokalny rynek konsumenta.	Dywersyfikacja źródeł ciepła, w tym w kierunku bardziej ekologicznych Zwiększenie konkurencyjności i efektywności ekonomicznej lokalnej gospodarki	Wytworzona energia w ramach klastra/ów energii Koszty energii 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Spółki komunalne, Członkowie klastra/ów energii, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, inwestorzy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego gminy, zabezpieczenie przed ewentualnym lockoutem energetycznym gminy			
Cel operacyjny 2.2. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.2.1.	Zapobieganie katastrofom, klęskom żywiołowym i epidemiom oraz minimalizowanie ich skutków, w tym współpraca z PGW Wody Polskie, innymi samorządami i podmiotami w zakresie rozwoju systemu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwwalowej i przeciwsuwiskowej, a także odpowiednia polityka zagospodarowania terenów zagrożonych i egzekwowanie obowiązujących dla nich zasad.	Zmniejszenie zagrożenia związanego z występowaniem katastrof, klęsk żywiołowych i epidemii oraz zminimalizowanie ich skutków Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba projektów z zakresu przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych i katastrof, w tym inwestycyjnych, oraz zakres ich oddziaływania Wysokość strat w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof, w tym wystąpienia podtopień i powodzi	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	PGW Wody Polskie, Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu, Inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo oraz zarządzanie kryzysowe
2.2.2.	Wzmacnianie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny oraz ratownictwo, w tym modernizacja remiz, zakup specjalistycznego sprzętu, pojazdów i wyposażenia.	Podniesienie jakości bazy i wyposażenia służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny, ratownictwo i zarządzanie kryzysowe Poprawa zdolności operacyjnych służb	Liczba jednostek, które otrzymały wsparcie publiczne oraz jego wartość Średni wiek grup sprzętowych użytkowanych przez jednostki	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	PGW Wody Polskie, Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Poprawa bezpieczeństwa publicznego			Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu, Inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo oraz zarządzanie kryzysowe
2.2.3.	Działania profilaktyczne, edukacyjne i prewencyjne adresowane do mieszkańców dotyczące bezpieczeństwa i zachowań w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa i reagowania w sytuacji zagrożeń Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba zajęć z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa w szkołach ↗ Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach uczestniczyły w zajęciach z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, w tym Straż Miejska, Placówki oświatowe	Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu, Inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo oraz zarządzanie kryzysowe Media
2.2.4.	Rozwój systemu i efektywne wykorzystanie monitoringu wizyjnego.	Prewencja i zwiększenie wykrywalności przestępstw Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba kamer w przestrzeni publicznej ↗ Poziom odczuwalnego bezpieczeństwa na terenie gminy ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, w tym Straż Miejska	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo oraz zarządzanie kryzysowe

Cel operacyjny 2.3. Efektywny system komunikacyjny, zrównoważona mobilność i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.3.1.	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja dróg, ciągów pieszych i pieszorowerowych oraz ścieżek rowerowych na terenie gminy, w tym prowadzących do obiektów infrastruktury turystyczno-uzdrowskiej oraz zwiększających poziom dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Współpraca w tym zakresie z innymi właścicielami i zarządcami dróg.	Poprawa stanu i jakości infrastruktury drogowej Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy Uptyśnienie ruchu drogowego Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego	Długość nowych lub zmodernizowanych dróg gminnych / powiatowych / wojewódzkich / krajowych oraz powiązanych ciągów pieszych i pieszorowerowych na terenie gminy Liczba wypadków na drogach gminnych / powiatowych / wojewódzkich / krajowych na terenie gminy, w tym z udziałem pieszych i/lub rowerzystów i/lub dzieci	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Targu, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Inne JST
2.3.2.	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja transportowych obiektów inżynierskich na terenie gminy, w tym budowa kładki pieszo-jezdnej do centrum rekreacji w Ponicach oraz przebudowa mostu do Skansenu w Chabówce.	Poprawa stanu i jakości drogowych obiektów inżynierskich Poprawa dostępności i integralności komunikacyjnej gminy Uptyśnienie ruchu drogowego Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego	Liczba nowych lub zmodernizowanych drogowych obiektów inżynierskich oraz liczba korzystających pojazdów	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Właściciele i zarządcy dróg

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

2.3.3.	Rozwój systemu miejsc parkingowych (także parkingów Park&Ride), w tym organizacja nowych miejsc parkingowych w okolicach miejsc uczęszczanych (park zdrojowy, cmentarze komunalne itp.) oraz zmiany organizacji ruchu, szczególnie w obszarach uzdrowiskowych.	Zapewnienie komfortu mieszkańców korzystających z usług publicznych oraz kuracjuszy, turystów i gości odwiedzających gminę Eliminacja korków oraz emisji spalin i hałasu	Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy
2.3.4.	Rozwój dostępnego i ekologicznego (w tym oparciu o pojazdy o napędzie elektrycznym) transportu zbiorowego, dostosowanego do potrzeb mieszkańców, a także kuracjuszy, turystów i gości.	Zapewnienie mieszkańcom oraz kuracjom, turystom i gościom dostępności wysokiej jakości usług transportowych Poprawa integralności i dostępności komunikacyjnej gminy Zwiększenie mobilności mieszkańców Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez transport drogowy, poprawa jakości powietrza	Liczba połączeń obejmujących gminę ↗ Liczba i/lub odsetek tras/kursów obsługiwanych przez tabor ekologiczny w ogólnej liczbie tras/kursów ↗ Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↘	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Organizatorzy i przewoźnicy
2.3.5.	Rozwój zintegrowanego transportu (samochód, autobus, kolej, rower itp.), w szczególności poprzez wykorzystanie potencjału węzłów integracyjnych oraz optymalizację i rozbudowę siatki zintegrowanych połączeń, w tym modernizacja dworca PKS na nowoczesny węzeł komunikacyjno-przesiadkowy (np. stacja i przyszły Park&Ride itp.).	Zapewnienie mieszkańcom dostępności wysokiej jakości usług transportowych Poprawa integralności i dostępności komunikacyjnej gminy Zintegrowanie różnych form transportu	Liczba miejsc integrujących różne formy transportu oraz korzystających ↗ Liczba zespolonych połączeń komunikacją do wybranych lokalizacji (np. Krakowa) i/lub liczba pasażerów tych połączeń ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, PKP, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Organizatorzy i przewoźnicy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Zwiększenie mobilności mieszkańców Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez transport drogowy, poprawa jakości powietrza	Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↘		
2.3.6.	Optymalizacja ruchu drogowego i poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego we współpracy z innymi właścicielami i zarządcami dróg (prewencja, edukacja, poprawa organizacji ruchu, inwestycje, w tym doświetlenie przejść dla pieszych, wdrożenie oznaczeń dla osób ze specjalnymi potrzebami itp.), a także unormowanie przepisami zasad ruchu kołowego dla różnych pojazdów w Parku Zdrojowym.	Uptynnienie ruchu drogowego Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu (mniejsza liczba zdarzeń i pokrzywdzonych)	Liczba wypadków na drogach na terenie gminy, w tym z udziałem pieszych i/lub rowerzystów i/lub dzieci ↘	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, w tym Straż Miejska	Administracja rządowa, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Targu, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Media
2.3.7.	Zintegrowanie lokalnego układu komunikacji drogowej z modernizowaną infrastrukturą kolejową (modernizowana linia kolejowa nr 104 Chabówka - Nowy Sącz) – dostosowanie układu drogowego i organizacji ruchu, bezpieczne przejazdy kolejowe, bezkolizyjne przejazdy i przejścia piesze itp.	Integracja i optymalizacja drogowego i kolejowego systemu komunikacyjnego Uptynnienie ruchu drogowego Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu Zwiększenie mobilności i komfortu poruszania się mieszkańców, a także kuracjuszy, turystów i gości	Liczba zrealizowanych inwestycji oraz liczba korzystających z nowych rozwiązań pojazdów ↗ Liczba zmian w zakresie organizacji ruchu ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, PKP, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Właściciele i zarządcy dróg

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

2.3.8.	Promowanie nowej kultury mobilności, opartej w szczególności o transport zbiorowy oraz alternatywne środki transportu indywidualnego.	Zwiększenie liczby osób korzystających z transportu zbiorowego oraz alternatywnych środków transportu indywidualnego Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez transport drogowy, poprawa jakości powietrza	Liczba pasażerów komunikacji zbiorowej (autobusowej i/lub kolejowej) Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Media
2.3.9.	Rozwój i modernizacja oświetlenia ulicznego, z naciskiem na wdrażanie rozwiązań energooszczędnych i proekologicznych.	Objęcie całej gminy systemem nowoczesnego oświetlenia ulicznego Poprawa bezpieczeństwa publicznego Poprawa efektywności energetycznej i kosztowej systemu oświetlenia ulicznego	Liczba punktów oświetlenia na terenie gminy, w tym energooszczędnych Poziom odczuwalnego bezpieczeństwa na terenie gminy Poziom zużycia energii na oświetlenie uliczne Koszty zasilania systemu oświetlenia publicznego	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Targu, Tauron
2.3.10.	Edukacja, promocja i rozwój infrastruktury transportu elektromobilnego.	Poprawa warunków użytkowania i popularyzacja pojazdów z napędem elektrycznym Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez transport drogowy, poprawa jakości powietrza	Liczba użytkowników pojazdów elektrycznych w gminie Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy

OBSZAR STRATEGICZNY 3.

USŁUGI PUBLICZNE

Cel strategiczny 3.

Zapewnienie komfortu, bezpieczeństwa i wysokiej jakości życia oraz możliwości rozwoju mieszkańców.

Cele operacyjne:

Uzasadnienie i strategia postępowania w ramach obszaru:

W analizowanym w ramach diagnozy okresie 2016-2020 liczba mieszkańców gminy zmalała, a największy ubytek dotyczył samego miasta Rabki-Zdroju. Odpowiadają za to obserwowane w ostatnich latach ujemne wartości przyrostu naturalnego, a także salda migracji, co kontrastuje zwłaszcza z sytuacją w całym regionie, który od lat notuje przewagę przyjazdów nad wyjazdami. Może to świadczyć o niewykorzystanym potencjale osadniczym gminy, którą cechuje przecież dobra dostępność komunikacyjna, gwarantowana przez drogi krajowe i wojewódzkie, trasy kolejowe, atrakcyjne walory środowiskowe, dostępność pracy w ramach branży turystycznej i powiązanych, czy chociażby rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego (kultura, rekreacja, sport). Aby to zmienić, potrzebne są zintegrowane działania ukierunkowane na wspomniane już stymulowanie rozwoju gospodarczego, bazującego na ofercie sanatoryjno-uzdrowiskowej i turystyczno-rekreacyjnej, na uporządkowanie i wdrożenie polityki przestrzennej, rewitalizacyjnej i komunikacyjnej budującej estetykę i funkcjonalność przestrzeni oraz mobilność, komfort i bezpieczeństwo mieszkańców, wspierającej ochronę lokalnych zasobów historyczno-kulturowych i środowiskowych, a jednocześnie aktywujących funkcje uzdrowiskowo-turystyczne, wreszcie na poprawę dostępności i jakości usług publicznych oraz procesów współpracy lokalnej i ponadlokalnej. Tego ostatniego dotyczy niniejszy obszar strategiczny, który obejmuje 4 cele operacyjne.

Pierwszy cel operacyjny (3.1.) skupia się na efektywnym, nowoczesnym systemie oświaty i wychowania. Siatka przedszkoli i szkół, w tym również ponadpodstawowych, podnoszących rangę Rabki-Zdroju jako lokalnego ośrodka edukacyjnego, stanowi o dobrej dostępności usług. Wyzwaniem pozostaje jednak utrzymanie i doskonalenie bazy oraz przede wszystkim poprawa jakości i wyników nauczania. Średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty uczniów lokalnych placówek przewyższają co prawda średnią powiatową, ale pozostają poniżej średniej regionalnej. Zgodnie z tym, strategia postępowania obejmuje działania inwestycyjne i w zakresie doposażenia placówek oświatowych i ich cyfryzacji, rozwój oferty edukacyjnej, w tym w kierunku kształcenia kompetencji uniwersalnych i wdrażania programów dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczniów, doskonalenie kadr, pogłębienie współpracy szkół z ich bliższym i dalszym otoczeniem, czy programy wsparcia i odbudowy kadry, dzieci i rodziców w kontekście pandemii COVID-19. Jednym z ważnych wymiarów oferty, korespondującym z pierwszym obszarem strategicznym dotyczący funkcji uzdrowiskowo-turystycznej gminy, jest rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz jednocześnie współpraca z instytucjami zajmującymi się kształceniem ustawicznym i kształceniem zgodnym z potrzebami rynku pracy w celu zapewnienia oferty dedykowanej mieszkańcom.

Kolejny cel operacyjny (3.2.) ogniskuje się na zapewnieniu atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego, budującej kapitał ludzki i społeczny oraz atrakcyjność gminy. Strategia postępowania zakłada unowocześnienie i doposażenia instytucji kultury oraz rozwój świadczonej przez nie i inne podmioty oferty, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców. Bardzo ważnym jej elementem będzie dbałość o materialne (zabytki, odnawiane i przywracane do życia społeczno-gospodarczego) i niematerialne dziedzictwo kulturowe (zachowanie, kultywacja, wsparcie i promocja kultury lokalnej i regionalnej, tradycji, kuchni, sztuki ludowej, rzemiosła i dawnych zawodów), stanowiące o potencjale i tożsamości gminy i jej mieszkańców. Drugim obszarem rozwoju będzie sport i rekreacja, a strategia rozwoju podobnie zakłada zarówno działania inwestycyjne, jak i w zakresie wzmacniania atrakcyjności i różnorodności oferty, gdzie szczególną rolę odegrają kluby i organizacje sportowe. Wspólną formą aktywizacji mieszkańców będzie organizacja i współorganizacja wydarzeń (kulturalnych, artystycznych, rekreacyjnych, sportowych itp.). Samorząd będzie stale

pobudzał rozwój sfer kultury oraz sportu i rekreacji, w szczególności poprzez wsparcie i promocję zaangażowania i inicjatyw oddolnych.

Trzeci cel operacyjny (3.3.) skupia się na ochronie zdrowia oraz opiece społecznej. Przypisane do niego zadania ważne są przede wszystkim z uwagi na zmieniającą się strukturę demograficzną jednostki – zdiagnozowany proces starzenia się społeczeństwa, w połączeniu z migracją ludzi młodych w perspektywie najbliższych kilku lat przełoży się na dostrzegalny wzrost zapotrzebowania na kompleksowe usługi zdrowotne i opiekuńcze. Obszar ten jest również szczególnie istotny w kontekście łagodzenia negatywnych zjawisk, jakie wywołała pandemia czy ostatni kryzys migracyjny, związany z nieuzasadnioną agresją wojenną Rosji przeciwko Ukrainie. W swoim założeniu strategia postępowania gminy w ramach tego celu będzie się zatem koncentrowała na efektywnej polityce prorodzinnej, prospołecznej i prosenioralnej, a także względem osób chorych i z niepełnosprawnościami. Ważnym obszarem tej polityki będzie zapewnienie odpowiedniej pomocy oraz wieloaspektowa aktywizacja i integracja społeczno-zawodowa, w tym w ramach środowiska rodzinnego i lokalnego, a także rozwój gminnego zasobu mieszkaniowego oraz wsparcie budowy nowych mieszkań, w tym z wykorzystaniem finansowania oferowanego w ramach programu wspierania społecznego budownictwa czynszowego, a także innowacyjnych programów ukierunkowanych na pasywne budownictwo senioralne.

Ostatni cel operacyjny w ramach niniejszego obszaru (3.4.) obejmuje zadania odnoszące się bezpośrednio do administracji i zarządzania publicznego. Ogniskuje się na kwestiach doskonalenia sprawności i skuteczności działania władz lokalnych oraz całego aparatu administracyjnego w gminie, a jednocześnie na rozwoju współpracy lokalnej i ponadlokalnej. Jest to szczególnie ważne w kontekście stale rosnących oczekiwań mieszkańców względem administracji publicznej, a także ogromu zadań i jednocześnie ograniczonych zasobów pozostających w gestii samorządu gminnego. Katalog działań zawiera doskonalenie kadr samorządowych oraz wdrażanie nowych rozwiązań i instrumentów prorozwojowych, rozwój bazy i wyposażenia administracji, rozwój e-administracji i e-usług publicznych. Wdrażane będą również kolejne udogodnienia dla osób ze specjalnymi potrzebami (zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej). Będzie to element szerszej polityki przestrzennej i krajobrazowej, której głównym elementem będą nowe i zaktualizowane dokumenty przestrzenne, kolejne przedsięwzięcia rewitalizacyjne, a także z zakresu odnowy centrów wsi i osiedli. Gmina będzie się rozwijała zgodnie z ideą smart city, której bazowym elementem są technologie informatyczne i komunikacyjne oraz otwartość, w tym bazodanowa, na współpracę z podmiotami zewnętrznymi. Kooperacja będzie ponadto wspólnym mianownikiem bardzo wielu działań, obejmujących w pierwszej kolejności doskonalenie systemu komunikacji i dialogu samorządu z mieszkańcami, kształtowanie, wzmacnianie i promocję aktywności i partycypacji społecznej mieszkańców, także kompleksowe wsparcie organizacji pozarządowych, w tym powierzanie i zlecanie im realizacji zadań publicznych oraz pomoc w pozyskiwaniu przez nie środków finansowych pochodzących spoza budżetu gminy, wreszcie rozwój współpracy samorządowej w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym oraz przenoszenie jej na środowiska lokalne. Pakiet zadań obejmuje ponadto kreowanie marki gminy z uwzględnieniem aktualnych trendów i rozwiązań w komunikacji marketingowej.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Tabela 4. Kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia, podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru strategicznego 3. USŁUGI PUBLICZNE

Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie efektywnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.1.1.	Dostosowywanie sieci placówek oświatowych do obecnych i przyszłych potrzeb społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem zmian osadniczych i demograficznych, a także możliwości organizacyjno-finansowych gminy.	Poprawa efektywności organizacyjnej i finansowej sieci oświatowej Zapewnienie dostępności usług edukacyjnych	Udział wydatków na oświatę w wydatkach ogółem budżetu gminy ↓ Koszt funkcjonowania szkół w przeliczeniu na jednego ucznia ↓	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Kuratorium Oświaty w Krakowie, Placówki oświatowe, Kadry oświatowe, Uczniowie, Rodzice
3.1.2.	Kreowanie oferty w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3, w szczególności we współpracy z sektorem prywatnym i pozarządowym.	Poprawa dostępności oraz podniesienie jakości usług opieki nad dzieckiem do lat 3	Liczba dzieci korzystających z opieki żłobkowej i/lub innych form opieki nad dzieckiem do lat 3 ↑	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe
3.1.3.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy dydaktycznej oraz sportowej i rekreacyjnej przedszkoli i szkół w kierunku zapewnienia infrastruktury o odpowiednich standardach społecznych (wraz z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych), środowiskowych itp. oraz oferującej innowacyjne rozwiązania zintegrowane z wymogami podstaw programowych, wraz z ich wyposażeniem i cyfryzacją, w tym modernizacja sali gimnastycznej przy szkole nr 4, budowa hali sportowej przy szkole nr 1 (rozwój specjalizacji sportowej szkoły), budowa i uzupełnienie infrastruktury placów zabaw przy placówkach oświatowych.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury edukacyjnej oraz szkolnej bazy sportowej i rekreacyjnej Poprawa warunków pracy i nauki Poprawa warunków dla promocji zdrowego stylu życia oraz aktywizacji ruchowej dzieci i młodzieży Poprawa efektywności energetycznej,	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających dzieci i młodzieży szkolnej ↑ Średni wiek komputera w szkole oraz liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu ↓	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Placówki oświatowe	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, wyrównywanie szans edukacyjnych			
3.1.4.	Rozwój oferty edukacyjnej, w tym w kierunku kształcenia kompetencji uniwersalnych i wdrażania programów dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczniów (praca zarówno z uczniem zdolnym, jak i uczniem o specjalnych potrzebach - systemy stypendialne, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla uczniów i rodziców, dostęp do specjalistów itp.).	Zapewnienie atrakcyjnej i różnicowanej oferty edukacyjnej, dostosowanej do indywidualnych możliwości i potrzeb ucznia Zapewnienie systemu wsparcia prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży Poprawa jakości i efektów kształcenia, poprawa wyników egzaminów końcowych	Wyniki egzaminów końcowych ↗ Liczba laureatów i finalistów olimpiad, konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych ↗	Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Instytucje pomocy społecznej, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Instytucje kultury, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe
3.1.5.	Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach, w tym w kierunku większej innowacyjności i podejścia zindywidualizowanego.	Wsparcie młodzieży w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych Zwiększenie rozeznania rodziców w kwestii kierunkowania rozwoju dziecka	Liczba dzieci i młodzieży, które skorzystały z konsultacji dotyczących rozwoju edukacyjnego i/lub zawodowego w formie konsultacji indywidualnych ↗	Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe
3.1.6.	Współpraca z instytucjami zajmującymi się kształceniem ustawicznym i kształceniem zgodnym z potrzebami rynku pracy - rozwój i promocja oferty dedykowanej mieszkańcom.	Poszerzenie możliwości oraz zwiększenie motywacji i aktywności dorosłych w zakresie zmiany i pozyskiwania nowych kompetencji	Liczba osób dorosłych, które skorzystały ze szkoleń i kursów oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu i/lub inne podmioty ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Poszerzenie możliwości oraz zwiększenie motywacji i aktywności młodych w zakresie nauki zawodu	Odsetek osób w wieku 25-64 lata uczących się i doksztalających się w ludności ogółem w tej samej grupie wiekowej ↗		Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy i ich zrzeszenia, Organizacje pozarządowe, Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju
3.1.7.	Wsparcie rozwoju i promocja Rabki-Zdroju jako lokalnego ośrodka edukacyjnego, z możliwością kształcenia na poziomie ponadpodstawowym.	Utrzymanie i wzmocnienie funkcji Rabki-Zdroju jako lokalnego ośrodka edukacyjnego Poprawa atrakcyjności osadniczej miasta i gminy	Liczba uczniów w lokalnych szkołach ponadpodstawowych ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Placówki oświatowe, Uczniowie, Rodzice
3.1.8.	Realizacja i udział w programach wsparcia kadry, dzieci i rodziców w czasie trwania i po pandemii.	Profilaktyka uzależnień Podniesienie ogólnego poziomu kondycji fizycznej dzieci i młodzieży, ograniczanie występowania problemów rozwoju fizycznego Zapobieganie problemom i zaburzeniom psychicznym dzieci i młodzieży szkolnej, fachowe wsparcie Poprawa zdrowia dzieci i młodzieży szkolnej	Liczba dedykowanych zajęć ruchowych oraz liczba ich uczestników ↗ Liczba przypadków uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej ↘ Liczba dzieci przypadających na etat psychologa szkolnego w danej szkole ↘	Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Instytucje pomocy społecznej, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Rodzice
3.1.9.	Rozwój e-oświaty, w tym doskonalenie organizacji systemu i doskonalenia kadr pod kątem nauczania zdalnego i hybrydowego.	Unowocześnienie i usprawnienie pracy placówek oświatowych Udoskonalenie komunikacji między uczniem, placówką i rodzicami	Liczba i/lub odsetek placówek oświatowych, które nie wdrożyły systemu e-oświaty ↘	Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Poprawa jakości i efektów kształcenia Dostosowanie systemu oświaty na wypadek sytuacji kryzysowych			
Cel operacyjny 3.2. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz atrakcyjności gminy w oparciu o kulturę, sport i rekreację.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.2.1.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja infrastruktury instytucji kultury wraz z ich doposażeniem i cyfryzacją, w tym odbudowa i przebudowa willi Anioł na budynek z funkcją kulturalną, wystawienniczą i jako siedziba dla organizacji pozarządowych, rozbudowa i modernizacja kina „Śnieżka”, muzea interaktywne.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy i wyposażenia służących działalności kulturalnej Poprawa warunków pracy i świadczenia usług / korzystania z oferty Poprawa efektywności energetycznej, dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, wyrównywanie szans edukacyjnych	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
3.2.2.	Wzmacnianie atrakcyjności i różnorodności oferty kulturalnej i rozrywkowej kierowanej do różnych grup odbiorców (mieszkańców, a także kuracjuszy, turystów i gości w różnym wieku), w tym poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi i biznesem.	Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty kulturalnej i rozrywkowej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców	Liczba zajęć stałych i czasowych w ofercie lokalnych instytucji kultury w ciągu roku oraz liczba ich uczestników ↗	Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

					Różne zespoły, twórcy i artyści lokalni, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
3.2.3.	Zachowanie, kultywacja, wsparcie i promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy (m.in. badanie, dokumentowanie, digitalizacja i udostępnianie, realizacja wydarzeń i konkursów, promocja i rozwój lokalnej kultury, tradycji, kuchni, rzemiosła i dawnych zawodów, edukacja i upowszechnienie).	Zachowanie i promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy Zwiększenie integracji i aktywności społeczno-kulturowej mieszkańców Wzmocnienie tożsamości gminy i mieszkańców	Liczba dzieci i młodzieży szkolnej, które nabyły lub rozwinęły wiedzę na temat gminy, jej zasobów i historii Liczba aktywnych twórców, artystów i rzemieślników na terenie gminy	Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Różne zespoły, twórcy i artyści lokalni, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy, Media
3.2.4.	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz przywracanie ich do życia społecznego i gospodarczego, we współpracy z ich właścicielami i zarządcami (m.in. inwestycje własne oraz udzielanie dotacji z budżetu gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach).	Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych i ewentualne nadanie im nowych funkcji Zwiększenie dostępności zabytków dla mieszkańców, jak również kuracjuszy, turystów i gości	Liczba obiektów zabytkowych, które poddane zostały rewitalizacji Liczba nowych atrakcji oraz produktów turystycznych na mapie turystycznej gminy	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Instytucje kultury, Właściciele i zarządcy obiektów zabytkowych, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
3.2.5.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej służącej przede wszystkim mieszkańcom również pod kątem dywersyfikacji i specjalizacji oferty oraz poprawy jej dostępności przez cały rok, w tym modernizacja i uzupełnienie infrastruktury stadionu miejskiego (zaplecze, zadaszenie	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej Poprawa warunków dla promocji zdrowego stylu	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kluby i organizacje sportowe, Placówki oświatowe

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	trybun, obniżenie kosztów przez zastosowanie rozwiązań ekologicznych), rozbudowa bazy lekkoatletycznej.	życia oraz aktywizacji ruchowej mieszkańców Poprawa warunków dla profesjonalnego uprawiania sportu Poprawa efektywności energetycznej, dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, wyrównywanie szans edukacyjnych			
3.2.6.	Wzmacnianie atrakcyjności i różnorodności oferty oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców niezależnie od płci i wieku, w szczególności poprzez współpracę finansową i pozafinansową z klubami i organizacjami sportowymi.	Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty sportowej i rekreacyjnej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców	Liczba klubów sportowych i ich członków, prowadzonych przez nie sekcji oraz ćwiczących w ramach poszczególnych sekcji 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe, Kluby i organizacje sportowe
3.2.7.	Organizacja i promocja wydarzeń (kulturalnych, artystycznych, rekreacyjnych, sportowych itp.), aktywizujących i integrujących mieszkańców, a jednocześnie stanowiących ofertę dla kuracjuszy, turystów i gości w różnym wieku, w tym poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi i biznesem.	Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty wydarzeń Zwiększenie integracji społecznej Wzrost wieloaspektowej aktywności mieszkańców	Liczba wydarzeń w skali roku oraz liczba ich uczestników 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Media,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

					Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
3.2.8.	Stymulowanie rozwoju sfery kultury oraz sportu i rekreacji, ze szczególnym uwzględnieniem inicjatyw oddolnych (otwarte konkursy ofert, doskonalenie zawodowe, programy stypendialne, nagrody i wyróżnienia itp.).	Rozwój i profesjonalizacja instytucji i podmiotów kulturalnych oraz całego środowiska twórczego i artystycznego, a także klubów i organizacji sportowych oraz całego środowiska sportowego Aktywizacja sfery kultury oraz sfery sportu i rekreacji Wypromowanie i wsparcie talentów oraz zaangażowania społecznego w kulturę i sztukę oraz w sport	Liczba twórców, artystów, animatorów i działaczy, objętych systemem wsparcia Liczba sportowców i trenerów objętych systemem wsparcia	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Różne zespoły, twórcy i artyści lokalni, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy, Kluby i organizacje sportowe, Media
3.2.9.	Wykorzystanie strażnic OSP dla organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży (animatorzy gminni, oferta komercyjna) oraz pod działalność społeczną.	Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież Zapewnienie warunków dla rozwoju aktywności społecznej	Liczba zajęć stałych i czasowych odbywających się w strażnicach oraz liczba ich uczestników Liczba organizacji pozarządowych (poza OSP) mających swoje siedziby w strażnicach	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Instytucje kultury, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, OSP

Cel operacyjny 3.3. Wdrożenie kompleksowej i perspektywicznej polityki społecznej.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.3.1.	Profilaktyka i edukacja prozdrowotna.	Poprawa profilaktyki i diagnostyki Wzrost świadomości społecznej oraz wykształcenie zachowań i postaw prozdrowotnych Podniesienie poziomu zdrowia publicznego	Liczba akcji profilaktyczno-diagnostycznych skierowanych i dostosowanych do różnych grup społecznych oraz liczba uczestników 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Szpital Miejski w Rabce-Zdroju Sp. z o.o.	Administracja rządowa, NFZ, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki ochrony zdrowia, Instytucje pomocy społecznej, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Firmy farmaceutyczne i medyczne, Media
3.3.2.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy placówek ochrony zdrowia, w tym modernizacja szpitala miejskiego i przychodni.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy i wyposażenia placówek ochrony zdrowia i instytucji pomocy społecznej Poprawa warunków pracy i świadczenia usług / korzystania z usług ochrony zdrowia i społecznych Poprawa efektywności energetycznej bazy, dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Szpital Miejski w Rabce-Zdroju Sp. z o.o., Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFZ, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Placówki ochrony zdrowia

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

3.3.3.	Działania na rzecz zapewnienia kompleksowości i wysokiej jakości świadczeń medycznych oraz doskonalenie procesu obsługi klientów.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości świadczeń medycznych i społecznych	Poziom zadowolenia mieszkańców z działalności ośrodków ochrony zdrowia i/lub instytucji pomocy społecznej ↗	Szpital Miejski w Rabce-Zdroju Sp. z o.o., Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFZ, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Placówki ochrony zdrowia
3.3.4.	Promocja i edukacja na rzecz rodziny, wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i w ich naturalnym rozwoju.	Promocja i wsparcie rodziny, w tym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Zapewnienie systemu wsparcia prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans rozwojowych	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych pracą socjalną oraz wsparciem finansowym	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Instytucje kultury, Placówki oświatowe, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
3.3.5.	Przeciwdziałanie problemom oraz wsparcie osób i rodzin w wychodzeniu z kryzysów i dysfunkcji, w tym profilaktyka uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów społecznych i rodzinnych Zapewnienie szerokiej oferty wsparcia dla osób i rodzin przy przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych asystenturą Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty Liczba przypadków uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej Liczba osób objętych leczeniem odwykowym	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Placówki ochrony zdrowia, Placówki oświatowe, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Organizacje pozarządowe, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, Sądy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

3.3.6.	Zapewnienie oferty kompleksowego wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin i opiekunów, w tym również poprzez współpracę z sektorem biznesowym (np. poprzez tworzenie placówek dziennych i całodobowych, jak środowiskowy dom samopomocy typu C i D).	Zapewnienie szerokiej oferty wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami Poprawa jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnościami	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych wsparciem z tytułu niepełnosprawności i/lub długotrwałej lub ciężkiej choroby	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy
3.3.7.	Wsparcie i promocja opieki dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami świadczonej w środowisku rodzinnym i w społeczności lokalnej.	Odejście od opieki w instytucjach na rzecz zapewnienia wsparcia w rodzinie i środowisku lokalnym Rozwój współpracy w sektorze usług pomocy społecznej	Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym z usług opiekuńczych i/lub specjalistycznych usług opiekuńczych i/lub z usług opieki wytchnieniowej i/lub asystenta osoby niepełnosprawnej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy
3.3.8.	Aktywizacja społeczna, kulturowa, ruchowa i zawodowa seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez współpracę finansową i pozafinansową z organizacjami pozarządowymi (np. utworzenie klubu seniora; wsparcie rozwoju i promocja Rabczańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku).	Zwiększenie integracji oraz aktywności społecznej i zawodowej osób starszych i z niepełnosprawnościami Poprawa jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnościami	Liczba organizacji seniorskich i/lub klubów na terenie gminy oraz liczba ich członków Liczba projektów aktywizacyjnych dedykowanych seniorom i/lub osobom z niepełnosprawnościami oraz liczba ich uczestników	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

					Kluby i organizacje sportowe Przedsiębiorcy, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy
3.3.9.	Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym inicjowanie i wsparcie dla rozwoju podmiotów działających w obszarze reintegracji społeczno-zawodowej.	Zwiększenie integracji oraz aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem Wsparcie dla rozwoju podmiotów ekonomii społecznej	Liczba działających na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej ↗ Liczba osób zatrudnionych w lokalnych podmiotach ekonomii społecznej ↗	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, Podmioty ekonomii społecznej, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy, Osoby bezrobotne
3.3.10.	Wieloaspektowe działania ukierunkowane na przeciwdziałanie i minimalizowanie społecznych i zdrowotnych skutków epidemii.	Profilaktyka i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym i zdrowotnym epidemii	Liczba miejskich i/lub międzyinstytucjonalnych projektów anty kryzysowych oraz liczba ich odbiorców ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Szpital Miejski w Rabce-Zdroju Sp. z o.o., Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu, Inne JST, Placówki ochrony zdrowia, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe
3.3.11.	Rozwój i modernizacja oraz poprawa efektywności gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym, w tym budowa i modernizacja mieszkań komunalnych, socjalnych oraz zapewnienie mieszkań chronionych, wspomaganych i treningowych.	Wzrost możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych osób w szczególnej/trudnej sytuacji Poprawa efektywności energetycznej bazy,	Liczba i powierzchnia mieszkań socjalnych i komunalnych ↗ Liczba osób oczekujących na przydział mieszkania ↘	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami			
3.3.12.	Wsparcie rozwoju mieszkalnictwa, w tym współpraca w ramach SIM Małopolska sp. z o. o. na rzecz budowy w Rabce-Zdroju lokali mieszkalnych w ramach Programu Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych, a także współpraca z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju na rzecz budowy pasywnego budynku senioralnego w Chabówce.	Zwiększenie dostępności do nowych mieszkań na terenie gminy Wzrost możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych osób w szczególnej/trudnej sytuacji	Liczba pozwoleń na budowę na terenie gminy, w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców ↗ Liczba nowych mieszkań ↗ Liczba mieszkań przypadająca na 1 tys. mieszkańców ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, SIM Małopolska sp. z o. o., Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Rabce-Zdroju
3.3.13.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeni publicznej.	Zapewnienie dostępności obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury miejskiej osobom ze szczególnymi potrzebami Poprawa warunków życia i funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba zinwentaryzowanych barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, które nie zostały zlikwidowane ↘	Koordynatorzy ds. dostępności	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, PFRON, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Gminne jednostki organizacyjne
3.3.14.	Pozyskiwanie kadr pomocy społecznej i ochrony zdrowia, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania i przywiązania lokalnego.	Zapewnienie kadr pomocy społecznej i ochrony zdrowia Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania i przywiązania lokalnego kadr pomocy społecznej i ochrony zdrowia	Liczba wakatów w lokalnych placówkach ochrony zdrowia i/lub pomocy społecznej ↘ Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na pracowników ochrony zdrowia i/lub pomocy społecznej w ciągu roku ↗	Szpital Miejski w Rabce-Zdroju Sp. z o.o., Ośrodek Pomocy Społecznej w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFZ, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Placówki ochrony zdrowia

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Zapewnienie dostępności wysokiej jakości świadczeń medycznych i społecznych			
3.3.15.	Działania własne gminy oraz szeroka współpraca, w tym z administracją rządową i innymi samorządami oraz międzysektorowa, w odpowiedzi na kryzys migracyjny, wywołany wojną w Ukrainie (działania ukierunkowane na zapewnienie dostępności usług publicznych, wsparcie, aktywizację i integrację uchodźców, utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego, sprawna i efektywna polityka informacyjna adresowana zarówno do migrantów i uchodźców, jak również mieszkańców gminy itp.).	Profesjonalna pomoc dla uchodźców, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu Podniesienie zrozumienia społecznego dla zachodzących procesów, wywołanych kryzysem migracyjnym, ich przyczyn i konsekwencji Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów społecznych oraz w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego, wywołanych kryzysem migracyjnym	Liczba osób/rodzin uchodźców korzystających z pomocy społecznej Liczba uchodźców zameldowanych na pobyt czasowy bądź stały na terenie gminy Odsetek uchodźców podejmujących aktywność zawodową w ogólnej liczbie tych osób w gminie	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Inne JST, Instytucje pomocy społecznej, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy, Policja, Straż Pożarna i inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo oraz zarządzanie kryzysowe
Cel operacyjny 3.4. Doskonalenie administracji i zarządzania oraz rozwój procesów współpracy.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.4.1.	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju, jednostek gminnych i spółek komunalnych.	Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania pracowników samorządowych Podniesienie efektywności świadczenia i jakości usług publicznych	Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na pracownika urzędu i/lub jednostek miejskich i/lub spółek komunalnych w ciągu roku Liczba uchylonych decyzji administracyjnych	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Pracownicy samorządowi

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

3.4.2.	Budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy administracji lokalnej w kierunku jej unowocześnienia oraz zapewnienia infrastruktury o odpowiednich standardach społecznych, środowiskowych itp., wraz z doposażeniem, w tym budowa pasywnego budynku Centrum Kulturalno-Społeczno-Administracyjnego w Rabce-Zdroju (siedziba OPS i Urzędu Miejskiego, sala konferencyjna, sala prób dla zespołów lokalnych, studio nagrań, lokale dla stowarzyszeń: UTW, seniorzy i kombatanci, niewidomi i niedowidzący, punkt informacji turystycznej itp.).	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy i wyposażenia administracji lokalnej Poprawa warunków pracy oraz świadczenia usług / korzystania z usług publicznych Poprawa efektywności energetycznej bazy, dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Koordynatorzy ds. dostępności
3.4.3.	Dostosowanie administracji lokalnej do wymogów ustawy o dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej).	Zapewnienie dostępności administracji lokalnej dla wszystkich mieszkańców, w tym ze szczególnymi potrzebami Poprawa warunków życia i funkcjonowania mieszkańców ze szczególnymi potrzebami	Liczba zinwentaryzowanych barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, które nie zostały zlikwidowane ↘	Koordynatorzy ds. dostępności	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, PFRON, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Gminne jednostki organizacyjne, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe
3.4.4.	Cyfryzacja Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju, jednostek gminnych i spółek komunalnych oraz rozwój i integracja e-usług publicznych wraz z upowszechnieniem korzystania z nich przez klientów.	Podniesienie efektywności świadczenia i jakości usług publicznych, w tym wzrost dostępności i liczby e-usług Zwiększenie liczby spraw realizowanych elektronicznie	Liczba i/lub odsetek dostępnych e-usług ↗ Odsetek usług realizowanych przez urząd z użyciem cyfrowych form komunikacji ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

3.4.5.	Uporządkowanie polityki przestrzennej i krajobrazowej gminy, w tym poprzez objęcie całej gminy aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wdrożenie w życie uchwały krajobrazowej i egzekwowanie ich założeń.	Uporządkowanie lokalnej polityki przestrzennej i krajobrazowej Uporządkowanie zasad lokowania reklam, powstrzymanie chaosu wizualnego Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, ochrona krajobrazu lokalnego Ład przestrzenny Stworzenie warunków dla zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju	Odsetek powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, inwestorzy
3.4.6.	Działania rewitalizacyjne o zintegrowanym charakterze (rozwój infrastruktury, aktywizacja społeczna, przedsiębiorcza i zawodowa itp.), w tym rewitalizacja przestrzeni uzdrowiskowej, niezagospodarowanych terenów parku uzdrowiskowego, terenu „Manhattanu” przy ul. Piłsudskiego, a także odnowa centrów wsi i przestrzeni osiedli.	Poprawa atrakcyjności, estetyki, dostępności i funkcjonalności przestrzeni, podwyższenie standardu budynków i pozostałej infrastruktury na obszarach rewitalizowanych Niwelacja problemów rozwojowych Integracja oraz aktywizacja społeczna, zawodowa i przedsiębiorcza itp. mieszkańców Ożywienie społeczno-gospodarcze Poprawa warunków życia mieszkańców na terenach objętych rewitalizacją	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz liczba mieszkańców, którzy z nich skorzystali Liczba przedsięwzięć (prywatnych, publicznych) zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach 	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Gminne jednostki organizacyjne, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Rabce-Zdroju, Właściciele i zarządcy obiektów, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

		Poprawa atrakcyjności sanatoryjno-uzdrowiskowej i turystyczno-rekreacyjnej gminy			
3.4.7.	Kształtowanie, wzmacnianie i promocja aktywności i partycypacji społecznej mieszkańców (np. rozwój mechanizmów współdecydowania o wydatkach z budżetu lokalnego).	Zwiększenie integracji społecznej Wzrost aktywności i partycypacji społecznej, rozwój społeczeństwa obywatelskiego i procesów współpracy lokalnej	Liczba aktywnych wolontariuszy w szkołach gminnych ↗ Liczba osób zaangażowanych w tworzenie funduszu sołeckiego ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Gminne jednostki organizacyjne, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, Sołtysi i rady sołeckie
3.4.8.	Wsparcie i promocja oraz rozwój współpracy finansowej i pozafinansowej z organizacjami pozarządowymi (np. wsparcie w zakresie zaplecza lokalowego, pomocy technicznej, szkoleń, doradztwa i informacji, pozyskiwania środków na działalność, zlecanie i powierzanie organizacjom realizacji zadań publicznych, wspólne inicjatywy i projekty itp.).	Wzrost znaczenia i profesjonalizacja organizacji pozarządowych i innych form aktywności społecznej Wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w realizację zadań strategii Podniesienie jakości i efektywności kosztowej realizacji zadań publicznych	Liczba udzielonych porad i konsultacji dla organizacji pozarządowych ↗ Liczba zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz ich sumaryczna wartość ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Gminne jednostki organizacyjne, Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne
3.4.9.	Doskonalenie systemu komunikacji i dialogu samorządu z mieszkańcami (tradycyjne i współczesne kanały komunikacji i konsultacji).	Poprawa efektywności komunikacji na linii władze samorządowe/urząd a mieszkańcy i inni interesariusze administracji Rozwój dialogu publicznego	Liczba odwiedzin strony internetowej gminy ↗ Liczba zrealizowanych procesów konsultacyjnych i ich uczestników ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Gminne jednostki organizacyjne, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne
3.4.10.	Rozwój współpracy samorządowej w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym (w tym transgranicznym) oraz przenoszenie jej na środowiska lokalne, ze szczególnym naciskiem na współpracę	Rozwój procesów współpracy lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej	Liczba projektów współpracy samorządów tworzących Stowarzyszenie Podhalański Obszar Funkcjonalny ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Partnerzy zagraniczni, Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu,

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	w ramach Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny.	Osiągnięcie efektu synergii (wzajemnego napędzania się efektów działań)	Liczba projektów we współpracy gminy i/lub jej jednostek i co najmniej jednego partnera krajowego i/lub zagranicznego ↗		Inne JST, Gminne jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP, Stowarzyszeniem Podhalański Obszar Funkcjonalny, Związek Euroregion „Tatry”
3.4.11.	Budowanie marki gminy z uwzględnieniem aktualnych trendów i rozwiązań w komunikacji marketingowej, w tym opracowania Strategii Promocji Rabki-Zdroju oraz wypromowanie pamiątki rabczańskiej (np. „Rabcio Zdrowotek” i „Solaneczka”).	Wzrost atrakcyjności osadniczej, gospodarczej, sanatoryjno-uzdrowiskowej i turystyczno-rekreacyjnej gminy Zwiększenie liczby mieszkańców gminy Zwiększenie liczby kuracjuszy, turystów i gości	Liczba mieszkańców gminy ↗ Saldo migracji ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Inne JST, Gminne jednostki organizacyjne, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy, Lokalna Grupa Działania - Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy, Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP, Media
3.4.12.	Wdrażanie założeń idei smart city, w tym otwieranie zasobów danych publicznych do wykorzystania przez podmioty zewnętrzne.	Rozwój w oparciu o technologie informatyczne i komunikacyjne Zwiększenie interaktywności i wydajności i systemów infrastrukturalnych (np. transportu czy przesyłu energii), optymalizacja kosztów Podniesienie jakości życia mieszkańców	Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu smart city ↗	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Inne JST, Gminne jednostki organizacyjne, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy

MODEL STRUKTURY FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY RABKA-ZDRÓJ WRAZ Z USTALENIAMI I REKOMENDACJAMI W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

KWESTIE WODNE A STRATEGIA ROZWOJU GMINY RABKA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Zgodnie z art. 326 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 2233 ze zm.), Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w ww. ustawie, tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

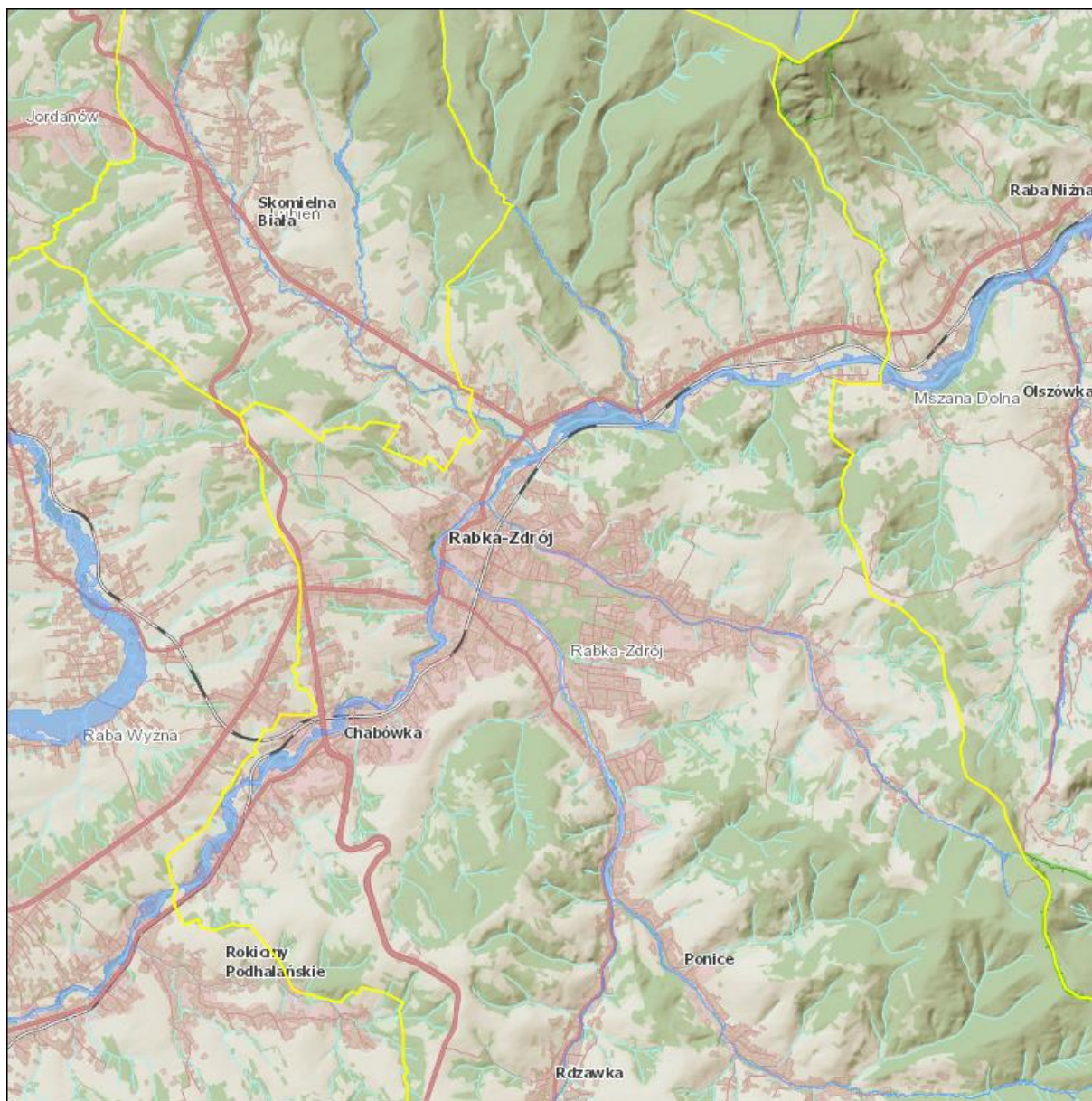
Zasoby wodne gminy i zarządzanie ryzykiem powodziowym

Gmina Rabka-Zdrój położona jest w Kotlinie Rabczańskiej, której dnem płynie rzeka Raba. W obrębie miasta do rzeki wpadają dopływy: Poniczanka, Słonka i Skomielnianka. Raba przepływa przez teren gminy w swoim górnym biegu, który charakteryzuje najwyższy spadek (średnio 8,5 ‰) na całej jej długości. Swój bieg kończy w Wiśle, w pobliżu Uścia Solnego. Pomimo, iż wody w granicach gminy dotyczą problemy tej samej natury, co w innych częściach regionu (m.in. odprowadzanie do cieków nieoczyszczonych wód), dane z bazy zaktualizowanego Programu Wodno-Środowiskowego Kraju wskazują ich ponadprzeciętnie wysoką jakość.

W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią uwzględnia się w strategii tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, przez które rozumie się obszary na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie (wynosi 1%, tzw. powódź stuletnia) lub wysokie (10%), obszary między linią brzegu a naturalnym wysokim brzegiem czy pasy techniczne. Na całej długości Raby w granicach gminy i jej dopływów obszary te nie wychodzą swoimi granicami poza ścisłe koryto cieków i ich niewielki bufor. Możliwość wystąpienia Raby ze swoich brzegów odnotowuje się na terenie Chabówki oraz za granicami miasta i dalej, w granicach sąsiedniej gminy Mszana Dolna. Na potencjalny wylew Poniczanki wskazuje się u zbiegu potoków przepływających przez Rdzawkę i Ponice. Obszary te przedstawia mapa nr 1.

Zgodnie z art. 77 ust.1 Prawa Wodnego, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią występuje bezwzględny zakaz lokalizowania nowych cmentarzy, gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Ponadto, projekty zabudowy w całości lub w części położonej na tych obszarach wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi. Podlegają odmowie w przypadku: naruszenia ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i planu zarządzania ryzykiem powodziowym; stanowienia zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków; naruszenia funkcjonowania infrastruktury krytycznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym; oraz utrudniania zarządzania ryzykiem powodziowym. Odstępstwa od odmowy mogą zostać wydane na podstawie pozwolenia wodnoprawnego ze strony odpowiedniej jednostki Wód Polskich. Pozwolenia tego nie wymaga m.in. lokalizowanie na okres do 180 dni tymczasowych obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Mapa 1. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią o tożsamym zasięgu przy wysokim (Q10%) jak i średnim (Q1%) prawdopodobieństwie wystąpieniu powodzi na obszarze gminy Rabka-Zdrój

Źródło: Hydroportal ISOK

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP; Dz. U. z 2016 r. poz. 1841) oraz zadaniami zawartymi w projekcie aktualizacji Planu (nieuchwalony projekt – jego konsultacje skończyły się w 6 maja 2022 r.) w granicach gminy Rabka-Zdrój wskazano do realizacji projekty pn.:

- „Budowa lewego bulwaru na Słonce w km 1+340 -1+445”, na liście działań strategicznych w regionie wodnym Górnej Wisły, nr ID: 73027;
- „Budowa prawego bulwaru na Słonce w km 1+146 – 1+473”, na liście działań strategicznych w regionie wodnym Górnej Wisły, nr ID: 73028;
- „Budowa prawego bulwaru na Słonce w km 3+485 – 3+800”, na liście działań strategicznych w regionie wodnym Górnej Wisły, nr ID: 73029;

- „Budowa lewego bulwaru na Rabie w km 110+970 – 111+220”, na liście działań strategicznych w regionie wodnym Górnej Wisły, nr ID: 73054;
- „Budowa prawego bulwaru na Rabie w km 110+050 – 110+175”, na liście działań strategicznych w regionie wodnym Górnej Wisły, nr ID: 73055;
- „Budowa prawego bulwaru na Rabie w km 110+970 – 111+220”, na liście działań strategicznych w regionie wodnym Górnej Wisły, nr ID: 73056.

Jednocześnie w niniejszej strategii w ramach celu operacyjnego 2.2. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego określono m.in. kierunek działania dotyczący zapobiegania katastrofom i klęskom żywiołowym (m.in. osuwiskom, podtopieniom i powodziom) oraz minimalizowania ich skutków, w tym we współpracy z PGW Wody Polskie. W tym kierunkowym zakresie strategia jest zbieżna z planami zarządzania ryzykiem powodziowym na wyższych szczeblach.

Plany gospodarowania wodami

W odniesieniu do Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w poniższej tabeli Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 określa informacje na temat jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) oraz jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) znajdujących się w granicach gminy (nazwa, status jcwp, informacja o stanie jcwp i jcwpd oraz przypisane im cele środowiskowe), a także działań przypisanych poszczególnym jcwp i jcwpd w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) oraz o stanie realizacji tych działań.

Tabela 5. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych położonych w granicach gminy Rabka Zdrój wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.

Kod JCWP (wody powierzchniowe)	Nazwa	Stan ogólny; stan/potencjał ekologiczny; stan chemiczny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie Wodno-Środowiskowym Kraju
RW2000122134299	Skawa do Bystrzanki	Dobry; dobry i powyżej dobrego; dobry	Dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków; Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących; Regularny wywóz nieczystości płynnych; Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Działania uzupełniające: Weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni.
RW2000122138129	Poniczanka	Dobry; dobry i powyżej dobrego; dobry	Dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Rabka-Zdrój; Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących; Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia; Regularny wywóz nieczystości płynnych. Działania uzupełniające: Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

RW2000122138139	Raba od źródeł do Skomielnianki	Dobry; bardzo dobry; dobry	Bardzo dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Rabka-Zdrój; Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Rokociny Podhalańskie; Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia; Regularny wywóz nieczystości płynnych. Działania uzupełniające: Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.
RW2000122138149	Skomielnianka	Dobry; co najmniej dobry; dobry	Dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Regularny wywóz nieczystości płynnych. Działania uzupełniające: Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.
RW2000122138189	Olszówka	Dobry; co najmniej dobry; dobry	Dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Regularny wywóz nieczystości płynnych; Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków; Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących. Działania uzupełniające: Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.
RW20001221411569	Lepietnica	Dobry; co najmniej dobry; dobry	Dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Modernizacja oczyszczalni ścieków Trute; Regularny wywóz nieczystości płynnych; Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.
RW2000142138399	Raba od Skomielnianki do Zb. Dobczyce	Dobry; dobry i powyżej dobrego; dobry	Dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego - Raba od Zbiornika Dobczyce do Mszanki; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Mszana Dolna I; Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Pcim; Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Myślenice; Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Mszana Dolna; modernizacja oczyszczalni ścieków Rabka Zdrój; Regularny wywóz nieczystości płynnych; Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia; Przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej. Działania uzupełniające: Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni.

Kod JCWPd (wody podziemne)	Nazwa	Stan chemiczny; stan ilościowy; stan ogólny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie Wodno-Środowiskowym Kraju
PLGW2000159	159	Dobry; dobry; dobry (2012)	Dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działanie ciągłe).
PLGW2000161	161	Dobry; dobry; dobry (2012)	Dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działanie ciągłe); Wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
PLGW2000165	165	Dobry; dobry; dobry (2012)	Dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	Działania podstawowe: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działanie ciągłe).

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych aPWŚK

Dane z bazy danych Programu Wodno-Środowiskowego Kraju przedstawiają stan ogólny wód powierzchniowych na terenie gminy jako „co najmniej dobry”, co w świetle z reguły spotykanych ocen JCWP w regionie należy uznać za bardzo dobry wynik, mogący stanowić o przewadze konkurencyjnej gminy. Zwraca się uwagę, że stan ten występuje przy jednocześnie licznych planowanych działaniach mających na celu wzmocnienie ochrony wód w gminie Rabka-Zdrój i gminach w górnych biegach cieków, tj. kontrole, modernizacje i budowy nowych zbiorników indywidualnych, modernizacje oczyszczalni, regularne usuwanie nieczystości, oceny jakości wód czy przywracanie drożności cieków. Zakłada się również tzw. działania uzupełniające, czyli weryfikacje bądź opracowanie warunków korzystania ze zlewni w przypadku większości rzek i potoków. W granicach gminy znajdują się jednolite części wód podziemnych nr 159, 161 i 165. Ich stan ogólny, chemiczny i ilościowy został określony jako dobry. Na dedykowane im działania składa się przede wszystkim coroczne raportowanie eksploatacji wód, zaś w przypadku JCWPd nr 161 dodatkowo określono potrzebę wydania rozporządzenia ustanawiającego obszar chroniony dla ich wód.

Dbłość o odpowiednią jakość wód stanowi jeden z priorytetów niniejszej strategii, o czym świadczy m.in. cel operacyjny 2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacja do jego zmian oraz określone w nim zadania dotyczące m.in. rozwoju systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków oraz współpracy z podmiotami zewnętrznymi w zakresie monitoringu i poprawy jakości wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 zakłada i promuje również działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Bezpośrednio wskazuje na to wspomniany cel operacyjny 2.1. oraz zaplanowane w jego ramach kierunki działań dotyczące m.in. wdrażania i promowania idei Rabki-Zdroju jako „gminy gąbki” poprzez rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury. W tym zakresie strategia jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy, przyjętym na mocy rozporządzenia Ministra

Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021r. poz. 1615).

Susza, obok powodzi jest jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę całego kraju. W najbliższych latach spodziewany jest wzrost intensywności i częstotliwości występowania susz. Głównym celem planu jest przeciwdziałanie ich skutkom, co należy odnosić do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz do racjonalnego korzystania z zasobów wodnych. Cele szczegółowe Planu dotyczą zidentyfikowanych obszarów ryzyka związanego z suszą: społeczeństwa, gospodarki i środowiska i obejmują:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Strategia postępowania w obszarze przeciwdziałania skutkom suszy zakłada przede wszystkim działania proaktywne, czyli zapobiegające oraz zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków suszy, realizowane niezależnie od faktycznego wystąpienia zjawiska suszy.

Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Rabka-Zdrój mowa m.in. o następujących działaniach:

- Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie 1),
- Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (działanie 3),
- Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie 4),
- Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie 6),
- Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie 8),
- Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie 10),
- Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie 24),
- Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania (działanie 25).

Analizując zagrożenie suszą na terenie gminy Rabka-Zdrój w zależności od jej typu tj. rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna, należy stwierdzić, że w przypadku tej pierwszej są to obszary słabo zagrożone, w drugim przypadku zagrożenie jest umiarkowane i częściowo silne, a w trzecim umiarkowane. Stopień zagrożenia suszą według klas łącznego zagrożenia suszą dla obszaru gminy Rabka-Zdrój określono jako umiarkowany.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY RABKA-ZDRÓJ

Wprowadzenie do modelu

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Rabka-Zdrój stanowi jeden z elementów strategii rozwoju i prezentuje przewidywany wpływ, jaki realizacja jej zapisów wywrze na strukturę przestrzenną jednostki. Podstawowe funkcje terenów określono w oparciu o czynniki geograficzno-przyrodnicze (np. ukształtowanie terenu, walory środowiska naturalnego), historyczne (np. wytworzony układ osadniczy i sieć komunikacyjna) oraz powiązania funkcjonalne. Uwzględniono także zdiagnozowane na wcześniejszych etapach tworzenia strategii problemy, potrzeby oraz potencjały rozwojowe gminy Rabka-Zdrój, które będą najsilniej oddziaływać na strukturę przestrzenną jednostki w najbliższej dekadzie.

Ogólne uwarunkowania modelu

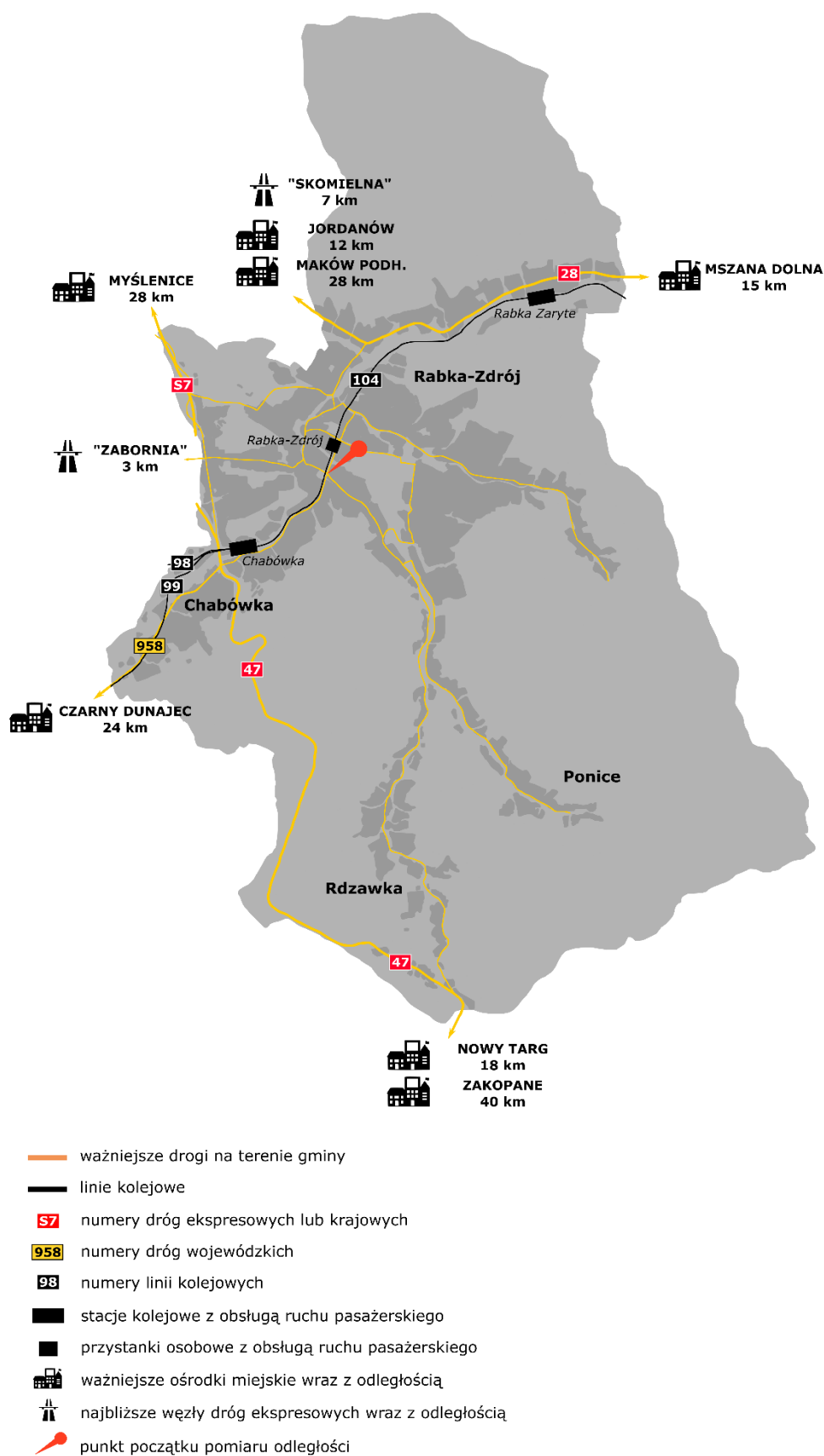
Gmina Rabka-Zdrój leży w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowotarskim, stanowiąc jedną z czternastu gmin, które go tworzą. Lokalnym centrum administracyjnym, usługowym oraz gospodarczym jest miasto Rabka-Zdrój, podobne funkcje posiadają miasta położone w odległości nie przekraczającej 20 kilometrów – Jordanów, Mszana Dolna oraz Nowy Targ. Ostatnie z nich wyróżnia się swoją wielkością oraz oddziaływaniem na skalę ponadlokalną, w czym znaczący udział mają jego uwarunkowania historyczne oraz siedziba powiatu.

Główne uwarunkowania i powiązania funkcjonalno-przestrzenne gminy Rabka-Zdrój dotyczą:

- warunków terenowych – jednostka leży na styku jednego z pasm Pogórzy Karpackich oraz dwóch pasm beskidzkich (w tym Gorców). Samo miasto Rabka-Zdrój wraz z Chabówką położone są w kotlinie u ujścia Poniczanki do Raby. To właśnie doliny rzek oraz potoków stanowią główne tereny koncentracji zabudowy mieszkalnej, a także wykorzystywane są przez większość ciągów komunikacyjnych, zarówno znaczenia lokalnego, jak i ponadlokalnego. Ukształtowanie terenu ma kluczowe znaczenie w kontekście rozbudowy sieci komunikacyjnej czy infrastruktury sieciowej (podrażanie kosztów inwestycji, ryzyko osuwisk), z kolei najgęściej zabudowane doliny rzeczne są znacznie mocniej narażone na występowanie powodzi i podtopień, w tym wskutek krótkotrwałych ulewnych opadów;
- dostępu do szlaków komunikacyjnych znaczenia ponadregionalnego – tuż za zachodnią granicą gminy zlokalizowane są węzły na powstającej drodze ekspresowej S7 „Skomielna” i „Zabornia”, na których od trasy łączącej północną i centralną Polskę z jej południową granicą odgałęziają się odcinki dróg krajowych o przebiegu równoleżnikowym oraz trasa do Zakopanego. Trasy te posiadają znaczenie zarówno w ruchu tranzytowym (Słowacja i dalej na południe Europy) oraz turystycznym – fragmenty dróg S7, DK7 oraz DK47 noszą miano „Zakopianki”, stanowiącej główną arterię komunikacyjną łączącą jedną z najpopularniejszych destynacji turystycznych Polski z resztą kraju. Położona na terenie gminy Chabówka jest także węzłem kolejowym, choć z racji braku lub szczytkowego ruchu na linii kolejowej nr 104 do Nowego Sącza o niewielkim znaczeniu. Pостоje wszystkich pociągów kursujących pomiędzy Krakowem a Zakopanem na stacji w Chabówce wymuszone są względami technicznymi (zmiana kierunku jazdy). Niedogodność tę ma zniwelować planowana budowa łącznicy pomiędzy liniami kolejowymi nr 98 i 99, co w praktyce będzie oznaczać ominięcie Chabówki, a może przełożyć się również na pogorszenie dostępności komunikacyjnej gminy, zwłaszcza w zakresie ruchu dalekobieżnego.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Rysunek 1. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań transportowych gminy Rabka-Zdrój

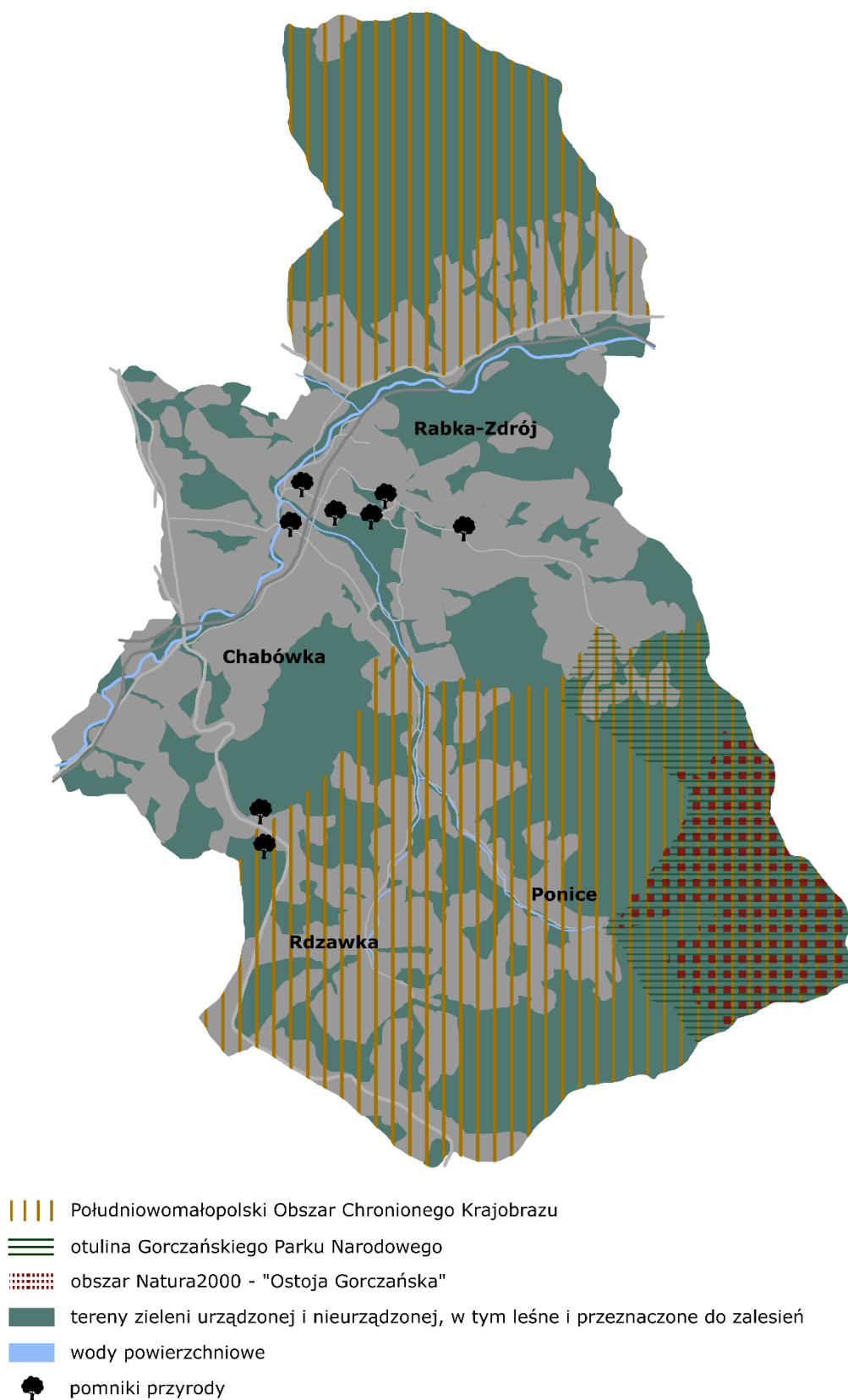
Źródło: Opracowanie własne

- atrakcyjności uzdrowiskowej, wypoczynkowej i turystycznej – gmina Rabka-Zdrój położona jest w rejonie o znaczącej atrakcyjności turystycznej, przede wszystkim za sprawą Gorców oraz Beskidu Wyspowego. Miejscowości Rabka-Zdrój oraz Chabówka, głównie dzięki ich dostępności komunikacyjnej, często wykorzystywane są w roli punktów wypadowych do wycieczek górskich. Znaczną część ruchu turystycznego skupia samo miasto, w czym udział ma przede wszystkim najlepiej rozwinięta spośród wszystkich czterech miejscowości gminy baza noclegowa, gastronomiczna, usługowa oraz dostęp do dodatkowych atrakcji, m.in. kulturalnych. Znaczącym punktem na turystycznej mapie gminy jest także Chabówka za sprawą tamtejszego Skansenu Taboru Kolejowego i oferty przejazdów zabytkowym taborem, dostępnej przede wszystkim w okresie wakacyjnym. Jeszcze innym potencjałem, wpływającym na atrakcyjność wypoczynkową miasta Rabka-Zdrój jest dostępność solankowych wód leczniczych i rozwinięte w oparciu o nie lecznictwo sanatoryjne, głównie dzieci.

Regionalizacja fizycznogeograficzna wypracowana przez J. Kondrackiego, z późniejszymi uzupełnieniami, sytuuje gminę Rabka-Zdrój na styku trzech mezoregionów – Pogórza Orawsko-Jordanowskiego, Beskidu Wyspowego oraz Gorców. Krajobraz jest bardzo urozmaicony, z licznymi, stromymi i głównie zalesionymi wzniesieniami. Zabudowa koncentruje się w dolinach rzek i potoków – przede wszystkim Raby (Chabówka, Rabka-Zdrój), Poniczanki (Ponice, Rabka-Zdrój), Rdzawki (Rdzawka) oraz Skomielnianki (Rabka-Zdrój).

Położenie i ukształtowanie terenu przekłada się na znaczącą atrakcyjność walorów środowiska naturalnego gminy Rabka-Zdrój. Północną i południową część jednostki obejmuje Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu, natomiast południowo-wschodni fragment gminy pokrywa otulina Gorczańskiego Parku Narodowego, którego zachodnia granica częściowo pokrywa się z granicą gminy. Również tuż za granicą gminy zlokalizowany jest rezerwat przyrody „Luboń Wielki”, pokrywający wierzchołek wzniesienia o tej samej nazwie. Część szczytów górskich na terenie gminy – głównie tych zaliczanych do Gorców i Beskidu Wyspowego – charakteryzuje się wybitnymi walorami widokowymi. Miasto Rabka-Zdrój jest ważnym węzłem szlaków turystycznych – przechodzi przez nie 7 pieszych szlaków PTTK, w tym Główny Szlak Beskidzki (czerwony). Wśród miejsc obsługi ruchu turystycznego leżących na terenie gminy warto wymienić schroniska PTTK na Starych Wierchach, na Luboniu oraz Bacówkę PTTK na Maciejowej.

Rysunek 2. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań środowiskowych gminy Rabka-Zdrój

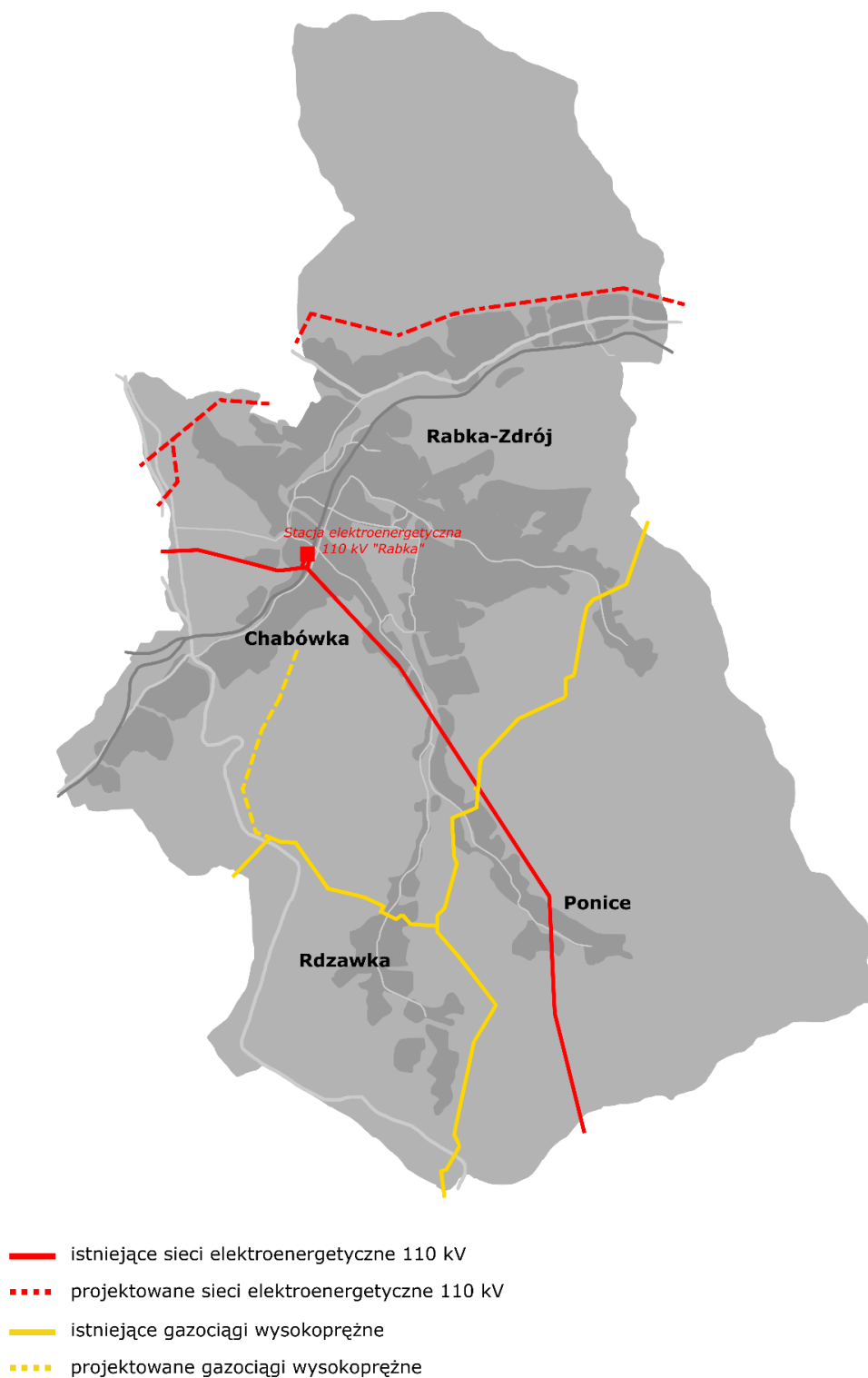

Źródło: Opracowanie własne

- walorów i funkcji uzdrowiskowej – dzięki mikroklimatowi i zasobom wód mineralnych Rabka-Zdrój jest znanym w kraju uzdrowiskiem. Funkcję tę pełni od połowy XIX wieku, zaś na listę jednostek uznanych za uzdrowisko została wpisana na mocy Zarządzenia Ministra Zdrowia Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. Obszary lecznictwa uzdrowiskowego zlokalizowane są na terenie miasta Rabka-Zdrój (brak obszarów o podobnych predyspozycjach na terenach wiejskich – lecznictwo uzdrowiskowe w całości koncentruje się na terenach miejskich), w jego wschodniej części, w dolinie rzeczki Słonki i na jej stokach. Na placówki lecznictwa uzdrowiskowego składają się cztery instytucje, w tym Uzdrowisko Rabka S.A., w strukturach którego działa Zakład Przyrodolecniczy, kilka sanatoriów i szpitali. Dodatkowo, w sąsiedztwie placówek sanatoryjnych działają publiczne i niepubliczne szpitale i ośrodki zdrowia, co wzmacnia predyspozycje miasta w kierunku zapewniania szeroko pojętych usług leczniczych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych, z oddziaływaniem ponadlokalnym. Infrastrukturę składającą się na obszary lecznictwa uzdrowiskowego uzupełnia m.in. Park Zdrojowy.

Teren gminy Rabka-Zdrój południkowo przecina linia wysokiego napięcia 110 kV Skawina – Rabka – Szaflary. Na terenie miasta zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna „Rabka”, stanowiąca źródło zasilania dla miejscowości w gminie oraz w jednostkach sąsiednich.

Rysunek 3. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań energetycznych i gazowych gminy Rabka-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Funkcje terenów w gminie

Przedstawione na rysunku podstawowe sposoby zagospodarowania terenów w gminie Rabka-Zdrój podzielono, w zależności od ich jedynej bądź wiodącej funkcji, na kilka podstawowych kategorii. Należą do nich tereny o przeznaczeniu:

- a) osadniczym – zabudowy mieszkalnej, głównie jednorodzinnej, na terenie miasta także wielorodzinnej, na terenach wiejskich także zagrodowej oraz mieszkalno-pensjonatowej, z dopuszczeniem funkcji dodatkowych, głównie usługowych;
- b) usługowym – związanym przede wszystkim z usługami typowymi dla miasta stanowiącego ośrodek o oddziaływaniu lokalnym (publicznymi lub komercyjnymi) oraz z lecznictwem uzdrowskim;
- c) gospodarczym – miejsca działania niewielkich zakładów produkcyjnych, składów, magazynów itp., o profilu dostosowanym do lokalnej specyfiki gospodarczej;
- d) rolniczym – obejmujące wykorzystanie do uprawy ziemi i/lub prowadzenia gospodarki hodowlanej (wypasowej), w tym z uwagi na niekorzystne warunki ukształtowania terenu, uniemożliwiające inne formy wykorzystania tych obszarów;
- e) zieleni urządzonej i nieurządzonej, w tym ochrony i eksploatacji lasów oraz kształtowania zieleni uzdrowskiej.

Uwzględniono także podstawową sieć komunikacyjną gminy, tworzoną przez fragment drogi ekspresowej S7, drogi krajowe, wojewódzkie oraz niższych kategorii, linie kolejowe z węzłem - stacją Chabówka oraz podstawowe elementy sieci rzecznej, tworzonej przez Rabę, Poniczankę i ich dopływy.

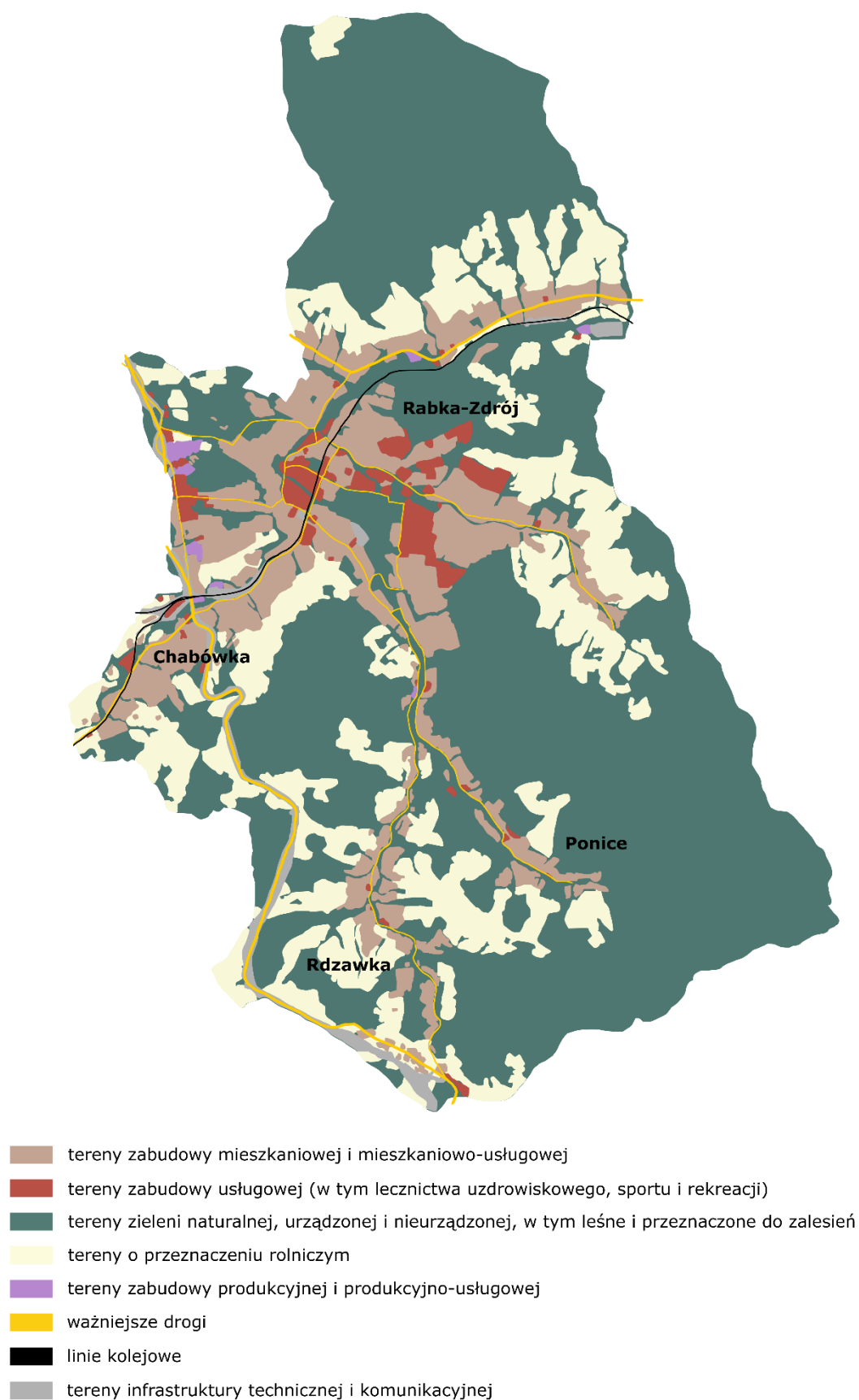
Obecna struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Rabka-Zdrój jest dość czytelna. W dużej mierze warunkuje ją ukształtowanie terenu – główne szlaki komunikacyjne oraz skupiska zabudowy mieszkalnej i usługowej zlokalizowane są w dolinach rzecznych. Centrum osadnicze, będące zarazem centrum miasta Rabka-Zdrój, stanowi dość rozległa kotlina u zbiegu Raby, Poniczanki, Słonki i Skomielnianki. Strukturę najbardziej charakterystyczną dla obszarów podgórskich i górskich – zabudowa ciągnąca się przez kilka kilometrów w dolinie rzeki i jej dopływów posiadają wsie Rdzawka i Ponice. Elementem charakterystycznym jest dawny podział miejscowości na „role” – szerokie pasy ciągnące się od doliny w górę zboczy, niegdyś uprawiane przez jedną bądź kilka rodzin. Podział ten, nie mający obecnie zastosowania w rzeczywistości, przetrwał w postaci nazw fragmentów wsi, odnoszących się do kilku, czasem kilkunastu zabudowań. Ich źródłosłowem są nazwiska, przydomki bądź zawody dawnych ich posiadaczy (np. Bączkówka, Worwówka, Sępówka na terenie Ponice). W przypadku wsi stanowią one swoiste zastępstwo nazw ulic oraz uporządkowanej numeracji zabudowy. Dodatkowo występują niewielkie przysiółki, głównie na zboczach wzniesień otaczających dolinę z centrum wsi. Przewiduje się działania zmierzające do uporządkowania obecnej struktury, w tym m.in. w celu efektywniejszego zagospodarowania przestrzeni.

Miasto Rabka-Zdrój stanowi centrum administracyjne, gospodarcze i usługowe gminy, z oddziaływaniem wychodzącym poza poziom lokalny. Miasto nie wytworzyło typowego centrum z rynkiem i zabudową kamieniczną, typowymi dla niewielkich ośrodków miejskich południowo-wschodniej Polski. W pewnym stopniu funkcję reprezentacyjnego miejsca pełni plac przed dworcem kolejowym, czego przyczyn można upatrywać w procesach historycznych (obsługa ruchu kuracjuszy dojeżdżających do uzdrowiska pociągami). W mieście dominuje zabudowa jednorodzinna (w tym także

willowa i pensjonatowa) i powstawanie takiej będzie najbardziej pożądane. Enklawę budownictwa wielorodzinnego stanowi osiedle nieopodal dworca, z czteropiętrowymi blokami wzniesionymi w technologii wielkopłytywowej. Wschodnia część miasta, pomiędzy Poniczanką a Słonką, posiada przeznaczenie uzdrowskie, z rozwiniętą infrastrukturą ochrony zdrowia, uzdrowską i sanatoryjną oraz towarzyszącą (np. Park Zdrojowy). Struktura ta jest dość zwarta, położona z dala od głównych ciągów komunikacyjnych gminy. Te poprowadzone są z dala od największych skupisk zabudowy za wyjątkiem części Rabki-Zdroju – Zarytego, którą przecina DK28 w kierunku Mszany Dolnej. Prowadzona aktualnie rozbudowa głównego ciągu komunikacyjnego na osi Kraków – Podhale, tj. trasy S7, nie ingeruje w strukturę przestrzenną gminy. Znacznie większe zmiany w tym zakresie może przynieść natomiast rozbudowa odnogi linii kolejowej, prowadząca z Piekietka przez Rabkę-Zdrój do Zakopanego, chociażby z racji korekty jej przebiegu na niektórych odcinkach (głównie ciasne łuki), wyposażenia w drugi tor, elektryfikację oraz zastosowanie bezkolizyjnych skrzyżowań z drogami kołowymi. Nie można wykluczyć także pojawienia się elementu powszechnie stosowanego przy modernizowanych trasach kolejowych, a przy tym silnie ingerującego w krajobraz – wysokich ekranów dźwiękochłonnych. Jedyne obszary w granicach gminy o silnie zarysowanym przemysłowo-usługowym charakterze położone są na terenie Rabki-Zdroju, tuż przy zachodniej granicy miasta i gminy, w sąsiedztwie trasy S7. Na jego terenie działa zakład produkcji blach dachowych oraz kilka mniejszych przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych. Pomijając kwestie związane z własnością gruntów, tereny w bezpośrednim sąsiedztwie tych przedsiębiorstw są wolne, co stwarza możliwości do rozwijania swojej strefy działalności gospodarczej.

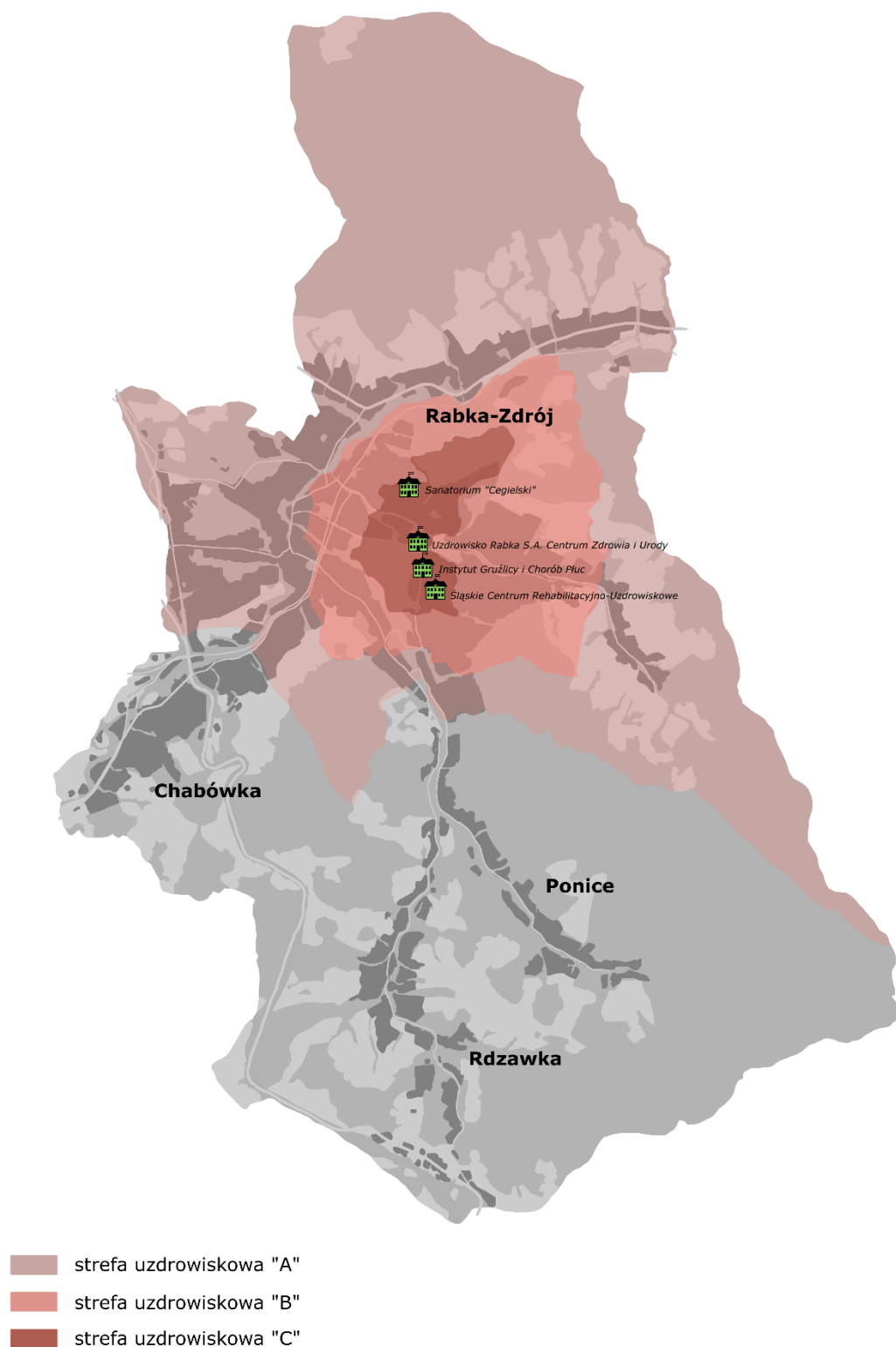
Z racji swojego położenia, cennym zasobem gminy jest zielen, na którą składają się przede wszystkim łąki, pastwiska oraz lasy, porastające wzniesienia Gorców i Beskidu Wyspowego. Przewiduje się dalszą ich ochronę oraz eksploatację (np. gospodarka wypasowa, pozyskiwanie drewna) i wykorzystanie do celów rekreacyjnych i turystycznych, przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju. W podobny sposób wykorzystane będą wody powierzchniowe, na czele z Rabą, Poniczanką i Słonką.

Rysunek 4. Schematyczne przedstawienie podstawowych funkcji terenów gminy Rabka-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 5. Schematyczne rozmieszczenie elementów działalności uzdrowiskowej w gminie Rabka-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Szczególną kategorią obszaru, znajdującego się na terenie gminy Rabka-Zdrój, jest obszar uzdrowiskowy – zgodnie z definicją ustawową wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, którym w przypadku Rabki-Zdrój są wody solankowe. Rabczańskie uzdrowisko zamknięte jest trzema strefami ochronnymi:

- strefa ochrony uzdrowiskowej „A” (168,1 ha), w całości w granicach miasta Rabka-Zdrój;
- strefa ochrony uzdrowiskowej „B” (722,4 ha), otaczająca strefę „A”;
- strefa ochrony uzdrowiskowej „C” (2779,3 ha), pokrywająca się z granicami administracyjnymi miasta;

Zasobami rabczańskiego uzdrowiska są wody lecznicze, głównie solanki jodkowo-chlorkowo-sodowo-bromkowe, czerpane ze źródeł głębinowych – 5 ujęć („Krakus”, „Warzelnia”, „Helena”, „Rabka-19” i „Rabka-18”). Profile lecznicze Uzdrowiska Rabka obejmują choroby dziecięce (m.in. układu oddechowego, kardiologiczne, narządów ruchu, cukrzyca i otyłość) oraz choroby dorosłych (układu oddechowego, układu krążenia, reumatologiczne, ortopedyczno-urazowe oraz otyłość). Ustalenia tej strefy wprowadzają pewne ograniczenia ale też przywileje dla działalności uzdrowiskowej.

Na terenie Rabki-Zdroju działają publiczne i prywatne podmioty, świadczące usługi lecznicze i sanatoryjne przy wykorzystaniu zasobów uzdrowiska, z czego do największych należą:

- Uzdrowisko Rabka S.A.;
- Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc im. Jana i Ireny Rudników;
- Śląskie Centrum Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowe im. dr. A. Szebesty;
- Sanatorium „Cegielski”

Funkcje uzdrowiskowe uzupełniają dodatkowe elementy, m.in. Park Zdrojowy, pijalnie wód mineralnych, łaźnie, baseny rehabilitacyjne, ścieżki ruchowe itp.

Rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

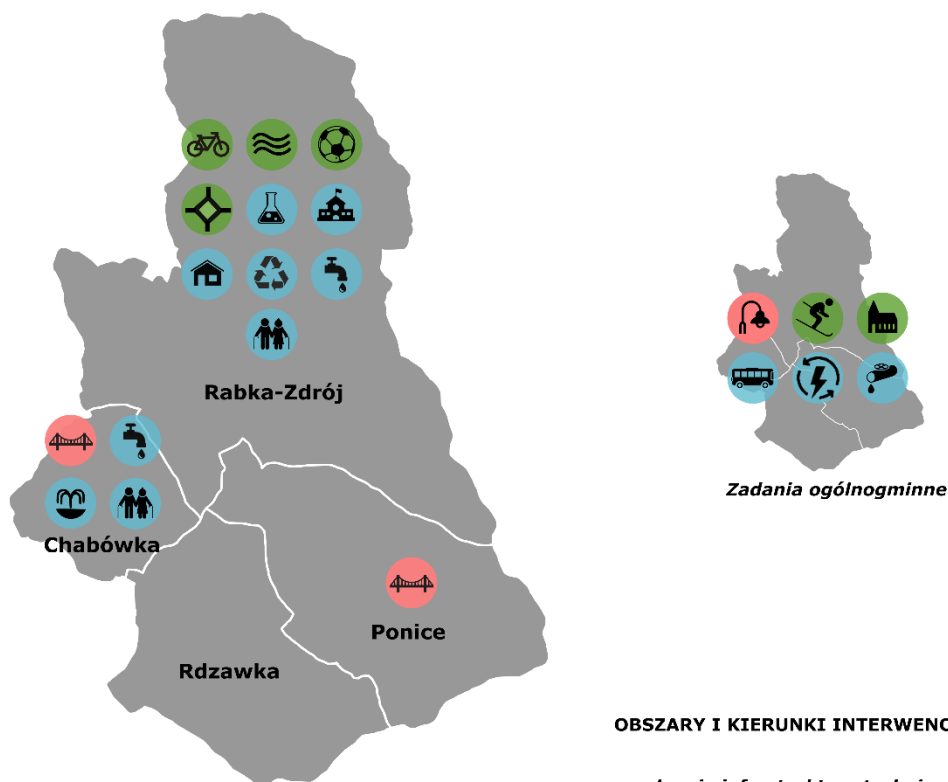
Przewidywane w horyzoncie czasowym obowiązywania niniejszej strategii, tj. do 2030 roku, kluczowe planowane zadania inwestycyjne w gminie Rabka-Zdrój można pogrupować na:

- a) podnoszące dostępność komunikacyjną gminy (drogi, mosty, kładki) i poprawiające bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem pieszych;
- b) wzmacniające potencjał gminy (głównie w odniesieniu do miasta – Rabki-Zdroju) do zwiększenia liczby mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju budownictwa wielorodzinnego;
- c) zapewniające dostęp mieszkańcom, turystom i gościom do nowoczesnej oferty spędzania wolnego czasu, w tym do aktywności sportowych (głównie w oparciu o narciarstwo zjazdowe i biegowe, ale przewidziano również rozbudowę basenu) i rekreacyjnych (infrastruktura rowerowa itp.), z uwzględnieniem obiektów przyszkolnych;
- d) łagodzące negatywne skutki zmieniającej się struktury demograficznej gminy oraz regionu poprzez budowę infrastruktury na potrzeby instytucji sprawujących opiekę nad osobami starszymi i/lub niesamodzielnymi;
- e) działania rewitalizacyjne, w zakresie zagospodarowania przestrzeni oraz poprawiające stan zachowania obiektów zabytkowych i włączające je do obiegu społecznego, w tym poprzez nadawanie im nowych funkcji;
- f) wzmacniające atrakcyjność osadniczą gminy przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne, głównie za sprawą rozbudowy urządzeń wodociągowych

i kanalizacyjnych, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, zakupu niskoemisyjnych środków transportu, wykorzystania geotermii niskotemperaturowej w celach grzewczych, czy modernizacji Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych;

- g) podnoszące jakość i komfort działania urzędu gminy i gminnych jednostek poprzez budowę nowego, wielofunkcyjnego obiektu administracyjno-biurowego.

Rysunek 6. Schematyczne rozmieszczenie kluczowych inwestycji w gminie Rabka-Zdrój do 2030 r.

w zakresie infrastruktury komunikacyjnej:

- Budowa przepraw mostowych dla ruchu pieszego i/lub samochodowego
- Budowa oświetlenia ulic i przestrzeni publicznych

w zakresie turystyki, sportu i rekreacji

- Budowa infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, w tym wyciągów i tras narciarskich
- Rozbudowa sieci dróg dla rowerów
- Rozbudowa bazy sportowej przy szkołach podstawowych
- Rozbudowa basenu - centrum rekreacji wodnej
- Modernizacja i rewitalizacja przestrzeni publicznych
- Remonty obiektów zabytkowych

OBSZARY I KIERUNKI INTERWENCJI

w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Modernizacja PSZOK oraz sortowni surowców wtórnych
- Budowa wielofunkcyjnego obiektu dla instytucji publicznych
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
- Rozbudowa sieci wodociągowej
- Budowa i rozbudowa infrastruktury usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych
- Budowa stacji uzdatniania wody
- Rozwój budownictwa mieszkalnego wielorodzinnego
- Wykorzystanie geotermii do ogrzewania budynków użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Ogólny kierunek polityki przestrzennej, jaka do 2030 r. będzie realizowana przez gminę Rabka-Zdrój, skupiać się będzie na uformowaniu takiej struktury funkcjonalno-przestrzennej, która będzie uwzględniać wymagania ochrony ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Do podstawowych kierunków działań w tym zakresie będą należeć:

- Przeciwdziałanie zjawisku „rozlewania się” zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, m.in. poprzez ograniczenia lokalizacyjne do miejsc objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w sąsiedztwie istniejącej zabudowy oraz z dostępnością do infrastruktury komunikacyjnej oraz sieciowej;
- Aktywna ochrona gleb, wód powierzchniowych i podziemnych oraz klimatu oraz zachowanie spójności przyrodniczej gminy, z utrzymaniem powiązań z ekosystemami w sąsiednich jednostkach, m.in. poprzez utrzymanie istniejących i wykształcenie nowych ciągów zieleni, w miejscach szczególnie do tego predysponowanych (np. otoczenie rzek i potoków, grunty o słabych parametrach budowlanych) i dopasowanej charakterem oraz składem gatunkowym do otoczenia oraz restrykcyjną gospodarkę odpadową i ściekową;
- Uwzględnianie w działaniach planistycznych krajobrazu kulturowego, z działaniami zmierzającymi do jego zachowania i waloryzacji (np. zachowanie i eksponowanie miejsc i punktów widokowych, ochrona zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego).

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Rabka-Zdrój wynikają z przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz są zgodne z założeniami dokumentów planistycznych gminy. Przedstawione w tabeli ustalenia i rekomendacje nie są pełnym, wyczerpującym katalogiem zaleceń, należy traktować je jako syntezę, wskazującą na ogólne kierunki kształtowania struktury przestrzennej gminy Rabka-Zdrój w horyzoncie czasowym tożsamym z okresem obowiązywania strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Tabela 6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie Rabka-Zdrój

Przeznaczenie terenów	Zabudowa mieszkalna (w tym jednorodzinna, wielorodzinna, zagrodowa i pensjonatowa), z dopuszczeniem usług towarzyszących	Zabudowa usługowa, w tym usług związanych ze sportem, rekreacją oraz lecnictwem uzdrowiskowym i sanatoryjnym	Zabudowa przemysłowa i przemysłowo-usługowa	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	Tereny zieleni naturalnej (w tym lasów), urządzonej i nieurządzonej
Charakterystyka terenów	Obszary zwartej zabudowy mieszkalnej, głównie w obniżeniach terenu (kotliny, doliny rzek i potoków) i w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych, także enklawy zabudowy – przysiółki i samotne gospodarstwa, zazwyczaj na zboczach wzniesień.	Obszary wyznaczone do działalności usługowej, zwykle w otoczeniu zabudowy mieszkalnej (w tym centra miejscowości – rejon placów, skrzyżowań głównych dróg itd.), bądź w niewielkim od niej oddaleniu.	Obszary zagospodarowane przemysłowo bądź przeznaczone do takiego zagospodarowania, w szczególności w zachodniej części gminy, w pobliżu przebiegu trasy S7.	Grunty orne, łąki, pastwiska, sady itd., obszary nieużytkowane rolniczo (odłogi) oraz tereny użytkowane rolniczo z istniejącą rozproszoną zabudową zagrodową i gospodarczą. Obszar w większości obejmujący zbocza gór, pomiędzy terenami zabudowanymi w dnach dolin rzek i potoków a piętrzem roślinności leśnej.	Lasy, tereny zadrzewione, zakrzewione i zarastające, w tym obszary w sąsiedztwie cieków wodnych (rzek, strumieni), obszary przeznaczone do zalesienia. Ponadto tereny zieleni na obszarach zabudowanych (m.in. parki, skwery, zieleń cmentarna oraz Park Zdrojowy jako szczególny przypadek wynikający z charakteru gminy).
Podstawowe ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej	Podstawowa funkcja obejmująca zabudowę mieszkalną, z typem (jednorodzinna, wielorodzinna, zagrodowa) oraz pozostałymi parametrami określonymi dodatkowymi przepisami, z dopuszczeniem lokalizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;	- Zabudowa usług komercyjnych, publicznych i społecznych, z dopuszczeniem lokalizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; - Porządkowanie zabudowy, poprawa ładu przestrzennego w miejscach tego wymagających; - Możliwość lokalizacji infrastruktury – urządzeń i obiektów	- Lokalizacja obiektów związanych z działalnością produkcyjną, magazynową, składową oraz transportowo-logistyczną; - Dopuszczenie lokalizacji zabudowy usługowej, w tym służącej produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz stacji paliw; - Zakaz lokalizacji obiektów oraz prowadzenia	- Podstawowe przeznaczenie związane z prowadzeniem upraw polowych oraz gospodarką wypasową; - Dopuszczalne wznoszenie zabudowań, związanych z prowadzeniem gospodarki rolnej; - Zakaz lokalizacji nowej zabudowy o innym charakterze, z dopuszczeniem rozbudowy	- Podstawowe przeznaczenie terenów zgodne z przynależnym zagospodarowaniem; - Ochrona i utrzymanie zieleni uzdrowiskowej; - Dopuszczenie wykorzystania turystycznego, rekreacyjnego i sportowego lasów, z instalacją odpowiedniej infrastruktury, pod warunkiem niekolidowania jej

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	• Utrzymanie i porządkowanie struktury osadniczej; • Dopuszczenie działalności usługowej – zabudowa wolnostojąca i/lub jako część obiektów mieszkalnych (lokale użytkowe); • Zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko; • Konieczność uwzględnienia zakazów, wynikających z konieczności ochrony stref uzdrowiskowych; • Konieczność zapewnienia optymalnych warunków mieszkaniowych poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej, transportowej i sieciowej.	sportowo-rekreacyjnych; • Konieczność zapewnienia optymalnych warunków poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowo-parkingowej i sieciowej; • Dla strefy uzdrowiskowej, z uwagi na jej unikatowość przestrzenną, historyczno-kulturową i przyrodniczą, wdrożenie dodatkowych mechanizmów ochrony i kształtowania przestrzeni publicznej.	działalności szczególnie uciążliwej dla środowiska, o profilu niedostosowanym do lokalnej specyfiki gospodarczej oraz o skali znacznie przewyższającej lokalne potrzeby; • Przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą i usługową, włącznie z ich uzbrojeniem i skomunikowaniem.	i przebudowy obiektów już istniejących; • Działania zmierzające do poprawy wartości użytkowej gruntów (m.in. melioracja, zabiegi agrotechniczne) i zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo; • Możliwość wykorzystania części gruntów rolniczych na działalność związaną ze sportem i rekreacją (np. narciarstwo), z dopuszczeniem lokalizacji odpowiedniej infrastruktury.	z cennymi siedliskami przyrodniczymi, bez zakłócania korytarzy ekologicznych.
--	--	---	---	---	--

Źródło: Opracowanie własne

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

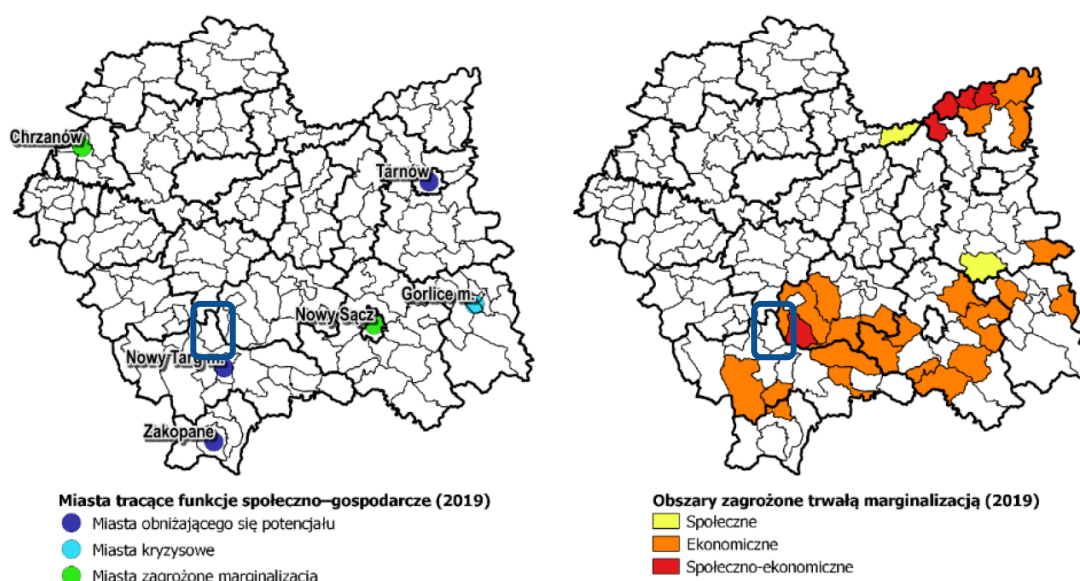
Terytorialne ukierunkowanie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” zakłada dążenie do wykorzystania i wzmocnienia przewag konkurencyjnych regionu (mowa m.in. o potencjale kulturowym, turystycznym i przyrodniczym) oraz zachowania spójności wewnątrzregionalnej. Wdrażany zatem będzie – wskazany w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – rozwój terytorialnie wrażliwy i odpowiedzialny.

Przejawem polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie są obszary strategicznej interwencji. Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Samorząd województwa małopolskiego wskazał w swojej strategii, poza OSI określonymi na szczeblu krajowym (miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją), dodatkowy katalog OSI regionalnych. Ostatecznie w województwie małopolskim wyodrębniono **6 typów obszarów (w rozumieniu zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030)**: 3 typy obszarów problemowych (kategoria ta obejmuje zarówno OSI krajowe, jak i OSI regionalne), 2 typy obszarów o wyjątkowym potencjale oraz 1 typ obszarów wzrostu. Wśród nich należy wymienić:

- **Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze**

6 miast wskazanych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: **Tarnów, Nowy Sącz, Gorlice, Nowy Targ, Zakopane, Chrzanów**. Obszary te wspierane będą z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów. Samorząd wojewódzki zdecydował m.in. o specjalnych preferencjach i premiujących kryteriach wyboru projektów, które szczegółowo określa Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości.

Rysunek 7. Krajowe obszary strategicznej interwencji

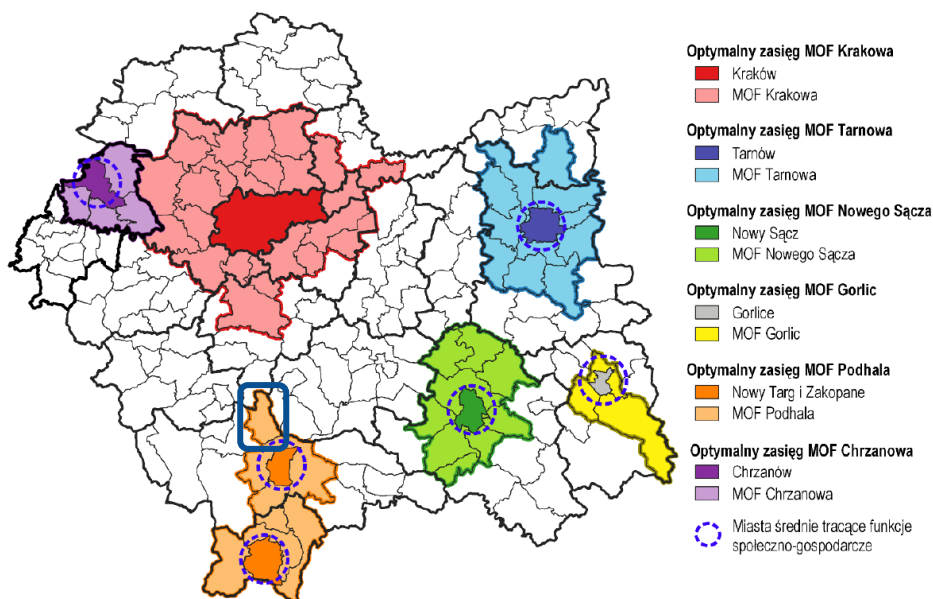

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 65

- **Miejskie obszary funkcjonalne (MOF)**

Za obszary wzrostu, o wyjątkowych możliwościach rozwojowych, uznano miasta i obszary funkcjonalne wokół nich. Przeprowadzono analizę dotyczącą delimitacji optymalnych zasięgów MOF w Małopolsce, w kontekście realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych na lata 2021-2027, dla stolicy regionu oraz 6 miast średnich tracących funkcję społeczno-gospodarcze. W konsekwencji w strategii wskazano 6 miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce: **MOF Krakowa, MOF Tarnowa, MOF Nowego Sącza, MOF Gorlic, MOF Chrzanowa, MOF Podhala, który obejmuje gminę Rabka-Zdrój.** Województwo małopolskie będzie wspierać gminy współpracujące w ramach MOF – z założeniem, że kluczowe znaczenie będzie miała (zawiązana formalnie) współpraca i inicjatywa oddolna. Jedną z form wsparcia jest możliwość realizacji instrumentu ZIT na obszarze wybranych MOF.

Rysunek 8. Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce – proponowane optymalne zasięgi MOF

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 66

- **Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia**

Kolejne OSI są konsekwencją wyzwań związanych z procesem transformacji gospodarki w kierunku uzyskania neutralności klimatycznej. Transformacja będzie wymagać dedykowanych interwencji i wsparcia na rzecz tych obszarów, które będą najsilniej dotknięte jej skutkami. W Małopolsce takim obszarem są tereny w najbardziej zurbanizowanej zachodniej części województwa – **4 powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki (nie obejmują one gminy Rabka-Zdrój)**, gdzie gospodarka oparta jest w znacznej mierze na dużych zakładach, w tym związanych z działalnością górniczą. Kopalnie węgla kamiennego funkcjonują w Brzeszczach i w Libiążu. Cały podregion oświęcimski, jest silnie związane także ze Śląskiem i jego gospodarką. W pobliskich zakładach górniczych zatrudnionych jest kilka tysięcy Małopolan. Obszar Małopolski Zachodniej rekomendowany jest do wsparcia w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Just Transition Fund). Ostateczna decyzja, dotycząca uwzględnienia Małopolski Zachodniej oraz potencjalnej wysokości kwoty alokacji w programie zostanie podjęta w ramach uzgodnień pomiędzy Komisją Europejską a polskim rządem.

Rysunek 9. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia

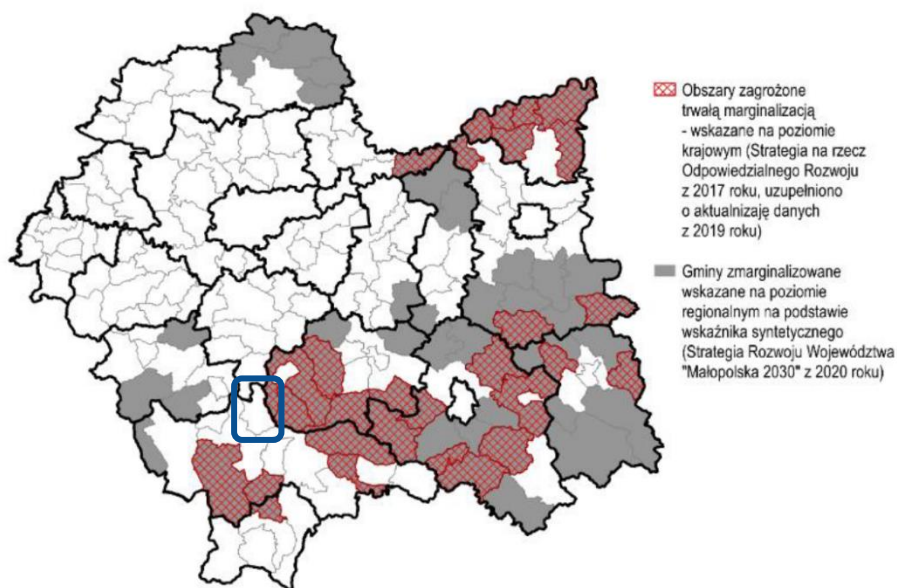

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 68

- **Gminy zmarginalizowane**

Gminy dotknięte problemami i barierami rozwojowymi zostały wyznaczone na podstawie wskaźnika syntetycznego, złożonego z wybranych mierników przedstawiających zagadnienia społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Ostatecznie, jako obszary zmarginalizowane w Małopolsce wskazano **gminy, zlokalizowane głównie w południowej i wschodniej części regionu oraz częściowo na północy województwa (nie dotyczy to gminy Rabka-Zdrój)**. Do tych jednostek zostanie skierowane szczególne wsparcie w celu wyrównania ich szans rozwojowych.

Rysunek 10. Regionalne i krajowe obszary zmarginalizowane w Małopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 70

- **Miejscowości uzdrowiskowe**

Z uwagi na specyfikę województwa, za regionalne OSI uznano **miejscowości uzdrowiskowe**. Są to obszary o szczególnych walorach: przyrodniczych, krajobrazowych, klimatycznych, rekreacyjnych, turystycznych, zdrowotnych, o uznanej marce, tradycjach i bogatej historii, manifestującej się często w zabytkowej architekturze. Miejscowości te zlokalizowane są głównie na obszarach górskich, które są obszarami o utrudnionym dostępie komunikacyjnym i ograniczonych możliwościach rozwoju przemysłu. Z uwagi na istotne znaczenie rozwoju branży uzdrowiskowej oraz dużą koncentrację jednostek tego typu w Małopolsce, samorząd regionalny w kolejnych latach utrzyma wsparcie dla obecnych, jak i przyszłych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej. **Do tej grupy zalicza się gmina Rabka-Zdrój.**

Rysunek 11. Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce

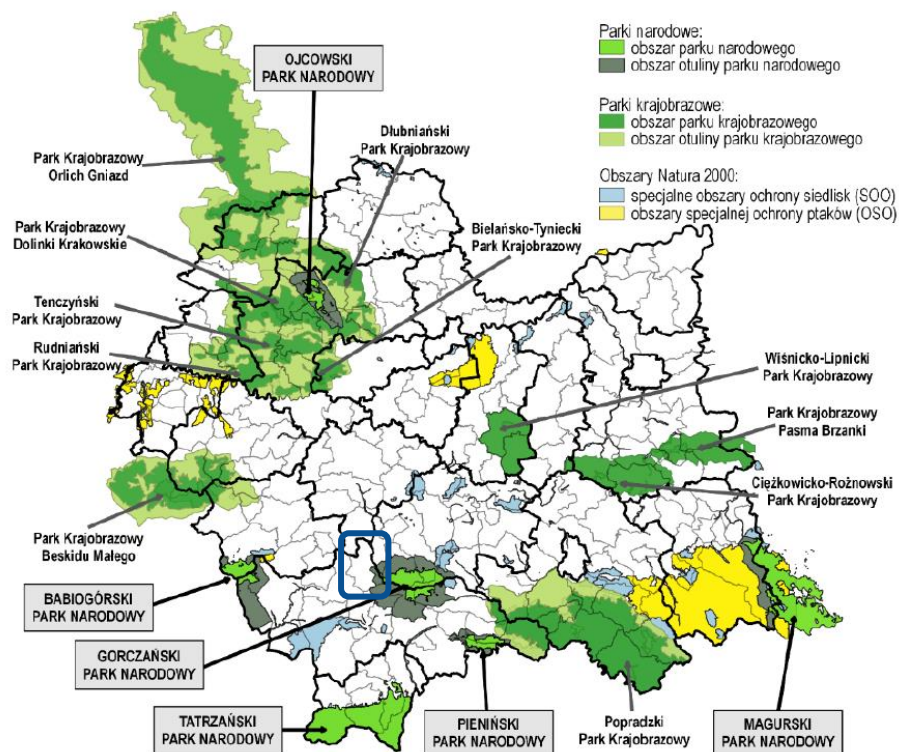

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 71

- **Obszary prawnie chronione**

Specjalnym wsparciem objęte zostaną objęte ponadto obszary **prawnie chronione, np. parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000**. Są to obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, co powoduje konieczność objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem z poziomu regionu. Jednocześnie ich obecność na danym obszarze wprowadza pewne ograniczenia związane z użytkowaniem terenów i realizacją inwestycji. Stąd wsparcie dla terenów chronionych będzie związane nie tylko z kwestiami ochrony środowiska, ale interwencja z poziomu województwa będzie również formą rekompensaty dla gmin, które dotykają bariery wywoływane przez obostrzenia środowiskowe. Ponadto samorząd regionalny będzie wyróżniać **gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych**. Będą one mogły uzyskać **preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z RPO WM 2021-2027**. W przypadku gminy Rabka-Zdrój mowa w szczególności o Południowomałopolskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, otulinie Gorczańskiego Parku Narodowego, a także o obszarach Natura 2000.

Rysunek 12. Obszary cenne przyrodniczo w Małopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 72

SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU GMINY RABKA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030 Z CELAMI I KIERUNKAMI ROZWOJU ZAWARTYMI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ W INNYCH DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla unijnego, krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowym Planem Odbudowy,
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Rozporządzenie ogólne wskazuje pięć podstawowych celów polityki europejskiej. Zestawione z celami Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 ujawniają, że zaplanowana polityka rozwoju gminy wpisuje się w te założenia. Dotyczy to przede wszystkim wspólnych priorytetów w zakresie doskonalenia dostępności i jakości usług publicznych oraz aktywizacji i włączenia społecznego, ale również wszelkich inicjatyw wynikających z założeń zrównoważonego rozwoju. Ich zgodność z celami strategicznymi Unii Europejskiej wpłynie na możliwości pozyskiwania źródeł finansowania dla przewidzianych w strategii kierunków i pakietów działań.

Podobna spójność występuje w kontekście dokumentów programowych na poziomie krajowym i regionalnym. Założenia rozwojowe opisane w Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 pozostają w zbieżności z tymi przyjętymi dla całego kraju w ramach dokumentów programowych ogólnych czy sektorowych, a także określonymi regionalnie w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. To o tyle istotne, że szereg aspektów rozwojowych pozostaje poza możliwościami oddziaływania z poziomu samorządu lokalnego lub też efekty działań samorządu są uzależnione od aspektów pozostających w kompetencji innych podmiotów, np. władz centralnych czy regionalnych. Gwarantuje to zatem wsparcie, w tym również finansowe, i uprawdopodobnia wystąpienie efektu synergii.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu

	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030		1. Wykorzystanie strategicznych potencjałów sanatoryjno-uzdrowiskowych i turystyczno-rekreacyjnych gminy do rozwoju gospodarczego.			2. Rozwój infrastruktury sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej, wzrostowi gospodarczemu oraz ochronie środowiska.			3. Zapewnienie komfortu, bezpieczeństwa i wysokiej jakości życia oraz możliwości rozwoju mieszkańców.			
	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030		1.1. Rozwój infrastruktury i oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej.	1.2 Rozwój infrastruktury i oferty turystyczno-rekreacyjnej.	1.3. Kreowanie klimatu dla inwestycji oraz wsparcie i promocja przedsiębiorczości lokalnej.	2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacja do jego zmian.	2.2. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego.	2.3. Efektywny system komunikacyjny, zrównoważona mobilność i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu.	3.1. Zapewnienie efektywnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej.	3.2. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz atrakcyjności gminy w oparciu o kulturę, sport i rekreację.	3.3. Wdrożenie kompleksowej i perspektywicznej polityki społecznej.	3.4. Doskonalenie administracji i zarządzania oraz rozwój procesów współpracy.
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych											
Rozporządzenie ogólne – cele polityki europejskiej	Bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza.											
	Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa.											
	Lepiej połączona Europa – mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne.											
	Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.											
	Europa bliżej obywateli – zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych.											
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.											
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.											
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.											

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym										
	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.	Nie dotyczy									
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.	Nie dotyczy									
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.	Nie dotyczy									
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.										
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.										
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych										
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.										
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.										
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.										
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie										
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.										
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.										
3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.											
3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	Nie dotyczy										
Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	Cel szczegółowy 1. Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie										
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Małopolskie rodziny.										
	Główny kierunek polityki rozwoju 2:Opieka zdrowotna.										
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Bezpieczeństwo.										
	Główny kierunek polityki rozwoju 4:Sport i rekreacja.										
	Główny kierunek polityki rozwoju 5: Kultura i dziedzictwo.										

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Główny kierunek polityki rozwoju 6: Edukacja.										
Główny kierunek polityki rozwoju 7: Rynek pracy.										
Cel szczegółowy 2. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka										
Główny kierunek polityki rozwoju 1: Innowacyjność.										
Główny kierunek polityki rozwoju 2: Konkurencyjność i przedsiębiorczość.										
Główny kierunek polityki rozwoju 3: Turystyka.										
Główny kierunek polityki rozwoju 4: Transport.										
Główny kierunek polityki rozwoju 5: Cyfrowa Małopolska.										
Główny kierunek polityki rozwoju 6: Gospodarka o obiegu zamkniętym.										
Cel szczegółowy 3. Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej										
Główny kierunek polityki rozwoju 1 Ograniczanie zmian klimatycznych.										
Główny kierunek polityki rozwoju 2: Gospodarowanie wodą.										
Główny kierunek polityki rozwoju 3: Bioróżnorodność i krajobraz.										
Główny kierunek polityki rozwoju 4: Edukacja ekologiczna.										
Cel szczegółowy 4. System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030										
Główny kierunek polityki rozwoju 1: System zarządzania strategicznego rozwojem.										
Główny kierunek polityki rozwoju 2: Współpraca i partnerstwo.										
Główny kierunek polityki rozwoju 3: Promocja Małopolski.										
Cel szczegółowy 5. Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach										
Główny kierunek polityki rozwoju 1: Ład przestrzenny.										

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Wsparcie miast.										
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Rozwój obszarów wiejskich.										
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Spójność wewnątrzregionalna i dostępność.										

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY RABKA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

SYSTEM WDRAŻANIA

Organizacja i podmioty zaangażowane w realizację strategii

Odpowiedzialność za realizację założeń Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 ponoszą przede wszystkim lokalne władze samorządowe. Burmistrz Rabki-Zdroju, jako organ wykonawczy samorządu gminnego, pełni kluczową rolę w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów i kierunków działań określonych w strategii. Z kolei Rada Miejska w Rabce-Zdroju, jako organ uchwałodawczy, odpowiada za uchwalenie strategii oraz jej ewentualną aktualizację, zgodnie z nowymi uwarunkowaniami oraz potrzebami rozwojowymi gminy i jej mieszkańców.

Na poziomie organizacyjno-promocyjno-informacyjnym kluczową rolę będzie odgrywał Wydział Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju – jako centrum koordynacyjne, do którego zadań należeć będzie w szczególności:

- realizacja przypisanych mu zadań i projektów,
- koordynacja współpracy w zakresie realizacji zapisów strategii,
- monitoring i ewaluacja oraz wsparcie procesu aktualizacji strategii,
- poszukiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji strategii (we współpracy z Biurem Promocji, Kultury, Sportu i Ochrony Zdrowia, a także z Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju oraz Miejską Biblioteką Publiczną w Rabce-Zdroju).

Dla skutecznego wdrożenia założeń określonych w strategii niezbędna będzie współpraca wszystkich komórek urzędu, gminnych jednostek organizacyjnych i gminnych spółek komunalnych, które odpowiadają za realizację zadań oraz biorą udział w procedurze monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii. Szczegółowa odpowiedzialność za realizację poszczególnych działań określonych w planie operacyjnym strategii może zostać dookreślona przez Burmistrza Rabki-Zdroju (np. w formie rozporządzenia).

Strategia uwzględnia ponadto zadania wykraczające poza bezpośrednie kompetencje gminy, angażując i inicjując działania realizowane w różnych partnerstwach lokalnych i ponadlokalnych, stąd potrzeba uwzględniania procesów współpracy m.in. z administracją rządową, innymi jednostkami samorządu terytorialnego i ich związkami, przedstawicielami biznesu, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami czy partnerami zagranicznymi. Wszyscy partnerzy realizujący zadania określone w dokumencie są proszeni o zaangażowanie i komunikację z centrum koordynacyjnym.

Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

W ramach realizacji Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 wykorzystane zostaną różne mechanizmy i instrumenty realizacyjne, wśród których można wymienić:

- uchwały budżetowe Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju i wieloletnią prognozę finansową gminy, określające krótko i długookresowe priorytety finansowe jednostki,

- inne merytoryczne uchwały Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju i zarządzenia Burmistrza Rabki-Zdroju w obszarach oddziaływania strategii,
- gminne plany i programy branżowe (określone w szczególności w podrozdziale dotyczącym wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych),
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uszczegóławiające założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne, mieszczące się w katalogu działań przewidzianych strategią, realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich,
- różne umowy, kontrakty i porozumienia pomiędzy gminą a innymi samorządami, administracją rządową, partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- zespoły zadaniowe i projektowe, ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym, powoływane w celu usprawnienia procesu wdrażania strategii,
- działania edukacyjne, informacyjne, promocyjne i konsultacyjne, stanowiące o poparciu społecznym i jakości podejmowanych interwencji.

Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych, jak np. sąsiednie gminy, powiat nowotarski, województwo małopolskie, organizacje pozarządowe, przedstawiciele biznesu, instytucje rynku pracy, czy zagraniczni partnerzy gminy) dla realizacji zapisanych w niej zadań. W tym celu proponuje się realizację m.in. następujących działań:

- opracowanie krótkiego materiału przybliżającego treść strategii, umieszczenie go do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej,
- przekazanie pełnej i/lub skróconej wersji strategii interesariuszom lokalnym i ponadlokalnym,
- udzielanie przez lokalne władze samorządowe wypowiedzi dla mediów, np. wywiadów dla prasy, na temat zakończenia prac nad strategią oraz rozpoczęcia procesu jej wdrażania.

WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dokumenty wykonawcze względem strategii należy rozumieć jako obowiązkowe oraz pożądane plany i programy gminne, które pozwolą skutecznie wdrożyć jej założenia w życie. Opisują one w większym przybliżeniu niż strategia lub w sposób bardziej specjalistyczny podejście do danego zagadnienia, obszaru czy grupy społecznej, uszczegóławiające priorytety oraz strategię postępowania w ramach konkretnych obszarów. Zgodnie z tym, w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 dokonano przeglądu dokumentów w kluczowych obszarach działania urzędu i jednostek gminnych, w kontekście ich aktualności, przydatności i spójności ze strategią. Poniższa tabela stanowi podsumowanie tych analiz, formułując jednocześnie kierunkowe rekomendacje w zakresie sporządzenia lub zmiany tychże dokumentów.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Tabela 8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument i/lub dedykowana uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Uchwała Nr XXXV/255/01 Rady Miasta Rabka-Zdrój z dnia 28.03.2001 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Rabka-Zdrój	Studium wymaga aktualizacji, dostosowania zgodnie z nowymi i perspektywicznymi potrzebami oraz uwarunkowaniami i zmianami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzennymi itp., w spójności z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, określonym w strategii. Trwają już odpowiednie prace, zgodnie z Uchwałą Nr XXXII/283/21 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 24 lutego 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rabka-Zdrój.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	1. Uchwała Nr VIII/60/15 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 15 czerwca 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru Gminy Rabka-Zdrój obejmującej rejon ul. Podhalańskiej i ul. Rynek 2. Uchwała Nr LIV/367/14 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 10 października 2014 r. w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A” ochrony uzdrowskiej Uzdrowiska Rabka-Zdrój.	Bardzo niewielki odsetek gminy objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Konieczne jest uporządkowanie polityki przestrzennej i krajobrazowej gminy, w szczególności poprzez opracowywanie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nacisk na politykę przestrzenną podnoszącą estetykę i funkcjonalność przestrzeni oraz komfort i bezpieczeństwo mieszkańców, wspierającą aktywizację społeczności lokalnych oraz ochronę zasobów środowiskowych i kulturowych gminy, a jednocześnie budującą atrakcyjność sanatoryjno-uzdrowską i turystyczno-rekreacyjną gminy. Trwają już odpowiednie prace, zgodnie z Uchwałą Nr VI/36/19 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 18 marca 2019r. w sprawie: przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rabka-Zdrój z wyłączeniem strefy „A” ochrony uzdrowskiej, a także Uchwałą Nr XVI/104/19 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 27 listopada 2019r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A” ochrony uzdrowskiej Uzdrowiska Rabka-Zdrój.
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Uchwała Nr XXV/206/20 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 30 września 2020 r. w sprawie: przyjęcia Aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Rabka-Zdrój	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja co najmniej raz na 3 lata, przy zachowaniu spójności ze strategią.
Gospodarka komunalna	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Uchwała nr XXXVII/275/17 z dnia 25.10.2017 r. w sprawie: wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Rabka-Zdrój na lata 2017-2022	Dokument obowiązujący do końca 2022 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego planu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Trwają już odpowiednie prace nad dokumentem z perspektywą do 2027 r.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Uchwała Nr XLII/341/2021 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 22 września 2021 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021-2024” Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. o.o. w Rabce-Zdroju.	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2021-2024, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Najpóźniej w 2024 r. aktualizacja lub opracowanie nowego planu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami	Brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wójt/burmistrz jest odpowiedzialny za opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami. Program sporządza się na okres 4 lat. Program przyjmuje rada, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Opracowanie programu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności z celem 3.2. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz atrakcyjności gminy w oparciu o kulturę, sport i rekreację. Trwają już odpowiednie prace w tym zakresie.
Ochrona środowiska i adaptacja zmian klimatu do	Gminny program ochrony środowiska	Brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wójt/burmistrz gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając m.in. cele zawarte w strategii. Projekt programu podlega zaopiniowaniu przez zarząd powiatu. Konieczne jest zapewnienie możliwości udziału mieszkańców w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie dokumentu. Program uchwała rada gminy. Wójt/burmistrz gminy sporządza co 2 lata raport z jego wykonania, który przedstawia radzie. Opracowanie programu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności z celem 2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacja do jego zmian.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Uchwała NR XXVIII/212/17 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rabka-Zdrój” Poza tym, Uchwała Nr XLV/625/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze Gminy Rabka-Zdrój ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2016-2023, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Najpóźniej w 2023 r. rekomendowana aktualizacja lub opracowanie nowego planu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Ewentualna wcześniejsza aktualizacja związana ze wzrostem znaczenia odnawialnych źródeł energii i planami wykorzystywania geotermii do celów grzewczych.
	Program małej retencji	Brak	Dokument opcjonalny, ważny z uwagi na konsekwencje zmian klimatu, a jednocześnie dostępność środków zewnętrznych na inwestycje

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

			retencyjne. Strategia traktuje te kwestie priorytetowo, o czym świadczy m.in. cel 2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacja do jego zmian.
Transport	Strategia rozwoju elektromobilności	Uchwała Nr XXVI/227/20 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 28 października 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii elektromobilności dla Gminy Rabka-Zdrój	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2020-2035, kierunkowo zgodny z założeniami strategii, ważny w kontekście dążenia do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w zakresie mobilności, w której szczególne miejsce zajmuje elektromobilność, a także ze względu na dostępność środków zewnętrznych na przedmiotowe działania.
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej. Opracowanie planu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności z celem 2.3. Efektywny system komunikacyjny, zrównoważona mobilność i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu.
Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Uchwała nr XXXIX/302/17 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rabka-Zdrój na lata 2018-2025	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2018-2025, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Najpóźniej w 2025 r. aktualizacja lub opracowanie nowego, przy zachowaniu spójności ze strategią. Rekomendowane ewentualne zmiany i uzupełnienia, wynikające z kryzysu migracyjnego w konsekwencji niesprowokowanej agresji Rosji na Ukrainę.
	Gminny program rewitalizacji	Uchwała Nr XXVIII/211/17 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Rabka-Zdrój na lata 2016-2023	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2016-2023, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Najpóźniej w 2023 r. rekomendowana aktualizacja lub opracowanie nowego programu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Dokument stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.
	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Uchwała nr XXVIII/246/20 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 25 listopada 2020r. w sprawie przyjęcia i realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rabka-Zdrój na lata 2021-2025	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2021-2025, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Najpóźniej w 2025 r. aktualizacja lub opracowanie nowego programu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program wspierania rodziny	Uchwała Nr XLVII/375/21 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 29 grudnia 2021r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2022-2024, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Najpóźniej w 2024 r. aktualizacja lub opracowanie nowego programu, przy zachowaniu spójności ze strategią.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	Uchwała Nr LII/418/22 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 25 maja 2022r. w sprawie zmiany uchwały nr XLVI/371/21 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022	Dokument obowiązujący do końca 2022 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego planu, przy zachowaniu spójności ze strategią, z rekomendowanym okresem obowiązywania przez 4 lata.
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Uchwała Nr XLIII/357/21 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 27 października 2021r. w sprawie przyjęcia Roczno Programu Współpracy Samorządu Gminy Rabka-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2022	Program przyjmowany corocznie. Obszary współpracy finansowej i niefinansowej powinny uwzględniać szczególnie te pola, które strategia uznaje za kluczowe i w których organizacje pozarządowe zostały wskazane jako partnerzy realizacyjni. Możliwość opracowania i przyjęcia programu wieloletniego.
	Programy odnowy miejscowości i podobne	Brak	Opcjonalne opracowanie dokumentów. Programy mogą uszczegółowić zapisy strategii, tworząc przestrzeń do realizacji wielu działań lokalnych, w tym przy zaangażowaniu mieszkańców, a jednocześnie stać się instrumentami pozyskiwania środków na dedykowane przedsięwzięcia.
	Planu rozwoju uzdrowiska	Uchwała Nr XL/315/18 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 07 marca 2018r. w sprawie: przyjęcia Planu Rozwoju Uzdrowiska Rabka-Zdrój na lata 2016-2023	Dokument aktualny, obejmujący perspektywę czasową na lata 2016-2023, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Najpóźniej w 2023 r. aktualizacja lub opracowanie nowego planu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
Oświata	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Uchwała Nr X/59/19 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 26 czerwca 2019r. w sprawie: ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Rabka-Zdrój oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku	Bieżące monitorowanie sieci placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół podstawowych w gminie, z dostosowywaniem jej do obecnych i przyszłych potrzeb, ze szczególnym uwzględnieniem zmian osadniczych i demograficznych, a także możliwości organizacyjno-finansowych gminy. Wskazuje na to strategia, w szczególności cel 3.1. Zapewnienie efektywnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej.
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Zarządzenie Burmistrza Rabki-Zdroju z dnia 16.04.2018 nr S.0050.48.2018	Bieżąca aktualizacja, w tym z wykorzystaniem doświadczenia kadr zarządzających gminą w czasie pandemii COVID-19, a także uwzględniająca sytuację kryzysu migracyjnego w konsekwencji niesprowokowanej agresji Rosji na Ukrainę.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa	Uchwała Nr LIII/435/2022 Rady Miejskiej w Rabce-Zdroju z dnia 29 czerwca 2022r. w sprawie: zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rabka-Zdrój.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Źródło: Opracowanie we współpracy z gminą

MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA DOKUMENTU

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami. Zgodnie z tym, Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 określa procedurę raportowania o stanie realizacji poszczególnych działań, w tym o osiągniętych efektach:

1. Pracownik Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju lub inna oddelegowana osoba rokrocznie rozsyła do wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za realizację lub nadzór nad realizacją działań określonych w strategii informację o konieczności przygotowania przez nich stosownych sprawozdań na wystandaryzowanym wzorze formularza.
2. Kierownik referatu merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej, odpowiedzialny za realizację danego zakresu zapisanego w strategii, sporządza sprawozdanie, w którym krótko opisuje przebieg realizacji zaplanowanych działań w zakończonym roku kalendarzowym oraz osiągnięte efekty, w tym w wymiarze wskaźnikowym.
3. Kierownik wydziału merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej przekazuje sprawozdanie do Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Pozyskiwania Funduszy w określonym przez nie terminie.
4. Pracownik Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Pozyskiwania Funduszy na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach częściowych przygotowuje zbiorczy raport sprawozdawczy, który w określonym terminie przekazywany jest Burmistrzowi Rabki-Zdroju.
5. Burmistrz Rabki-Zdroju zatwierdza raport i przekazuje go Radzie Miejskiej w Rabce-Zdroju w określonym terminie. Raport będzie stanowił podstawę oceny i sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania strategii (proponowania priorytetów realizacyjnych podpartych budżetowo, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne).

Sprawozdawczość powinna uwzględniać działania określone w planie operacyjnym strategii, a także przypisane im wskaźniki, z których kluczowe znaczenie mają wskaźniki zgromadzone w poniższej tabeli, którym przypisano wartości bazowe i docelowe. Zostały one określone w oparciu o dostępne dane historyczne oraz na podstawie założonych efektów działań. Należy pamiętać, że wpływ na ich osiągnięcie będzie miał szereg czynników wewnętrznych i zewnętrznych, niemożliwych do określenia w momencie tworzenia strategii. Mogą one być poszerzane, zamieniane lub aktualizowane, zgodnie z potrzebami.

Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na gminę, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Obejmuje on podsumowanie działalności w roku poprzednim, w szczególności realizację strategii.

Ponadto, rekomenduje się, aby w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 oraz po jej zakończeniu przeprowadzić badanie ewaluacyjne, w celu uzyskania praktycznych wniosków, które posłużą udoskonaleniu bieżącej lub przyszłej interwencji

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

strategicznej. Ewaluacja może zostać zrealizowana w formie spotkania z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych i partnerów realizacyjnych. Pożądanym jest, aby badania ewaluacyjne były wspierane przez niezależnych ekspertów zewnętrznych, co pozwoli na uwzględnienie wiedzy eksperckiej, doświadczenia i potencjału instytucji wyspecjalizowanych w tego typu badaniach, a także na zapewnienie bezstronności i obiektywizmu w procesie oceny.

Tabela 9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

OBSZAR STRATEGICZNY 1. UZDROWISKO-GOSPODARKA-TURYSTYKA					
Cel strategiczny 1. Wykorzystanie strategicznych potencjałów sanatoryjno-uzdrowiskowych i turystyczno-rekreacyjnych gminy do rozwoju gospodarczego.					
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
1.1. Rozwój infrastruktury i oferty sanatoryjno-uzdrowiskowej.	Poprawa atrakcyjności, estetyki, dostępności i funkcjonalności przestrzeni, podwyższenie standardu budynków i pozostałej infrastruktury	Powierzchnia przestrzeni poddanych rewitalizacji w strefie A	Dokumentacja powykonawcza	0	5 ha
	Rozwój infrastruktury rowerowej	Długość nowo powstałej ścieżki rowerowej	Dokumentacja powykonawcza	0	15 km
1.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystyczno-rekreacyjnej.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających osób	Dokumentacja powykonawcza, monitoring osób korzystających	0	15 szt. i 500 tys. osób/rok
	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy oraz liczby korzystających z oferty lokalnej	Liczba wydarzeń (wyścigów, rajdów itp.) zorganizowanych na ścieżkach rowerowych i liczba uczestników	Raporty z wydarzeń sportowych	3 imprezy rocznie/300 osób/rok	10 imprez rocznie/1 tys. osób/rok
1.3. Kreowanie klimatu dla inwestycji oraz wsparcie i promocja przedsiębiorczości lokalnej.	Wsparcie i promocja przedsiębiorczości lokalnej	Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy	Urząd Miejski w Rabce-Zdroju - ewidencja działalności gospodarczej	1364	Wzrost 5 %
	Spadek bezrobocia, w szczególności długotrwałego	Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy, w tym długotrwałe	Informacja z Powiatowego Urzędu Pracy	436	Spadek o 5 %
OBSZAR STRATEGICZNY 2. INFRASTRUKTURA-ŚRODOWISKO					
Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej, wzrostowi gospodarczemu oraz ochronie środowiska.					
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług kanalizacyjnych	Długość sieci kanalizacyjnej	Dane Urząd Miejski w Rabce-Zdroju, Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	56 km	76 km
	Wzrost udziału energii z OZE w bilansie energetycznym gminy	Liczba budynków użyteczności publicznej, które zostały wyposażone i	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju, Starostwa	2	10

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

adaptacja do jego zmian.		korzystają z energii z OZE	Powiatowego w Nowym Targu		
2.2. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego.	Podniesienie jakości bazy i wyposażenia służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny, ratownictwo i zarządzanie kryzysowe	Liczba jednostek, które otrzymały wsparcie publiczne	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju	3/rok	5/rok
	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba kamer w przestrzeni publicznej	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju	128	250
2.3. Efektywny system komunikacyjny, zrównoważona mobilność i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu.	Poprawa stanu i jakości infrastruktury drogowej	Długość nowych lub zmodernizowanych dróg gminnych / powiatowych / wojewódzkich / krajowych oraz powiązanych ciągów pieszych i pieszorowerowych na terenie gminy	Dane zarządców dróg na terenie gminy Rabka-Zdrój	0	15 km w całym okresie
	Objęcie całej gminy systemem nowoczesnego oświetlenia ulicznego	Liczba nowych lub zmodernizowanych punktów oświetlenia na terenie gminy, w tym energooszczędnych	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju	0	2218

OBSZAR STRATEGICZNY 3. USŁUGI PUBLICZNE

Cel strategiczny 3. Zapewnienie komfortu, bezpieczeństwa i wysokiej jakości życia oraz możliwości rozwoju mieszkańców.

Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
3.1. Zapewnienie efektywnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej.	Zapewnienie dostępności wysokiej jakości infrastruktury edukacyjnej oraz szkolnej bazy sportowej i rekreacyjnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju i placówek oświatowych	0	9 w całym okresie
	Zapobieganie problemom i zaburzeniom psychicznym dzieci i młodzieży, fachowe wsparcie	Liczba dzieci przypadających na etat psychologa szkolnego w danej szkole	Dane placówek oświatowych	44	Spadek o 5% za cały okres
3.2. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz atrakcyjności gminy w oparciu o kulturę, sport i rekreację.	Zapewnienie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty kulturalnej i rozrywkowej, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych grup odbiorców	Liczba zajęć stałych i czasowych w ofercie lokalnych instytucji kultury w ciągu roku oraz liczba ich uczestników	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju Miejska Biblioteka Publiczna w Rabce-Zdroju, Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Rabce-Zdroju	260 imprez i zajęć na rok/liczba osób 25 tys.	Wzrost o 10 %
	Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych i ewentualne nadanie im nowych funkcji	Liczba obiektów zabytkowych, które poddane zostały rewitalizacji	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju, Wojewódzki Konserwator Zabytków	0	5 w całym okresie

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

3.3. Wdrożenie kompleksowej i perspektywicznej polityki społecznej.	Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów społecznych i rodzinnych	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	Ośrodek Pomocy Społecznej	30	Spadek o 10 %
	Wzrost możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych osób w szczególnej/trudnej sytuacji	Liczba i powierzchnia nowych mieszkań socjalnych i komunalnych	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju i Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Rabce-Zdroju	157 mieszkań/5860 powierzchnia w m ²	Wzrost o 5 %
3.4. Doskonalenie administracji i zarządzania oraz rozwój procesów współpracy.	Ład przestrzenny	Odsetek powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju	2,5 %	100 %
	Podniesienie efektywności świadczenia i jakości usług publicznych, w tym wzrost dostępności i liczby e-usług	Liczba i/lub odsetek dostępnych e-usług	Dane Urzędu Miejskiego w Rabce-Zdroju	10	wzrost o 100 %

Źródło: opracowanie przez UM Rabka-Zdrój

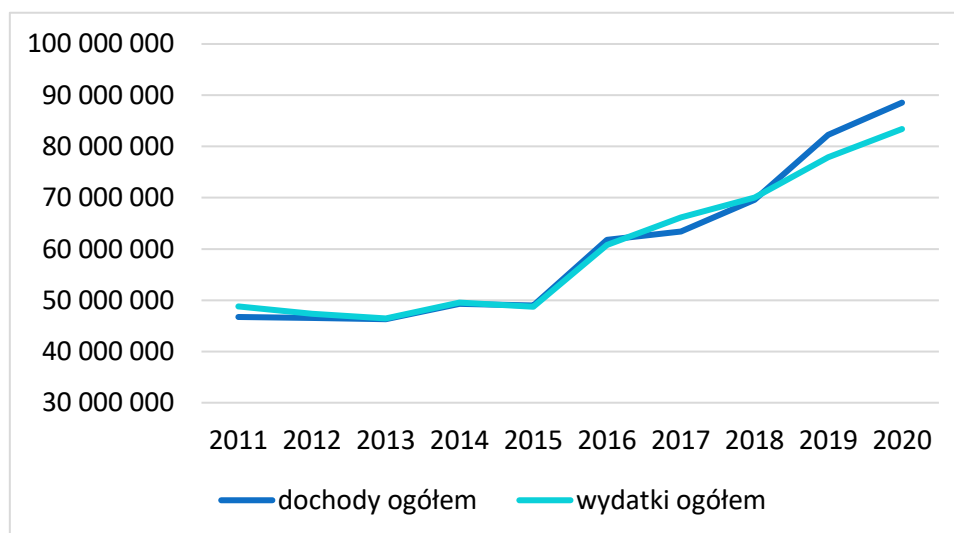
RAMY FINANSOWE I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY RABKA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

RAMY FINANSOWE

Ramy finansowe wskazują wielkości środków finansowych szacowanych na realizację strategii, a jednocześnie potwierdzają możliwość realizacji przez gminę zaplanowanych działań. Uzależnione są one od uregulowań prawa krajowego, sytuacji społeczno-gospodarczej, stanu finansów publicznych, dostępności dodatkowych środków na rozwój, w tym unijnych, zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego realizowanych przez gminę zadań, jej zdolności administracyjnych i organizacyjno-zarządczych, kondycji finansowej oraz możliwości inwestycyjnych, przede wszystkim w perspektywie długofalowej. Przy ich konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane podczas opracowywania innych podobnych tematycznie dokumentów, projektów, studiów wykonalności itp., a także wynikające z realizacji działań w ostatnich latach, w tym przede wszystkim w ramach wdrażania poprzedniej strategii. Ważnym punktem odniesienia były dostępne na moment tworzenia ram finansowych informacje na temat potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania. Finansowanie działań rozwojowych, określonych w strategii, będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu lub o które gmina może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne. Środki pochodzące z budżetu lokalnego będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych źródeł krajowych i międzynarodowych.

W analizowanym okresie 2011-2020 dochody budżetu gminy rosły w zmiennym tempie. W pierwszej połowie dekady pozostawały na niemal niezmiennym poziomie, by od roku 2015 odnotować dynamiczny wzrost – ostatecznie niemal dwukrotny z ok. 46,7 mln zł w roku 2011 (i 49 mln zł w roku 2015) do 88,5 mln zł w roku 2020. Równolegle rosły dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca – na początku analizowanego okresu było to 2 665 zł, zaś w 2020 r. już 5 194 zł.

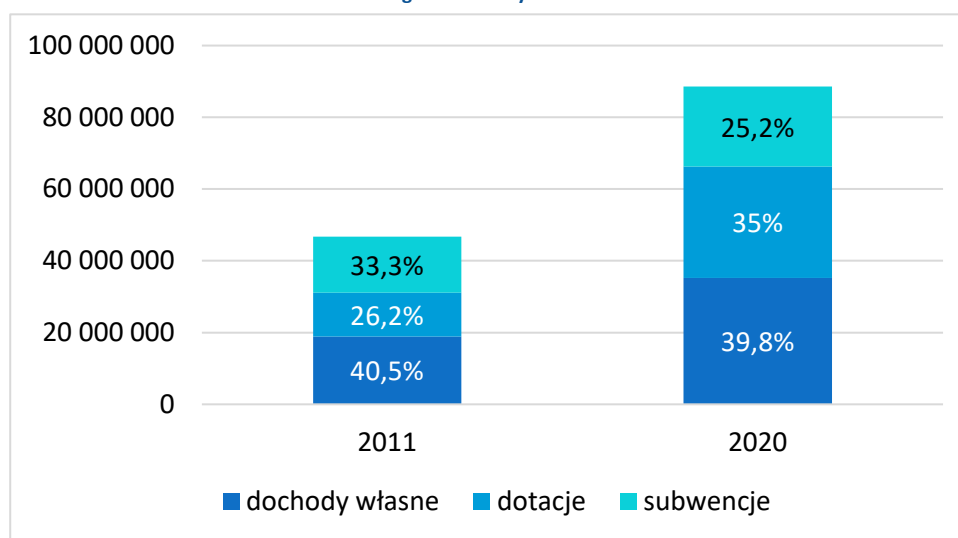
Wykres 1. Poziom dochodów i wydatków gminy Rabka-Zdrój na przestrzeni lat 2011-2020

Źródło. Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Choć wzrost przychodów odnotowano praktycznie we wszystkich samorządach gminnych – m.in. w związku z transferami rządowymi, szczególnie w ramach Programu „Rodzina 500+” – to struktura tych zmian była różna. W przypadku gminy Rabka-Zdrój proporcje w strukturze źródeł dochodów praktycznie nie zmieniły się przez ostatnią dekadę. Najważniejszymi źródłami dochodów pozostały dochody własne (40,5% w 2011 r. i 39,8% w 2020 r.). Z kolei relacje między udziałem dotacji i subwencji w dochodach ogółem odwróciły się – na początku ubiegłej dekady to subwencje stanowiły $\frac{1}{3}$ dochodów, zaś 10 lat później ich miejsce zajęły dotacje (35% dochodów). Uwzględniając średnioroczny poziom dotacji i subwencji w tym okresie (kolejno: 17,6 mln oraz 19 mln zł), oba źródła ocenia się jako równoważne.

Wykres 2. Struktura dochodów gminy Rabka-Zdrój w 2011 i 2020 roku oraz udział poszczególnego źródła dochodów w dochodach ogółem w danym roku

Źródło. Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

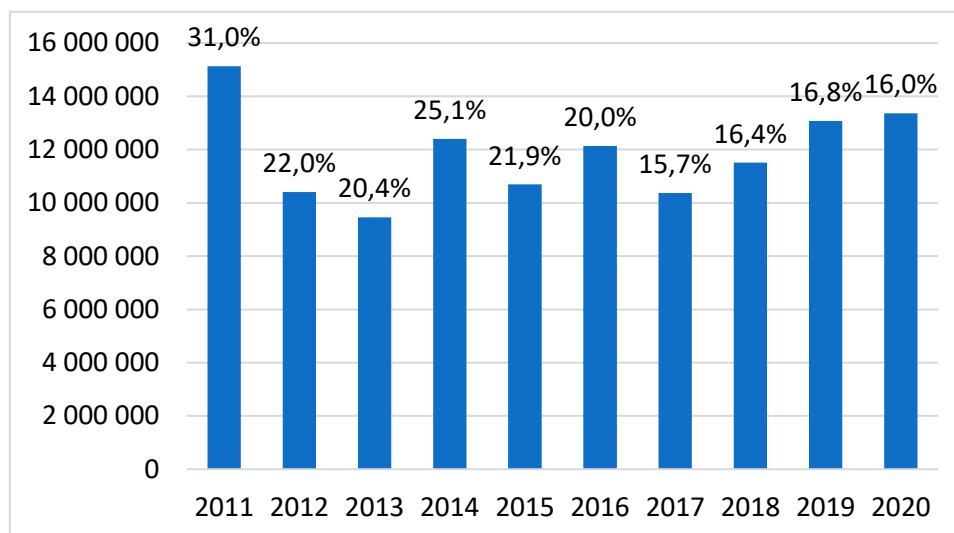
Nominalnie, największe zmiany w budżecie gminy Rabka-Zdrój przyniosły jednak dotacje. W ciągu 10 lat ich roczny wkład do budżetu wzrósł o 153% (+18,8 mln zł). Należy zauważyć, iż w latach 2015-2016 poziom dotacji wzrósł niemal dwukrotnie (z 9,2 mln do 18 mln zł). Wzrost ten należy wiązać ze wspomnianymi rządowymi transferami pieniężnymi na rzecz programu „Rodzina 500+”. Kwoty te gmina w całości dystrybuowała wśród mieszkańców i nie miały one przełożenia na jej realne zdolności finansowe. Odpowiedzialność za obsługę transferów „500+” przeszła w 2022 r. na Zakład Ubezpieczeń Społecznych i należy się spodziewać, że zauważalnie odbije się to na statystykach finansowych gmin w całej Polsce. Drugi najwyższy wzrost osiągnęły dochody własne, których poziom zwiększył się o +86,5% (+16,4 mln zł). Z punktu widzenia struktury budżetu są one najważniejszymi źródłami dochodów gminy, które w największym stopniu determinują jej zdolności do podejmowania się wysiłków inwestycyjnych. Ich główną bazę stanowią udziały w podatkach dochodowych PIT i CIT oraz podatki od nieruchomości. Trzeci typ dochodów – subwencje – dotknęły najmniejsze zmiany, sięgające +43% (+6,7 mln zł na przestrzeni dekady).

Wymiarem aktywności samorządu terytorialnego w kreowaniu rozwoju są przede wszystkim wydatki budżetowe. Cechował je podobny trend, jaki zaistniał w przypadku dochodów. Odnotowuje się, że pierwsze nadwyżki budżetowe w minionej dekadzie osiągnięto w roku 2015. Z kolei w latach 2019-2020 nadwyżki przekraczały poziom 5% wydatków. W analizowanym okresie 2011-2020 wydatki gminy Rabka-Zdrój malały w pierwszych trzech latach, by od roku 2015 odnotować skokowy wzrost (+12 mln zł w roku 2016 i średnio +5,7 mln zł w kolejnych latach). Analogiczne tendencje dotyczyły statystyk

wydatków w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Na początku analizowanego okresu było to 2 784 zł, zaś w 2020 r. już 4 892 zł.

Na tle zmiennego poziomu wydatków/dochodów wyróżnia się relatywnie stabilny poziom inwestycji. Na przestrzeni dekady, gmina wydawała na nie przeciętnie 11,8 mln zł rocznie i pułap ten zaczęła regularnie przekraczać po roku 2018.

Wykres 3. Wydatki inwestycyjne gminy Rabka-Zdrój na przestrzeni lat 2011-2020 oraz udział inwestycji w wydatkach gminy ogółem

Źródło. Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wraz ze zmiennym poziomem wydatków i wahaniami inwestycyjnymi, gmina z powodzeniem realizowała swoje zobowiązania z tytułu obsługi zadłużenia. W ciągu 10 lat gmina poziom kosztów stopniowo się obniżał – z 1,2 mln zł w 2011 r. do 386 tys. zł w 2020 r.

Na podstawie przytoczonych informacji stwierdza się, że historię finansów gminy Rabka-Zdrój w okresie 2011-2020 można podzielić na dwa okresy – przed i po roku 2015. O ile w pierwszej połowie dekady poziom dochodów i wydatków cechowała stagnacja, to w drugiej połowie odnotowały one dynamiczny wzrost i nadwyżki budżetowe. Pomimo tych różnic, poziom inwestycji w gminie utrzymywał się na relatywnie podobnym, wysokim poziomie w widełkach 9,5-15,1 mln zł. Z kolei kwoty przeznaczane na obsługę zadłużenia pozostawały przez cały ten czas pod pełną kontrolą samorządu. Odnotowuje się, iż baza dochodów własnych gminy znacząco wzrosła i jej pozycja pozostała kluczowa w strukturze budżetu. Zakładając, iż dobra kondycja finansów gminy w drugiej połowie dekady utrzyma się, ocenia się, że pozwoli to gminie na efektywne wykorzystanie funduszy zewnętrznych w przyszłych latach oraz utrzymanie stabilności w kontekście obecnej, niepewnej sytuacji ekonomicznej w regionie i na świecie.

Strategia określa kierunki interwencji podejmowanej w perspektywie roku 2030, w tym kluczowe inwestycje gminne. W ich zestawieniu wyróżniono m.in. projekty budowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, drogowej, rekreacyjnej (w tym rowerowej), sportowej i turystycznej, społecznej i zdrowotnej, administracyjnej, programy i rozwiązania proekologiczne oraz przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Ich szacowaną wartość określono w tabeli. Wycena wykorzystuje m.in. bazę wiedzy i doświadczeń powstałą w wyniku prac nad ramami finansowymi dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie gminy, realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach w gminie, informacje finansowe zapisane w opracowanych już projektach, studiach wykonalności itp., a także informacje o możliwym dofinansowaniu.

Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030

Tabela 10. Inwestycje kluczowe wraz z szacowanymi ramami i potencjalnymi źródłami finansowania

Lp.	Nazwa lub krótki opis inwestycji	Szacowane koszty inwestycji	Potencjalne źródło finansowania inwestycji
CEL OPERACYJNY 1.2. Rozwój infrastruktury i oferty turystyczno-rekreacyjnej.			
1.	Budowa kolei gondolowej na Luboń Wielki	70 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie, środki sektora prywatnego
2.	Budowa ośrodka narciarskiego na górze „Maciejowa” w Rabce-Zdroju	30 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie, środki sektora prywatnego
3.	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż Raby w kierunku Mszany Dolnej wraz z niezbędnymi instalacjami i infrastrukturą towarzyszącą.	8 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
4.	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż Poniczanki w kierunku Ponicz wraz z niezbędnymi instalacjami i infrastrukturą towarzyszącą	5 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
5.	Budowa tras rowerowych na stokach Lubonia Wielkiego	3 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
6.	Rozbudowę basenu - centrum rekreacji wodnej	15 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa (Ministerstwo Sportu), środki funduszy celowych, fundusze europejskie, środki sektora prywatnego
7.	Budowa tras narciarstwa biegowego	3 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa (Ministerstwo Sportu), środki funduszy celowych, fundusze europejskie
CEL OPERACYJNY 2.1. Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona i zachowanie wysokiej jakości zasobów środowiskowych oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacja do jego zmian.			
8.	Modernizacja PSZOK oraz Sortowni Surowców Wtórnych	2 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie,
9.	Termomodernizacja budynków oświatowych	6 mln zł	Dofinansowanie z NFOŚiGW 4,2 mln zł
10.	Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej przy ul. Nowy Świat, ul. Kilińskiego, ul. Garncarskiej, ul. Krótkiej, ul. Kościuszki, ul. Tetmajera, ul. Sąddeckiej w Rabce-Zdroju oraz w Chabówce.	15 mln zł	Środki własne, środki ZWiK, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
11.	Modernizacja stacji uzdatniania wody	0,8 mln zł	Środki własne, środki ZWiK, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
12.	Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej przy ul. Gorczańskiej, ul. Poniatowskiego, ul. Krótkiej, ul. Zaryte w Rabce-Zdroju, Ponicach, Chabówce i Rdzawce	20 mln zł	Środki własne, środki ZWiK, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
13.	Geotermia niskotemperaturowa w celach grzewczych budynku Przedszkola w Chabówce	-	100% dofinansowanie ze środków NFOSiGW

CEL OPERACYJNY 2.3. Efektywny system komunikacyjny, zrównoważona mobilność i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu.			
14.	Przebudowa mostu do Skansenu w Chabówce wraz modernizacją drogi gminnej i wykonaniem chodnika dla pieszych	12 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
15.	Modernizacja i uzupełnienie systemu oświetlenia	12 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
16.	Budowa kładki pieszo-jezdnej do centrum rekreacji w Ponicach	3 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie
17.	Zakup dwóch zeroemisyjnych autobusów wykorzystywanych do transportu zbiorowego	3 mln zł	Dofinansowanie z NFOŚiGW 1,8 mln zł
CEL OPERACYJNY 3.1. Zapewnienie efektywnej i nowoczesnej oferty edukacyjnej.			
18.	Remont boiska przy Szkole Podstawowej nr 1 w Rabce-Zdroju	0,5 mln zł	Dofinansowanie z Ministerstwa Sportu 250 tys. zł
19.	Przebudowa boiska przy Szkole Podstawowej nr 3 w Rabce-Zdroju	0,6 mln zł	Dofinansowanie z Ministerstwa Sportu 280 tys. zł
CEL OPERACYJNY 3.2. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz atrakcyjności gminy w oparciu o kulturę, sport i rekreację.			
20.	Rewitalizacja budynków zabytkowych stanowiących własność gminy	40 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa (Ministerstwo Kultury, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków), środki funduszy celowych, fundusze europejskie
CEL OPERACYJNY 3.3. Wdrożenie kompleksowej i perspektywicznej polityki społecznej.			
21.	Rozbudowa budynku przy ul. Podhalańskiej 42 b w Rabce-Zdroju na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy.	2 mln zł	Środki pochodzące z budżetu państwa (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej)
22.	Budowa budynków wielorodzinnych – Inwestycja nr 10 Spółki SIM Małopolska sp. z o.o.	15 mln zł	Inwestycja realizowana przez społeczną inicjatywę mieszkaniową SIM Małopolska sp. z o.o., na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego
23.	Budowa budynku senioralnego, realizowanego w ramach partnerstwa publiczno-publicznego pn. „Budownictwo efektywne energetycznie i procesowo”	15 mln zł	Zadanie realizowane w ramach partnerstwa publiczno-publicznego - środki własne i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
CEL OPERACYJNY 3.4. Doskonalenie administracji i zarządzania oraz rozwój procesów współpracy.			
24.	Budowa pasywnego budynku Centrum Kulturalno-Społeczno-Administracyjnego w Rabce-Zdroju	17 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie,
25.	Rewitalizacji Rynku w Rabce-Zdroju wraz z dojazdem i placem przy Parku Rozrywki Rabkoland oraz utworzenie strefy aktywności	6 mln zł	Dofinansowanie z Funduszu Inwestycji Lokalnych 4,8 mln zł
26.	Rewitalizacja terenu „Manhattanu” przy ul. Piłsudskiego w Rabce-Zdroju	5 mln zł	Środki własne, środki pochodzące z budżetu państwa, środki funduszy celowych, fundusze europejskie,

Źródło: opracowanie przez gminę

Zasada dodatkowości środków finansowych w realizacji projektów zapisanych w strategii oznacza, że to od potencjału inwestycyjnego gminy zależy, w jakim czasie i ile środków finansowych będzie mogła przeznaczyć na działania związane z rozwojem, czyli przede wszystkim na realizację strategii. Wskaźniki do szacowania potencjału inwestycyjnego gminy zaczerpnięto z prognoz finansowych zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej (WPF) Gminy Rabka-Zdrój przyjętej Uchwałą Rady Miejskiej Rabka-Zdrój nr LII/420/2022 z dnia 25 maja 2022 r. Przyjęto tam prognozowaną, średnioroczną wysokość wydatków gminy ogółem na poziomie ok. 74,5 mln zł.

Określając potencjał inwestycyjny gminy Rabka-Zdrój, posłużono się metodologią opartą na równaniu obejmującym założenie, że:

$$PI = W_{og} \times W_i$$

gdzie:

PI= potencjał inwestycyjny jednostki samorządu terytorialnego

W_{og} = wydatki budżetowe ogółem

W_i = średni procentowy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostki samorządu terytorialnego.

Potencjał inwestycyjny gminy stanowi iloczyn jego prognozowanych wydatków w okresie objętym prognozą i średniego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach w okresie poprzednim do prognozowanego. Tak wyliczony potencjał inwestycyjny gminy można uznać za podstawę przyszłej aktywności inwestycyjnej gminy.

Analizując dane historyczne, ustalono, że średnia wartość procentowego udziału wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez gminę w okresie 2011-2020 wynosiła 20,5%. Na tej podstawie oszacowano, iż przy utrzymaniu obecnego tempa inwestycyjnego, w latach 2022-2030 gmina mogłaby przeznaczać maksymalnie średniorocznie na inwestycje ok. 15,2 mln zł. Jak wykazano, na przestrzeni ostatniej dekady gmina wydawała na nie przeciętnie 11,8 mln zł rocznie. W tym kontekście szacowana kwota na inwestycje w latach realizacji strategii jest ambitna a jednocześnie możliwa do realizacji, przy założeniu współpracy finansowej z innymi partnerami oraz wsparcia kluczowych inwestycji ze środków zewnętrznych (co wynika z szacowanego potencjału inwestycyjnego gminy oraz przybliżonej sumy kosztów inwestycji wskazanych w tabeli). Mając na względzie bazę dochodów własnych gminy, a także prognozy gospodarcze na najbliższe lata, rekomenduje się realizację przez władze samorządowe w pierwszej kolejności tych projektów inwestycyjnych, które będą zmierzały do jej wzmocnienia. Równocześnie przewiduje się, iż rozpisane plany inwestycyjne mogą wymagać aktualizacji ze względu na zachodzące zmiany w gminie oraz jej otoczeniu, w szczególności finansowo-podatkowym i prawnym.

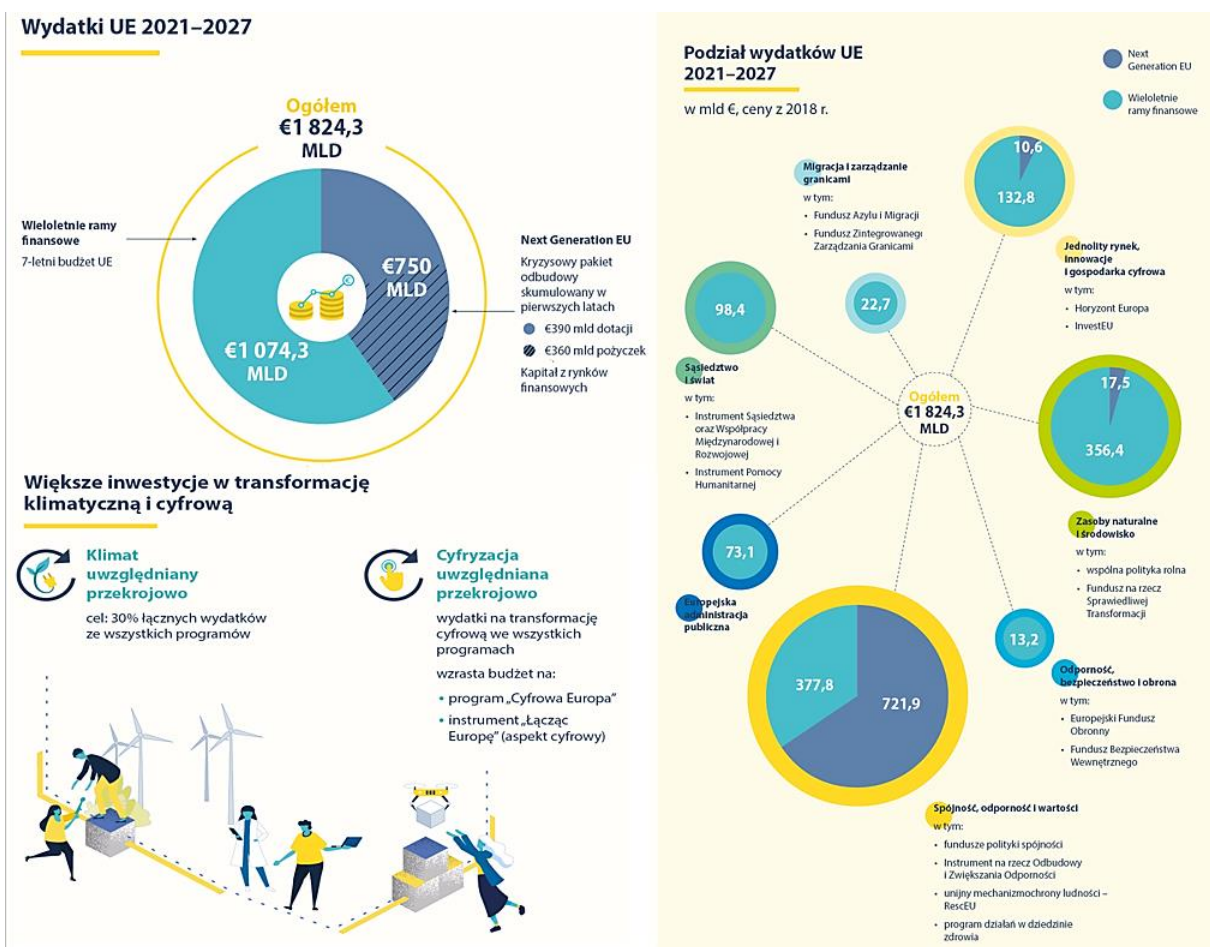
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie działań opisanych w Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 będzie się odbywać za pomocą środków pochodzących z różnych źródeł, aby zwiększyć możliwości realizacyjne oraz efektywność podejmowanych interwencji. W tym kontekście trzeba wskazać na trzy podstawowe źródła:

- publiczne środki zagraniczne, w tym przede wszystkim pochodzące z funduszy unijnych oraz innych instrumentów i mechanizmów europejskich (m.in. EFRR, EFS, FS, fundusze norweskie i EOG),
- publiczne środki krajowe, w tym uwzględniające budżet gminy i innych jednostek samorządu terytorialnego (m.in. fundusze regionalne), fundusze z budżetu państwa, celowe i dotacje państwowe (m.in. środki i programy rządowe, poszczególnych ministerstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW),
- inne prywatne.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych obejmie przede wszystkim okres **Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027** oraz wsparcie w ramach nowego **Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU)**.

Rysunek 13. Założenia Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 i Europejskiego Funduszu Odbudowy

Źródło: <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/#>

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a dodatkowy antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Kierunki wydatkowania środków w ramach budżetu UE 2021-2027

Lp.	Kierunek wydatkowania	Planowane środki	Podstawowe instrumenty finansowe w ramach kierunku
1.	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	143,4 mld € (z tego 10,6 mld € w ramach Next Generation EU)	Horyzont Europa i Fundusz InvestEU
2.	Spójność, odporność i wartości	1 099,7 mld € (721,9 mld € - fundusz odbudowy)	Fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia
3.	Zasoby naturalne i środowisko	373,9 mld € (17,5 mld € - fundusz odbudowy)	Wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji
4.	Migracja i zarządzanie granicami	22,7 mld €	Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami
5.	Bezpieczeństwo i obrona	13,2 mld €	Europejski Fundusz Obronny i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego
6.	Sąsiedztwo i świat	98,4 mld €	Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej
7.	Europejska administracja publiczna	73,1 mld €	-

Źródło: opracowanie na podstawie <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/>

Filarem unijnego planu odbudowy ma być z kolei **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Zaplanowana alokacja dla Polski wynosi 23,9 mld euro, dodatkowo ponad 34 mld euro z części pożyczkowej funduszu. Podstawą wydatkowania środków ma być Krajowy Plan Odbudowy, finansowany ze środków wspomnianego Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy. Jego celem jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się m.in. poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. Oczekiwanym rezultatem realizacji celu strategicznego KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki, która będzie zdolna do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, dostępnych dla większej liczby osób. W ramach dokumentu założono realizację pięciu komponentów oraz działań (tj. reform i inwestycji):

- Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki – 4,133 mld euro, 17,3%;
- Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności – 6,347 mld euro, 26,6%;
- Komponent C. Transformacja cyfrowa – 3,034 mld euro, 12,7%;
- Komponent D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia – 4,262 mld euro, 17,9%;
- Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność – 6,074 mld euro, 25,5%¹.

^{1/3} środków z funduszu ma trafić do samorządów².

¹ <https://crido.pl/blog-business/krajowy-plan-odbudowy-komponent-a-odpornosc-i-konkurencyjnosc-gospodarki/>

² <https://www.money.pl/gospodarka/kpo-sejm-zdecydowal-ws-funduszu-odbudowy-oto-najwazniejsze-informacje-663599914160000a.html>

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej dla Polski to ok. 170 mld euro (w cenach bieżących), w tym:

- 72,2 mld euro na politykę spójności,
- 3,8 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji,
- 24,9 mld euro dotacji z Funduszu Odbudowy,
- 34,2 mld euro pożyczek z Funduszu Odbudowy,
- 21,6 mld euro na płatności bezpośrednie dla rolników,
- 10,6 mld euro na rozwój obszarów wiejskich,
- ok. 2 mld euro w ramach instrumentu React EU (instrument na rzecz walki z negatywnymi skutkami COVID-19)³.

60% funduszy z polityki spójności trafi do **programów realizowanych na poziomie krajowym**, a pozostałe 40% otrzymają **programy regionalne**, zarządzane przez marszałków województw. Programy będą funkcjonowały w podobnym układzie, jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020. Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Podział środków w ramach nowej perspektywy budżetowej UE dla Polski

Lp.	Program	Kwota	Podstawowe kategorie projektów
1.	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)	Ponad 25 mld €	M.in. rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, inwestycje transportowe, ochrona zdrowia, dziedzictwo kulturowe.
2.	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	Ok. 7,9 mld €	M.in. innowacje, współpraca nauki i biznesu.
3.	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)	Ponad 4 mld €	M.in. praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność.
4.	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	Ok. 2 mld €	M.in. cyfryzacja, sieci szerokopasmowe, rozwój e-usług, cyberbezpieczeństwo.
5.	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)	Ok. 2,5 mld €	Specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej.
6.	Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE)	Ok. 0,5 mld €	Wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE, szkolenia dla beneficjentów, działania informacyjne.
7.	Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST)	4,4 mld €	Pomoc w transformacji dla regionów górniczych.
8.	Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ)	0,475 mld €	Wsparcia osób doświadczających najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej.
9.	Fundusze Europejskie dla Rybactwa	0,5 mld €	Wsparcie sektora rybactwa.
10.	Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej	0,56 mld €	Wykorzystywanie zasobów i rozwiązywanie problemów, które wykraczają poza granice państw i które wymagają podjęcia wspólnych działań.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027/>

³ <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/jak-beda-inwestowane-fundusze-ue-z-nowej-perspektywy-jest-plan-podzialu>

Po uzgodnieniach między ministerstwem i marszałkiem, na program regionalny do województwa małopolskiego ma trafić 2,32 mld euro (w tym 1,7 mld euro na EFRR/ 580 mln euro na EFS+)⁴. Priorytety programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości określa poniższa tabela.

Tabela 13. Opis priorytetów programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości

Numer i nazwa priorytetu		Zakres tematyczny/rodzaje działań
1.	Inteligentny i konkurencyjny region	- Prace badawczo-rozwojowe na rzecz przedsiębiorstw, wdrożenie wyników prac B+R, rozwój infrastruktury przedsiębiorstw niezbędnej dla prowadzenia prac B+R, bony na innowacje dla MŚP, rozwój infrastruktury badawczej sektora nauki; - rozwój e-administracji, e-usług i cyberbezpieczeństwa, rozwój i digitalizacja kultury oraz dziedzictwa; - inwestycje rozwojowe przedsiębiorstw, stymulowanie powstawania i rozwoju nowych firm, wsparcie w zakresie internacjonalizacji, promocji gospodarczej Małopolski oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu; - podnoszenie kompetencji i umiejętności w zakresie innowacyjnej przedsiębiorczości, rozwój kompetencji niezbędnych do zarządzania regionalną inteligentną specjalizacją, promocja i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości oraz innowacji na obszarach zmarginalizowanych, uzupełnienie potencjału proinnowacyjnych instytucji otoczenia biznesu.
2.	Energetyka i środowisko	- Inwestycje w poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw, budynków użyteczności publicznej, budynków sektora mieszkaniowego, rozwój systemów ciepłowniczych i chłodniczych, doposażenie straży gminnych/międzygminnych w zakresie przeprowadzanych kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska, umożliwienie dalszego funkcjonowanie ekodoradców, działania edukacyjne; - rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii (energia elektryczna z biomasy, biogazu, energii wiatru, słońca oraz wody; ciepło i chłód dzięki wykorzystaniu energii geotermalnej, słonecznej, pomp ciepła, biomasy), rozwój lokalnych inwestycji związanych z produkcją i zarządzaniem energią w systemie społeczności energetycznej; - zwiększenie retencyjności zlewni, w tym rozwój różnych form małej retencji, zrównoważone i zaadaptowane do zmian klimatu systemy gospodarowania wodami opadowymi oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, przeciwdziałanie ruchom masowym, wzmacnianie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo; - rozwój infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków, inwestowanie w systemy zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody; - rozwój punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych, usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest, budowa zakładów przetwarzania termicznego odpadów komunalnych i osadów ściekowych; - ochrona różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo (w tym edukacja oraz rozwój infrastruktury turystycznej w celu skanalizowania ruchu turystycznego i ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego), rozwój i tworzenie terenów zielonych, rewaloryzacja i rekultywacja oraz nowe zagospodarowanie obszarów przemysłowych, zdegradowanych, zdewastowanych, skażonych, zanieczyszczonych itp.
3.	Zrównoważona mobilność miejska	Rozwój nowoczesnego, zero- i niskoemisyjnego transportu miejskiego zachęcającego do rezygnacji z korzystania z samochodów osobowych, w tym wymiana taboru autobusowego, rozwój infrastruktury obsługi podróży oraz taboru, rozwój roweru miejskiego i infrastruktury rowerowej, nowe rozwiązania dotyczące organizacji ruchu oraz systemy zarządzania ruchem, energooszczędne oświetlenie uliczne i drogowe, działania informacyjno-promocyjne i edukacyjne.

⁴ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/fundusze-unijne-dla-regionow---rezerwa-podzielona-po-rozmowach-z-marszalkami-wojewodztw>

4.	Mobilna Małopolska	• Rozwój transportu drogowego, w tym budowa, przebudowa dróg wojewódzkich i powiatowych, nowoczesne techniki zarządzania ruchem, inwestycje z zakresu zwiększania bezpieczeństwa na drogach; • rozwój regionalnego transportu kolejowego oraz publicznego transportu pozamiejskiego, w tym zakup i modernizacja taboru kolejowego oraz ekologicznego taboru autobusowego, zapewnienie zaplecza technicznego do obsługi taboru oraz infrastruktury do obsługi podróżnych, wdrażanie rozwiązań integrujących usługi transportowe; • rozwój transportu lotniczego, w tym wsparcie dla inwestycji w infrastrukturę istniejących lotnisk aeroklubowych.
5.	Małopolska infrastruktura społeczna	• Rozwój infrastruktury edukacyjnej (przedszkola, szkoły, uczelnie) i szkoleniowej (na potrzeby szkolenia kadr medycznych, a także rozwój innowacyjnych pracowni lub laboratoriów typu fablab); • rozwój infrastruktury i oferty całodobowej opieki dedykowanej osobom starszym, chorym, z niepełnosprawnościami, zakup sprzętu i wyposażenia medycznego, adaptacja przestrzeni na mieszkania wspomagane i chronione; • zapewnienie podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej przez rozwój bazy i wyposażenia medycznego, wdrażanie standardu dostępności; • rozwój infrastruktury i doposażenie instytucji kultury, ochrona i opieka nad zabytkami, rozwój szlaków kulturowych, rozwój i promocja oferty turystycznej, w tym tras rowerowych, produktów turystycznych bazujących na walorach historycznych, kulturowych, przyrodniczych regionu (w tym budowa schronisk na szlakach), dostosowanie obiektów i szlaków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
6.	Spółeczna Małopolska	• Indywidualne wsparcie na rzecz zdobycia pracy lub poprawy sytuacji na rynku pracy oraz zmiany i nabycia kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy, promocja postaw przedsiębiorczych, pomoc w zakładaniu działalności gospodarczej; • wsparcie finansowe dla rodziców/opiekunów na pokrycie kosztów opieki niani/opiekuna nad dzieckiem do lat 3, wsparcie finansowe dla podmiotów prowadzących instytucjonalne formy opieki nad dziećmi na podniesienie ich dostępności w rozumieniu usługowym i/lub kompetencyjnym; • finansowanie usług rozwojowych zgodnie z potrzebami pracodawców i przedsiębiorców, programy typu outplacement, w tym pomoc w zakładaniu działalności gospodarczej, rozwój narzędzi umożliwiających przedsiębiorcom elastyczne reagowania na zmiany na rynku pracy i utrzymanie pracowników, w tym szkolenia, doradztwo, rozwój elastycznych form organizacji pracy, doposażenie lub modernizacja stanowisk pracy, rozwój dedykowanych programów zdrowotnych; • wspieranie edukacji przedszkolnej, w tym programy dwujęzyczności, zajęcia dodatkowe, doskonalenie kadr, tworzenie nowych miejsc przedszkolnych, poprawa dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (w tym likwidacja barier architektonicznych, odpowiednie przygotowanie kadry), wsparcie rodziców i opiekunów w pełnieniu funkcji rodzicielskich i wspierania rozwoju dzieci; • wspieranie kształcenia ogólnego, w tym oferta rozwijająca kompetencje kluczowe i umiejętności przekrojowe, doskonalenie kadry, poprawa dostępności, rozwój współpracy szkół z otoczeniem społeczno-gospodarczym, rozwój doradztwa zawodowego, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, profilaktyka dobrostanu psychicznego i emocjonalnego uczniów, edukacja ekologiczna i przyrodnicza oraz regionalna, wsparcie rodziców i opiekunów w pełnieniu funkcji rodzicielskich i wspierania rozwoju dzieci, regionalny program stypendialny dla uczniów zdolnych i potrzebujących wsparcia oraz studentów kierunków medycznych, transformacja cyfrowa szkół, wykorzystanie regionalnej infrastruktury naukowej, szkoleniowej i kulturalnej (np. Cogiteon, Fablab) w celach edukacyjnych; • wspieranie kształcenia zawodowego, w tym oferta rozwijająca kompetencje kluczowe i umiejętności przekrojowe, a także zawodowe i praktyczne, doposażanie warsztatów, doskonalenie kadry, wsparcie współpracy ze środowiskiem pracodawców i uczelniami wyższymi, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, profilaktyka dobrostanu psychicznego i emocjonalnego uczniów, poprawa dostępności bazy, koordynacja kształcenia zawodowego w regionie oraz wsparcie doradztwa edukacyjno-zawodowego, rozwój kształcenia zawodowego w branżach kluczowych dla

		regionalnego rynku pracy, podnoszenie kwalifikacji zawodowych uczniów z zakresu zielonej technologii, transformacja cyfrowa szkół, wykorzystanie regionalnej infrastruktury naukowej, szkoleniowej i kulturalnej w celach edukacyjnych; • promocja i kształcenie osób dorosłych w zakresie kompetencji przekrojowych, jak i kwalifikacji o charakterze zawodowym, inicjatywy edukacyjne dla dorosłych (np. tworzenie i rozwój Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji); • wspieranie integracji i aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna kulturalna i mieszkaniowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, wsparcie bezpośrednie podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych, w tym zwiększenie efektywności zatrudnieniowej podmiotów reintegracyjnych; • wspieranie integracji i aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna obywateli państw trzecich (w tym migrantów i uchodźców) oraz reemigrantów; • wspieranie integracji i aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna społeczności romskiej; • usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, kompleksowe wsparcie osób usamodzielniających się, rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, pomoc osobom potrzebującym w codziennym funkcjonowaniu, upowszechnienie innowacyjnych usług społecznych, usługi opiekuńcze przy wykorzystaniu teleopieki z elementami telemedycyny, rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i innych rodzajów mieszkań z usługami, doskonalenie kadr świadczących usługi społeczne, rozwój usług w zakresie: interwencji kryzysowej, poradnictwa specjalistycznego, psychiatrii środowiskowej, domowej opieki długoterminowej, regionalne programy zdrowotne, wsparcie procesu deinstytucjonalizacji usług; • budowanie potencjału parterów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego i angażowanie ich w w/w obszarach.
7.	Małopolska bliżej mieszkańców	• Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju na obszarach miejskich (interwencja z wykorzystaniem tzw. Innych Instrumentów Terytorialnych), w tym rozwój infrastruktury kultury oraz zwiększanie dostępu i atrakcyjności oferty kulturalnej, ochrona i opieka nad zabytkami, dbałość o dziedzictwo niematerialne, rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych, tworzenie produktów turystycznych, rozwój wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności, rozwój oferty rekreacji wodnej i powiązanej, rozwój schronisk), rozwój turystyki uzdrowiskowej i prozdrowotnej (rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej oraz uzupełniającej oferty czasu wolnego), tworzenie lub rozbudowa stref aktywności gospodarczej oraz obiektów umożliwiających handel artykułami rolno-spożywczymi, wsparcie odnowy zdegradowanych obszarów miejskich objętych rewitalizacją (zintegrowane działania inwestycyjne oraz animujące i aktywizujące lokalną społeczność); • wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju na obszarach wiejskich (interwencja z wykorzystaniem RLKS - (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność), w tym rozwój infrastruktury kultury oraz zwiększanie dostępu i atrakcyjności oferty kulturalnej, ochrona i opieka nad zabytkami, dbałość o dziedzictwo niematerialne, rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej (rozwój szlaków turystycznych i rekreacyjnych, tworzenie produktów turystycznych, rozwój wielofunkcyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz stref aktywności, rozwój oferty rekreacji wodnej i powiązanej, rozwój schronisk).
8.	Sprawiedliwa transformacja Małopolski Zachodniej	Łagodzenie wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, w tym: • rynek pracy wspierający transformację - przedsięwzięcia z zakresu: doradztwa zawodowego, zmiany i podnoszenia kwalifikacji, wsparcia w poszukiwaniu pracy lub zakładaniu działalności gospodarczej przez osoby odchodzące z pracy w sektorze górniczym i powiązanych, • edukacja wspierająca transformację - podnoszenie świadomości i przygotowanie mieszkańców do udziału w transformacji energetycznej i inicjatywach dot. neutralności klimatycznej, zrównoważonej konsumpcji i gospodarki o obiegu zamkniętym,

		podnoszenie kompetencji administracji lokalnej w tym zakresie, rozwój infrastruktury nowoczesnego szkolnictwa zawodowego i ustawicznego, • poprawa jakości życia mieszkańców jako element przeciwdziałania depopulacji - działania animacyjne, integrujące i aktywizujące mieszkańców, rozwój infrastruktury i usług opiekuńczych na rzecz osób zależnych, rewitalizacja byłych osiedli górniczych i przykładowych oraz innych obszarów zdegradowanych, • rozwój lokalnych przedsiębiorstw - wsparcie tworzenia i rozwoju firm oraz tworzenia miejsc pracy – m.in. inkubatory, co-worki, strefy aktywności gospodarczej, parki technologiczne, wsparcie start-upów, programy akceleracyjne dla mikro- i małych firm, wsparcie działań na rzecz pozyskiwania inwestycji tworzących miejsca pracy, rozwój istniejących powiązań klastrowych opartych o lokalne potencjały i specjalizacje, • upowszechnienie gospodarki o obiegu zamkniętym - wsparcie doradcze i inwestycyjne dla ograniczenia zużycia zasobów w procesach produkcyjnych i komunalnych, wsparcie dla wykorzystania gospodarczego odpadów, ścieków i osadów ściekowych oraz biomasy odpadowej, rozwój recyklingu odpadów, • efektywność energetyczna, przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i wzrost wykorzystania lokalnego potencjału OZE - wdrożenie rozwiązań w zakresie infrastruktury do wytwarzania i magazynowania energii z OZE, wsparcie rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie i społeczności energetycznych, zwiększenie wykorzystania OZE w ciepłownictwie systemowym, rozwój i modernizacja lokalnych systemów ciepłowniczych; • budowa zintegrowanego, nowoczesnego i zeroemisyjnego systemu transportowego, w tym inwestycje w infrastrukturę zrównoważonej mobilności miejskiej z priorytetem dla ruchu pieszego i rowerowego; • rewitalizacja lub odnowa terenów zdegradowanych oraz adaptacja obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu - nadanie terenom i obiektom poprzemysłowym i pogórnictw nowych funkcji, tworzenia niebiesko-zielonej infrastruktury.
9.	Pomoc techniczna	• Zapewnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, certyfikację, monitoring, komunikację i promocję, ocenę i kontrolę programu; • upowszechnienie wiedzy nt. programu i korzyści płynących w związku z jego realizacją, dla regionu i jego mieszkańców, w tym wsparcie dla potencjalnych beneficjentów i partnerów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektu dokumentu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości, wersja obowiązująca od 08.03.2022, https://www.rpo.malopolska.pl/download/program-regionalny/FEM-2021-2027/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/fundusze-europejskie-dla-malopolski-2021-2027/2022/03/Projekt_programu_FE_dla_Malopolski_2021-2027_08032022.pdf

Oprócz wskazanych powyżej programów, istnieją także inne możliwości pozyskania finansowania, w szczególności obejmujące **fundusze krajowe**. Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym i kierowane są m.in. do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych i jednostek samorządu terytorialnego (np. Edukacja kulturalna, Infrastruktura domów kultury, Kultura cyfrowa, Kultura Dostępna, Promocja czytelnictwa, Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży, Ochrona zabytków). Programy Ministerstwa Sportu zakładają rozwój bazy sportowej oraz aktywizację ruchową społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Obszary priorytetowe stanowią: sport powszechny, sport wyczynowy, infrastruktura sportowa, sport młodzieżowy, sport osób z niepełnosprawnościami (np. programy: „Umiem pływać”, „Klub”, „Sport Wszystkich Dzieci”, „Szkolny Klub Sportowy”, „Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej”, czy Program budowy zadaszeń boisk piłkarskich)⁵. Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej koncentrują się na wsparciu rodziny na wszystkich etapach jej rozwoju, w tym zapewniając współfinansowanie dla tworzenia nowych placówek, a także na rozwoju usług opiekuńczych oraz aktywności seniorów (np. Program „Maluch+”, Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-

⁵ <https://www.gov.pl/web/kultura/programy-mkidn-2021>

2023, Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025, Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025)⁶. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁷ oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁸ wspierają przedsięwzięcia (zazwyczaj w formie instrumentów zwrotnych) z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg umożliwia współfinansowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych⁹. Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany przez Polski Fundusz Rozwoju oferuje jednostkom samorządu terytorialnego wsparcie finansowe na zadania użyteczności publicznej i zadania własne, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno-kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia¹⁰. Poza tym działają programy rządowe wspierające odbudowę gospodarki po pandemii COVID-19. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz Program Inwestycji Strategicznych, zbudowany wokół głównych założeń Polskiego Ładu, zapewniają bezzwrotne dofinansowanie inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty i województwa w całej Polsce (m.in. inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, modernizację źródeł ciepła na zeroemisyjne, czy w gospodarowanie odpadami, a także inwestycji społecznych tj. żłobki, przedszkola czy ścieżki rowerowe)¹¹.

⁶ <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-i-projekty>

⁷ <http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/>

⁸ <https://www.wfos.krakow.pl/oferta/wedlug-rodzaju-wnioskodawcy/jednostki-samorządu-terytorialnego/>

⁹ <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-fundusz-rozwoju-drog---dawniej-fundusz-drog-samorządowych>

¹⁰ <https://pfr.pl/oferta/fundusz-inwestycji-samorządowych.html>

¹¹ <https://www.gov.pl/web/premier/program-inwestycji-strategicznych>

SPISY**Spis wykresów**

Wykres 1. Poziom dochodów i wydatków gminy Rabka-Zdrój na przestrzeni lat 2011-2020	120
Wykres 2. Struktura dochodów gminy Rabka-Zdrój w 2011 i 2020 roku oraz udział poszczególnego źródła dochodów w dochodach ogółem w danym roku	121
Wykres 3. Wydatki inwestycyjne gminy Rabka-Zdrój na przestrzeni lat 2011-2020 oraz udział inwestycji w wydatkach gminy ogółem	122

Spis rysunków

Rysunek 1. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań transportowych gminy Rabka-Zdrój	86
Rysunek 2. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań środowiskowych gminy Rabka-Zdrój	88
Rysunek 3. Schematyczne rozmieszczenie elementów działalności uzdrowiskowej w gminie Rabka-Zdrój	94
Rysunek 4. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań energetycznych i gazowych gminy Rabka-Zdrój	90
Rysunek 5. Schematyczne przedstawienie podstawowych funkcji terenów gminy Rabka-Zdrój	93
Rysunek 6. Schematyczne rozmieszczenie kluczowych inwestycji w gminie Rabka-Zdrój do 2030 r.	96
Rysunek 7. Krajowe obszary strategicznej interwencji	100
Rysunek 8. Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce – proponowane optymalne zasięgi MOF	101
Rysunek 9. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia	102
Rysunek 10. Regionalne i krajowe obszary zmarginalizowane w Małopolsce	102
Rysunek 11. Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce	103
Rysunek 12. Obszary cenne przyrodniczo w Małopolsce	104
Rysunek 13. Założenia Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 i Europejskiego Funduszu Odbudowy	126

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla gminy Rabka-Zdrój	19
Tabela 2. Kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia, podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru strategicznego 1. UZDROWISKO-GOSPODARKA-TURYSTYKA	31
Tabela 3. Kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia, podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru strategicznego 2. INFRASTRUKTURA-ŚRODOWISKO	47
Tabela 4. Kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia, podmioty odpowiedzialne – w ramach obszaru strategicznego 3. USŁUGI PUBLICZNE	62
Tabela 5. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych położonych w granicach gminy Rabka Zdrój wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi	81
Tabela 6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie Rabka-Zdrój	98
Tabela 7. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu	106
Tabela 8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	112
Tabela 9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	117
Tabela 10. Inwestycje kluczowe wraz z szacowanymi ramami i potencjalnymi źródłami finansowania	123
Tabela 11. Kierunki wydatkowania środków w ramach budżetu UE 2021-2027	127
Tabela 12. Podział środków w ramach nowej perspektywy budżetowej UE dla Polski	128
Tabela 13. Opis priorytetów programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości	129

Spis map

Mapa 1. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią o tożsamym zasięgu przy wysokim (Q10%) jak i średnim (Q1%) prawdopodobieństwie wystąpieniu powodzi na obszarze gminy Rabka Zdrój	80
--	----

Spis schematów

Schemat 1. Obszary strategicznego rozwoju Gminy Rabka-Zdrój do 2030 roku	25
Schemat 2. Cele strategiczne i operacyjne w ramach Strategii Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030	26

Urząd Miejski w Rabce-Zdroju

34-700 Rabka-Zdrój, ul. Parkowa 2

tel. (18) 269 20 00

e-mail: urząd@rabka.pl

www.gmina.rabka.pl